

Dr Josip Andrić

SLAVONSKE NARODNE PJESME

POŽEŠKE DOLINE

MAKING A BETTER WORLD — GLOBE TALKER & CO.

DE JUNE 28 1874

Slavonische und kroatische Geschichte

von Dr. J. J. J. J.

Erster Band

Prag 1874

zkvvh.org.rs

MATICA HRVATSKA — ODBOR SLAVONSKA POŽEGA

Glavni i odgovorni urednik
prof. ANTUN PETKOVIĆ

Uredništvo i uprava: Odbor Matice hrvatske Slavenska Požega

Dr JOSIP ANDRIĆ

Slavonske narodne pjesme

POŽEŠKE DOLINE

SLAVONSKA POŽEGA
1969.

zkh.org.rs

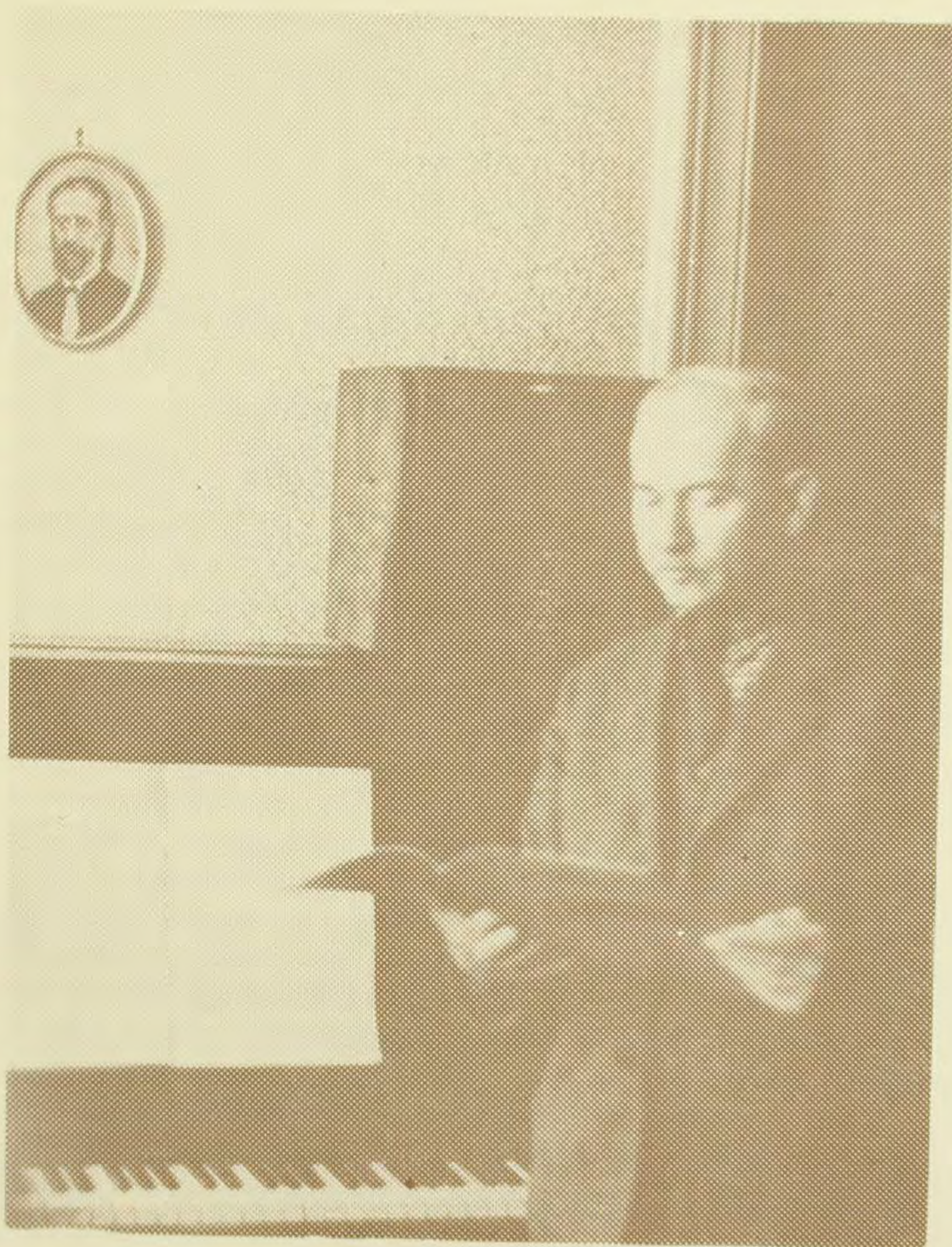
INSTITUT „IVAN ANTUNOVIĆ“

Dr.

SUBOTICA

KNJIŽNICA „IVAN KUTUNOŽIĆ“

Dr JOSIP ANDRIĆ

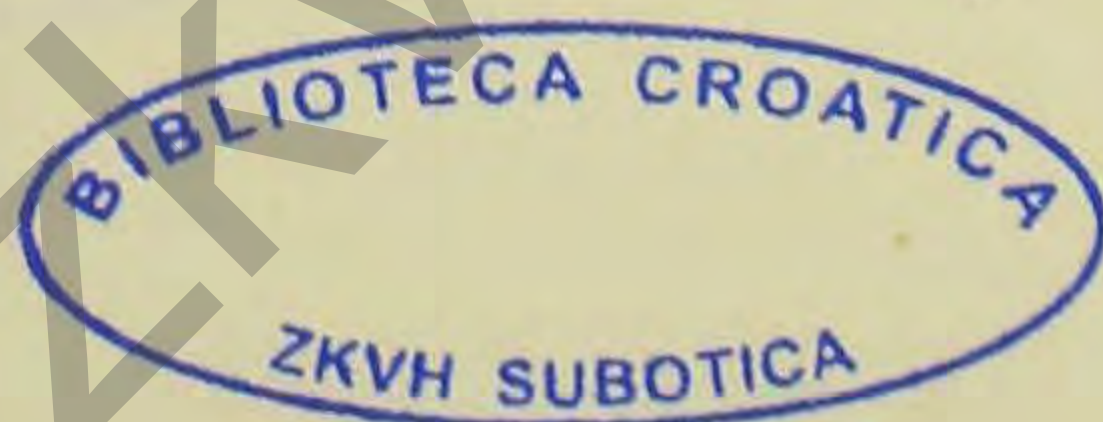
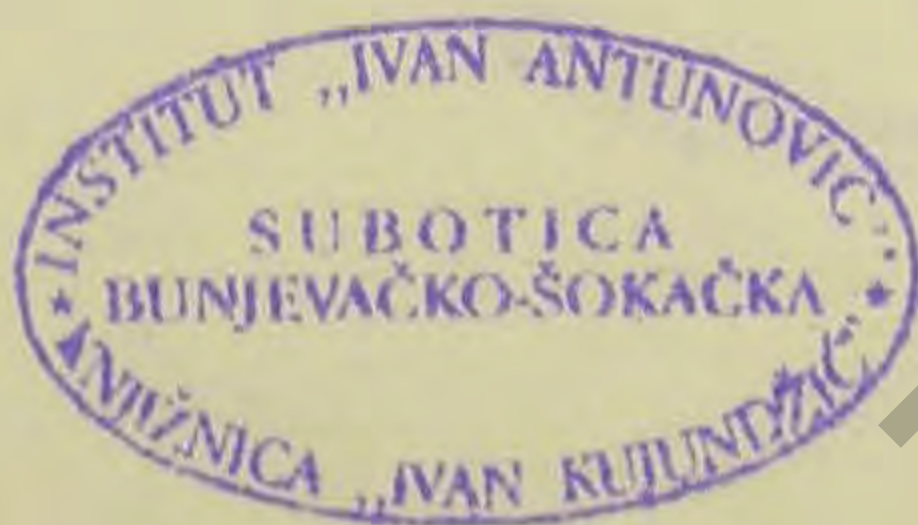
S pjesmom kroz Požešku dolinu

Među narodnim popijevkama sviju naših krajeva ima slavonska narodna popijevka posebno značenje. Muzičkim karakteristikama povezana sa srijemskom, baranjskom i bačkom narodnom popijevkom zahvaća područje, na kojem se narodna melodija najčešće razvila sačuvana od jačih tuđih muzičkih utjecaja (orijentalnih kao bosanska, romanskih kao dalmatinska, germanskih i t. d.). Razne naše narodne melodije, koje se putujući po skoro svim našim krajevima prilagođavaju muzičkim osobinama tih krajeva, imaju u slavonskoj varijanti redovito najjasniji i najčišći melodijski oblik. Historijski razvoj je doduše sa slavonske melodike prilično izbrisao karakteristike starinskog izražaja prilagođujući je sve više novijem muzičkom shvaćanju, ali njen melodijski tok nije skrenuo u plića, pogotovu ne tuđa korita. Slavonska melodija je među narodnim melodijama ostalih naših krajeva po prilici isto, što je štokavština među ostalim narječjima našeg jezika.

Što je današnja situacija u našoj širokoj muzičkoj javnosti takva, da je slavonska narodna popijevka uz izvjesne iznimke ponešto potisnuta od narodne pjesme nekih drugih naših krajeva (kajkavske, međimurske, dalmatinske, bosanske, srbijanske, makedonske), to je dobrim dijelom zato, što nema štampanih zbirki slavonskih narodnih pjesama, a zbirke narodnih pjesama drugih krajeva se više izdaju i stječu popularnost.

Od najstarije štampane zbirke slavonskih narodnih pjesama s napjevima, koju je izdao *Karlo Katineli-Obradović* g. 1847., proteklo je više nego sto godina. Zanimivo je, da je pjesme, objelodanjene u toj zbirci i štampane u Beču, Katineli-Obradović skupio i zapisao u Slavonskoj Požegi, gdje je služio kao sudac. Dakle prvi štampani napjevi slavonskih pjesama potekli su iz Požege. Ta historijska činjenica zaslužuje pažnju svih ljubitelja naše narodne glazbe, slavonskih narodnih pjesama napose, pa treba svrnuti pažnju na ono narodno glazbeno blago, što se dosad neotkriveno krije u požeškom kraju i koje treba iznijeti na vidjelo.

Iza Katinelija-Obradovića zašao je dva decenija kasnije prvi naš veliki muzikolog *Osječanin Franjo Kuhač* u požeški kraj, da — sakupljajući po svim južnoslavenskim stranama narodno muzičko blago — i tu sabere i zapiše narodnih melodija. Među 2000 narodnih popjevaka i plesova, štampanih u Kuhačevim zbirkama, nalazimo iz požeškog kraja 25, i to 14 iz Požege, 2 iz Pleternice, 1 iz Kutjeva, 1 iz Ruševa, 1 iz Lukača, a 6 ih je preuzeo iz zbirke Katinelija-Obradovića. Kasnije se narodni napjevi iz požeškog

kraja nisu više štampali, a ni naši melografi im nisu posvećivali pažnje, da ih sabiru i zapisuju. Jedino su nešto zapisivani tekstovi narodnih pjesama požeškoga kraja bez napjeva, pa je na pr. književnica Požežanka *Dr Zdenka Marković* veći niz narodnih pjesama bez napjeva sabrala i zapisala u *Pleternici* i izdala ih g. 1916. u »Radu« Jugoslavenske Akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu.

Potaknut od muzikologa *Dra Vinka Žganca* i vođen ljubavlju prema Požegi, u kojoj sam kao gimnazijalac stekao osnove svog muzičkog odgoja i započeo svoje glazbeno stvaranje, dao sam se godine 1948. na sistematski melografski rad po požeškom kraju. Rezultat tog mog rada je preko 200 sabranih i melografski zapisanih narodnih pjesama iz raznih strana požeške doline. Premda su ti moji melografski zapisi dosad u rukopisu, jedna je od tih pjesama ušla u reprezentativnu zbirku »Hrvatske narodne pjesme i plesovi«, što ju je muzički uredio *Dr Vinko Žganec*, a izdala *Seljačka sloga* u Zagrebu 1951. Ta je pjesma iz *Doljanovaca* kod *Kaptola*. Tim se požeški kraj iza *Kuhača* opet pojavio u jednoj zbirci naših narodnih pjesama, namjenjenoj ne samo našoj javnosti nego još više stranom svijetu. Neke od tih zapisanih pjesama iz požeškoga kraja upotrebili su neki kompozitori u svojim kompozicijama (na pr. *Boris Krnic*, *Ljubo Kuntarić*), koje izvode na *Radiju* i drugdje.

U vezi s tim mojim melografskim radom po požeškom kraju i svrativši osobitu pažnju na neobično zanimive zapise pjesama, koje mi je iz *Doljanovaca* i *Lukača* pjevao *Ivo Čakalić*, odlučio se *Dr Vinko Žganec* kao docent za muzički folklor na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, da jednom zгодom povede svoje studente na naučnu ekskurziju u požeški kraj. Tako je *Dr Žganec* s 11 studenata Muzičke akademije i sa mnom došao u dane 29. i 30. svibnja 1954. u *Pleternicu* i *Požegu*, gdje je tom prilikom melografski zapisan i magnetofonski snimljen veći broj narodnih melodija iz *Ratkovice*, *Pleternice*, *Malog Bilča*, *Doljanovaca* i *Požege*, pa su neke od tada zapisanih pjesama ušle i u ovu zbirku.

Dosadašnji melografski rad u požeškom kraju počevši od *Katinelija* — *Obradovića* i njegove štampane zbirke pa sve do najnovijih zapisa, pokazuje, da Požeška dolina krije u sebi veliko bogatstvo muzičkoga blaga, koje je još neotkriveno i neiskorišteno. Sigurno će i ova zbirka pridonijeti mnogo tome, da se važnost tog slavonskog muzičkog blaga požeškoga kraja dostojno ocijeni i da se njegovo otkrivanje i sakupljanje nastavi, a slavonska narodna pjesma istakne u punom svom značenju.

Dr Josip Andrić

PJESME O POŽEGI

1* U Požegi na Orljavi

Požega (Mirko Kraljević)

U Po-že - gi, na Or-lja - vi pa-tke se pe - ru,
Uz-mi, Đu - ka, ka-ra-bin - ku strijeli pa -tku tu,

patke se pe - ru. Ja tu pa-tku ne u-bi-jam
strijeli pa -tku tu.

ja tu pa -tku znam. Ta je pa -tka

ljubca mo - ja, ko-ju rad i - mam, ko-ju rad i - mam.

U Požegi na Orljavi
patke se peru.
Uzmi, Đuka, karabinku
strijeli patku tu.
Ja tu patku ne ubijem,
ja tu patku znam.
Ta je patka ljubca moja,
koju rad imam.

* Brojke, koje se nalaze s lijeve strane nota svake pojedine pjesme odgovaraju rednom broju tabele, koja prikazuje muzikološku analizu pjesama iz ove zbirke.

Poletili golubovi kroz Požegu kolo

Velika (Dragica Bošnjaković)

Andante

Po - le - - ti - lo ja - to go - lu -

Allegretto

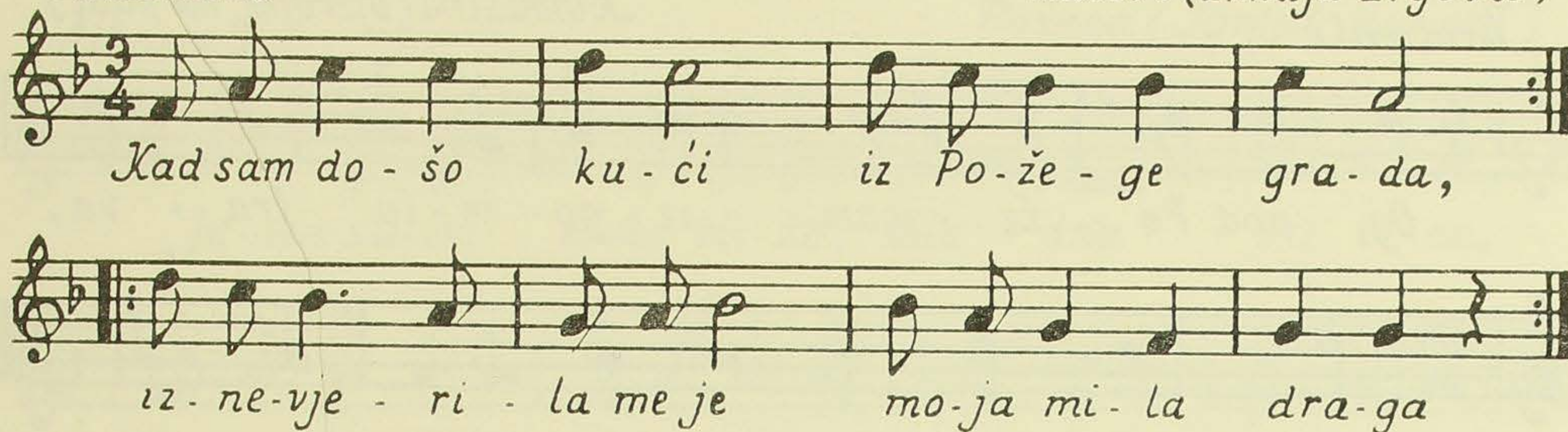
- bo - va kroz Po - že - gu i s - pred du - ča - no - va.

Poletilo jato golubova
kroz Požegu ispred ćućanova.
Poletili Ivi na pendžere
da im Ivo zarezuje perje
Ivo im je perje zarezao,
režuć perje ruku porezao.
Pitala ga stara mila majka:
»Sine Ivo, boli l' tebe ruka«
»Mila majko, ne boli me jako,
već me boli i srce i duša.«
»Sine Ivo, za kojom divojkom?«
»Mila majko, za našom seljankom.«
»Sine Ivo, voda je odnila!«
»Mila majko, na brig je iznila!«
»Sine Ivo, brig se orušio!«
»Mila majko, tebe zatušio!«

Kad sam došo iz Požege

Andantino

Ruševo (Emilija Ergović)

Kad sam došo kući
iz Požege grada,
iznevjerila me je
moja mila draga.

Ja kucam na prozor,
ništa se ne čuje,
sada moja draga
s drugim ašikuje.

Ja kucam na vrata,
niko se ne budi,
a moja se milena
s drugim dragim ljubi.

Ja uđoh u sobu
škripajući zubi,
a moja se milena
sa komšijom ljubi.

Ja izvadim sablju
odsječem joj glavu,
ode moja milena
pod zelenu travu.

Dugo sam joj gledao
njene crne oči,
koje su me više put
gledale u noći.

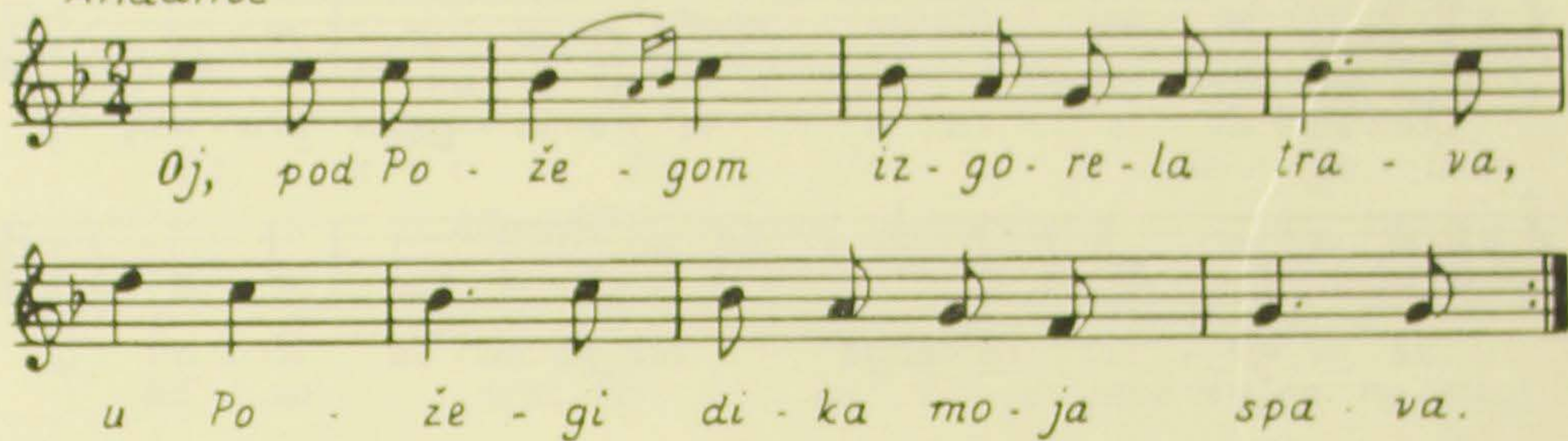
Dugo sam joj gledao
njenu rusu kosu,
koja mi se više put
po ramenu prosu.

Dugo sam joj gledao
njena usta mala,
koja su me više put
poljubiti znala.

Dugo sam joj gledao
ruke do lakata,
koje su mi više put
bile oko vrata.

A sad joj je sablja
odrezala glavu,
ode moja milena
pod zelenu travu.

Pod Požegom izgorila trava

*Andante**Komušina (Djevojke na paši)*

Oj, pod Požegom izgorila trava,
U Požegi moja dika spava.
Oj, da je dika ko zelena trava,
ne bi mene ni bolila glava.
Oj, al' je dika ko rumena ruža,
pa me boli i srce i duša.

Jesen stiže, zima bliže

Allegretto *Požega (Ignjat Horvat)*

Je-sen sti-že, zi-ma bli-že, hla - dna so - bi - ca,
prazna ke - sa bez no - va - ca, pra - va gro - zni - ca.

Jesen stiže, zima bliže,
hladna sobica,
prazna kesa bez novaca,
prava groznica.

Ženit ću se čim nastanu
prve poklade,
kažider mi, dragi baja,
gdje su bogate.

Man' se baja, tih bogatih ,
man' se toga ti,
bogate te neće nikad
pravo voliti.

Požeskinje to su nama
seke najbolje,
dobru, lijepu možeš birat'
do mile volje.

Sitna maglo, ti ne padaj na me

Andantino

Ruševo (Josefina Gilih)

si - tna ma-glo, ti ne, pa-daj na me,

si - tna ma-glo ti ne pa-daj na me.

Sitna maglo, ti ne padaj na me,
već ti padaj kraj Požege grada,
gdje se ljube dva dilbera mlada,
dilber momče, karamfilj djevojče.

Karamfilju, beru l' te djevojke?
Nit me beru, nit se sa mnoom kite.
već od mene sva gora miriše.
U gori su Omerovi dvori,
i u dvoru kamen stanoviti.
Na kamenu Ivo žalostivi
suze roni ovako govori:
»Prosio sam jedinu u mame,
prosio sam devet godin' dana.
Nit mi daju, nit' mi obećaju,
već je mome pobratimu daju.
Mene pobro zove u svatove,
kako ću mu jadan djever biti,
kako dragoj čašu nazdraviti?
Il' ću reći: zdravo, snašo moja!
Il' ću reći: zdravo, ljubo moja!
Nit' u moje, nit' u tvoje zdravlje,
već za naše kratko milovanje!«

Nadvilo se pero paunovo

*Andante**Vetovo (Sofija Grbić)*

Nad - vi - lo se, se - jo, nad - vi - lo se,
dra - go mo - je, pe - ro pa - u - no - vo.

Nadvilo se, sejo,
nadvilo se, drago moje, pero
paunovo *

Nadvilo se nad selo Vetovo.
Pitale ga Vetovke divojke:
»Otkuda si, pero paunovo?«

»Ja sam roda od Požege grada,
služio sam dobra gospodara,
gospodara hercega Stjepana.
Veliku sam štetu načinio,
na divojci pendžer otvorio,
kroz pendžer joj lice obljubio
i crnu joj kosu pomrsio«.

* Iza četvrtog sloga u svakom stihu umeće se riječ »sejo«, a drugi put »drago moje«.

Andante

Aj, oj po-že-ška vi-so-ka pla-ni-no, vi-so-ka pla-ni-no.

Oj požeška visoka planino,
sa tebe se sva Požega vidi
i požeške najlipše divojke,
kud se šeće Stipo, momče mlado,
po požeškom polju širokomu.
Gledale ga požeške divojke,
gledale ga i govorile mu:
»Mili Bože, lipa li junaka!
Na glavi mu kapa od kurjaka,
Da ga 'oće oženiti majka,
dale bi mu pol Požege grada
i požešku najlipšu divojku.«
Al' govori Stipo, momče mlado:
»Ne ludujte, požeške divojke!
Što će meni pol Požege grada,
kad ja imam polak Sarajeva
i sarajku najbolju divojku.«

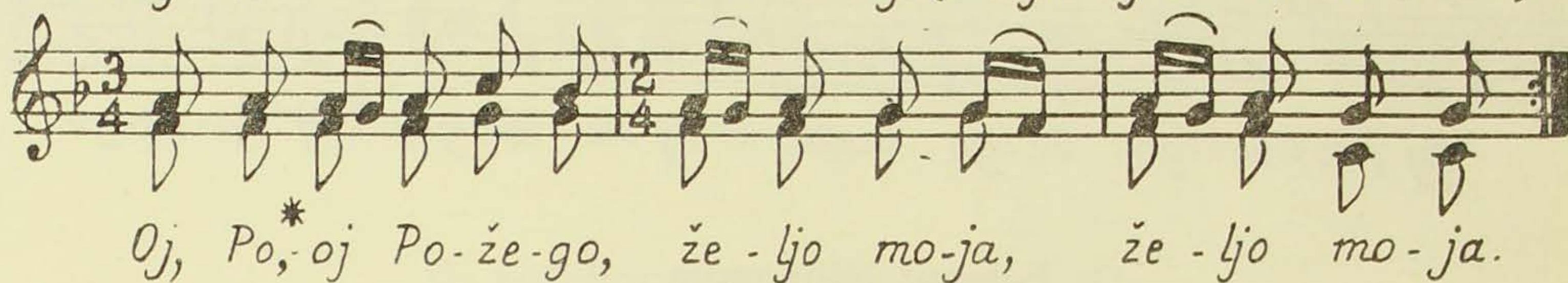
Oj Požego, željo moja kolo

*Allegretto**Doljanovci (Jvo Čakalić)*

Oj Požego, željo moja,
 kažu, diko da sam tvoja.
 Al' ako sam, pa neka sam,
 I dosad je ljubav bila,
 al' nij' taka smutnja bila,
 nit' je taka svita bilo,
 ko' što j' sada ostavilo,
 gdi se jedna s drugom srita,
 za divojke mlade pita,
 šta u kolu mlade rade.
 Jedna drugu ispituje,
 ko na koga namiguje.
 Al' ne znaju, kake s' bile,
 kad su one mlade bile,
 mlade momke sve volile.
 Tako i ja kad ostarim,
 staru ljubav zaboravim.
 Falit ću se svim mlađima,
 da sam i ja mirna bila,
 mlađi neće za to znati,
 to će meni virovati.

* U svakom se stihu ponavlja prva polovica na kraju stiha. Svaki stih se pjeva dva puta: prvi put jedna djevojka, a drugi put sve djevojke u kolu.

Oj Požego, željo moja kolo „Linac”

*Allegretto**Drenje (Marija Begović i Masta Stević)*

Oj Po—, oj Požego, željo moja *
kroza, kroza te sam željan proći.
Al' Or—, al' Orljava voda ladna
svjeđer, svjeđer Marka utopila
i do, i do dana izbacila.

Da j' u Marka svoja majka,
za dan bi mu glasak čula,
a za drugi na grob došla.
Al' u Marka tuđa majka,
za godinu glasak čula,
a za drugu na grob došla.
Iz Marka je jela rasla
i na jeli tri čardaka,
a u njima tri gospoje,
svaka ima čedo svoje.
Prvo čedo sjaj-sunašce,
Drugo čedo sjaj-mjeseče,
Treće čedo kiša ladna .
Sjaj-sunašce za sirote,
Sjaj-mjeseče za putnike,
Tija kiša za seljake.
Ovoj pjesmi kraj i konac
razbi baba dedu lonac.

* U svakom se stihu ponavljaju prva dva i posljednja četiri sloga. Svaki se stih ponavlja: prvi put ga pjevaju dvije, a drugi put ostale djevojke u kolu.

Oj Požego, varošice mala

Andante

Plavna (Eva Maroš)

Oj Po - že - go, va - ro - ši - ce ma - la,
se - ja bra - ta je - dno - ga i - ma - la.

Oj Požego, varošice mala,
seja brata jednoga imala.
Imala je brata i dragoga,
obadva je na vojnicu dala,
na vojnicu tursku granicu.
Bila b' rada, da obadva dođu.
Za brata bi crne oči dala,
a za dragog đerdan oko vrata.

Još kad bi se promislila mlada,
pa mu ne bi ni đerdan dala.
Nije đerdan dragi kupovao,
već je đerdan babo kupovao:
devet struka za devet dukata
i deseti od suvoga zlata.

Ja se pope' na požeške planine

Plavna (Kata Samborac)

Andantino

Ja se po - pe' na po - že - ške pla - ni - ne,
pla - ni - ne, pa pogle - da' niz pože - ške ravni - ne.

Ja se pope' na požeške planine *
pa pogleda' niz požeške ravnine.

Di jeleni s košutama planduju
i divojke kraj momaka igraju.

A ja uze britku sablju ter pušku
da ubijem kraj jelena košutu.

Ja ne trefi' kraj jelena košutu,
već ja trefi' kraj junaka divojku.

Dadoše mi nju bolanu ličiti,
a ja ću mladu, lipu ljubiti.

Ja joj dajem šećer-kafu da pije
Ona neće šećer-kafu da pije,

Već bi ona s live ruke na desnu,
Već bi ona s desne ruke na livu.

* Zadnja se riječ (tri sloga) u svakom prvom stihu ponavlja.

Slavonijo, al si puna lolâ

Allegretto *Ruševo (Jozefina Gilih)*

Sla - vo - ni - jo, al si pu - na lo - lâ

i be - ća - ra po - že - škog ko - ta - ra.

Slavonijo, al si puna lola
i bećara požeškog kotara.

Ja sam cura požeškoga sreza,
ko me ljubi, ne plaća poreza.

Volim momke iz kotara cijela,
al najviše iz Ruševa sela.

Svud je kiša, u Ruševu suša,
tamo mi je i srce i duša.

Bijele guske na livadi pasu,
ruševačke cure su na glasu.

Ruševo je okruglo ko jaje,
a Ruševke nose se ko frajle.

Oj Ruševo, ni selo ni gradu,
stara lolo, nisi za paradu.

Oj požeško ravno polje

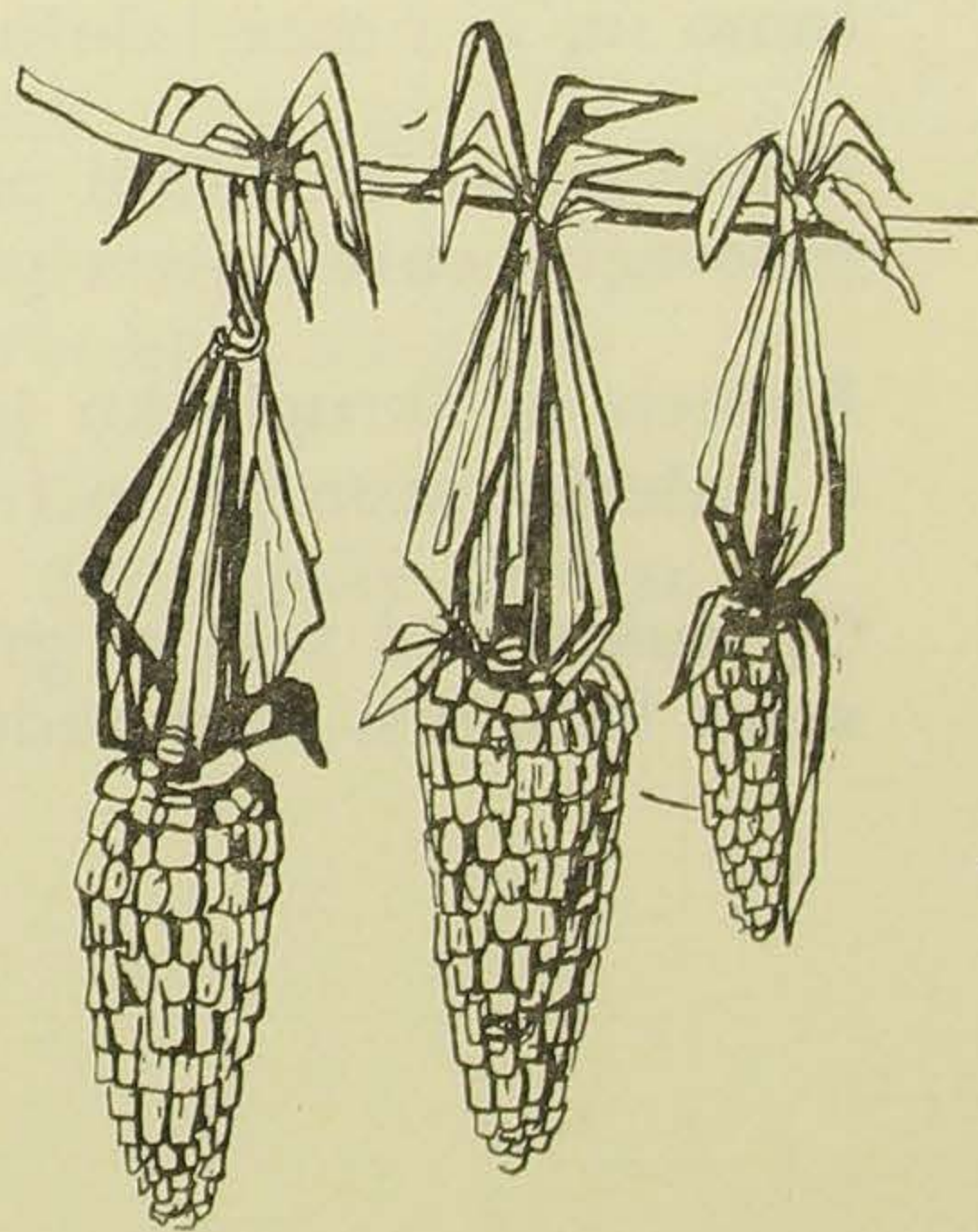
Andante

Mihaljevci (Pavao Vutmeš)

Oj po-že-ško ravno po-lje, tam se še-će zla-to mo-je,

oj po-že-ško ra-vno po-lje, tam se še-će zla-to mo-je.

Oj požeško ravno polje,
 tam' se šeće zlato moje.
 Znaš li, dragi, što si reko.
 kad si meni dolazio?
 Da ćeš mene ti ljubiti,
 da me nećeš ostaviti.
 A sada me ti ostavljaš,
 našu ljubav zaboravljaš.

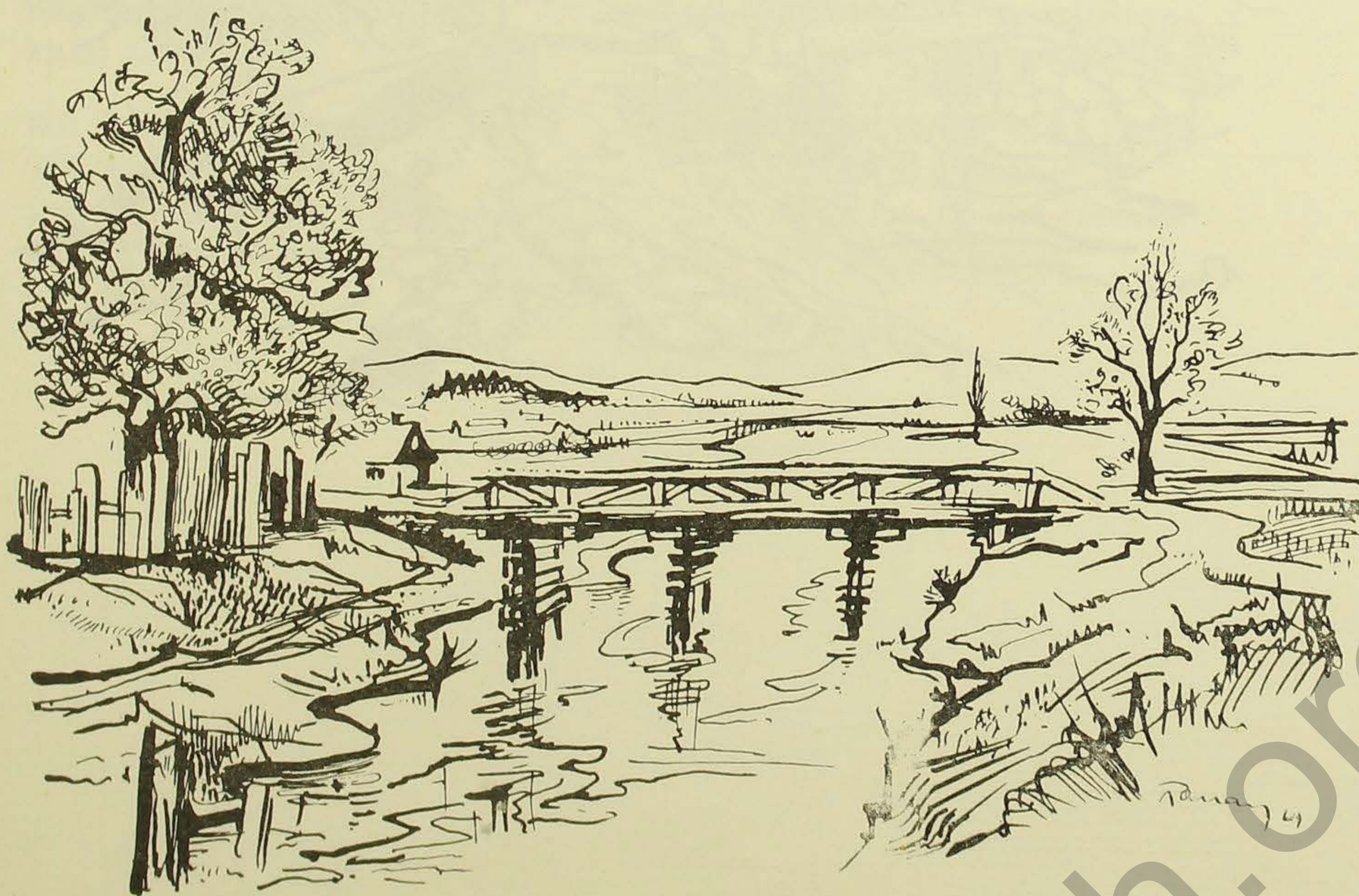
Turay
 69

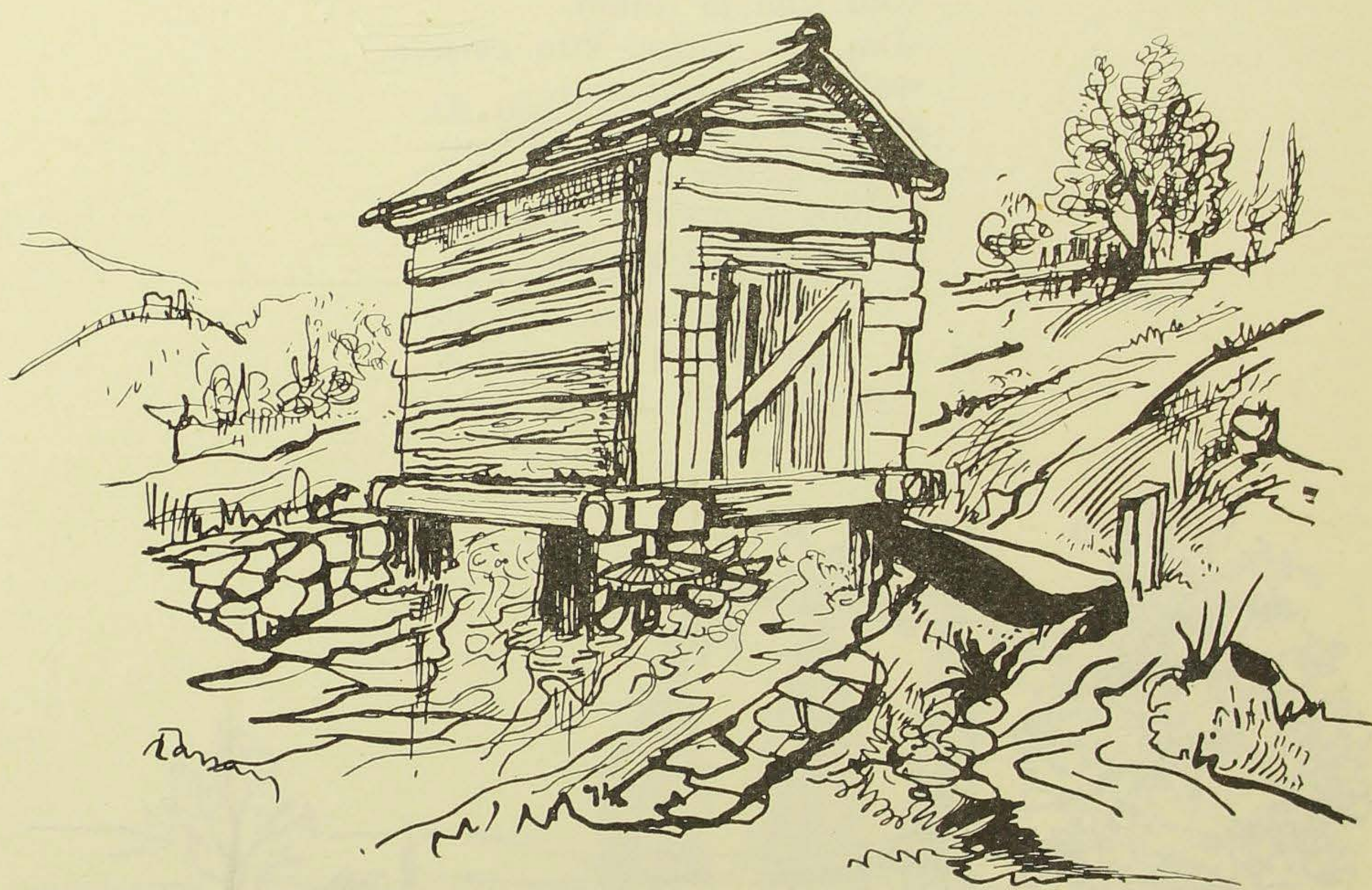
Oj požeske uske staze

*Andante**Požega (Kata Begović)*

Oj po-že-ške u-ske sta-ze, ru-žmarinom sa - de - ne.

Oj požeske uske staze,
 ružmarinom sadene.
 Sadila ih moja draga,
 koju sam ja ljubio.
 »Daj, mi, draga, kitu cvijeća,
 svakojakim bojama«.
 »Ne mogu ti, dragi, dati.
 majka će me karati.
 I sinoć sam ružu dala,
 pa me majka karala.

LJUBAVNE PJESME

16 Ništa lipše ni krasnije nije

Allegretto

Požega (Dr. Dragan Kraljević)

The musical notation is written on two staves in a 2/4 time signature with a key signature of one flat (B-flat). The melody is simple and lyrical, with lyrics written below the notes.

Ni - šta li - pše ni kra - sni - je na tom svi - tu ni - je,
ne - go kad se dvo - je zna - du, sr - cem rad i - ma - du.

Ništa lipše ni krasnije
na tom svitu nije,
nego kad se dvoje znadu,
srcem rad imadu.

Kad ne mogu kod nje biti,
onda suze lije.
Sama znadeš, dušo moja,
kako tada mi je.

Nit je miris kakog cvita,
niti kako blago,
već je samo ono blago,
što je srcu drago.

Zarasle su one staze,
kud ja moram proći,
dušmani nas odsvud paze,
ne mogu ti doći.

Dušmanina svagdi, svuda,
nigdi nikog svoga,
samo paze, da zamraze
jedno od drugoga.

Kakvi su to sada ljudi,
kakvo li je stanje,
kada ne će da rasude,
što je milovanje.

Milovanje slatki sanci,
kad se dvoje znadu,
pa tko će im da zamiri,
kad se rad imadu.

Imala sam dragog i dragoga

*Andantino**Požega (Dr. Dragan Kraljević)*

J - mala sam dra-gog i dra-go - ga, Ma-ri-ce, zum-bul

ze - le - ni, Ma-ri-ce, zum-bul ze - le - ni.

Imala sam dragog i dragoga,
 Marice, zumbul zeleni,
 Marice, zumbul zeleni!

Koliko bi za kojega dala?
 Marice, zumbul zeleni...

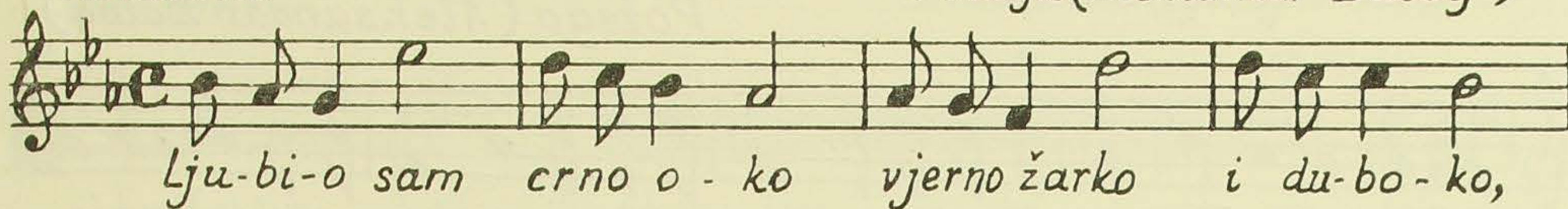
Za braca bi crne oči dala,
 Marice...

Za dragoga ni đerdana,
 Marice...

Svitom prođem, braca ne nađem,
 Marice...

Selom prođem, dragog nađem,
 Marice...

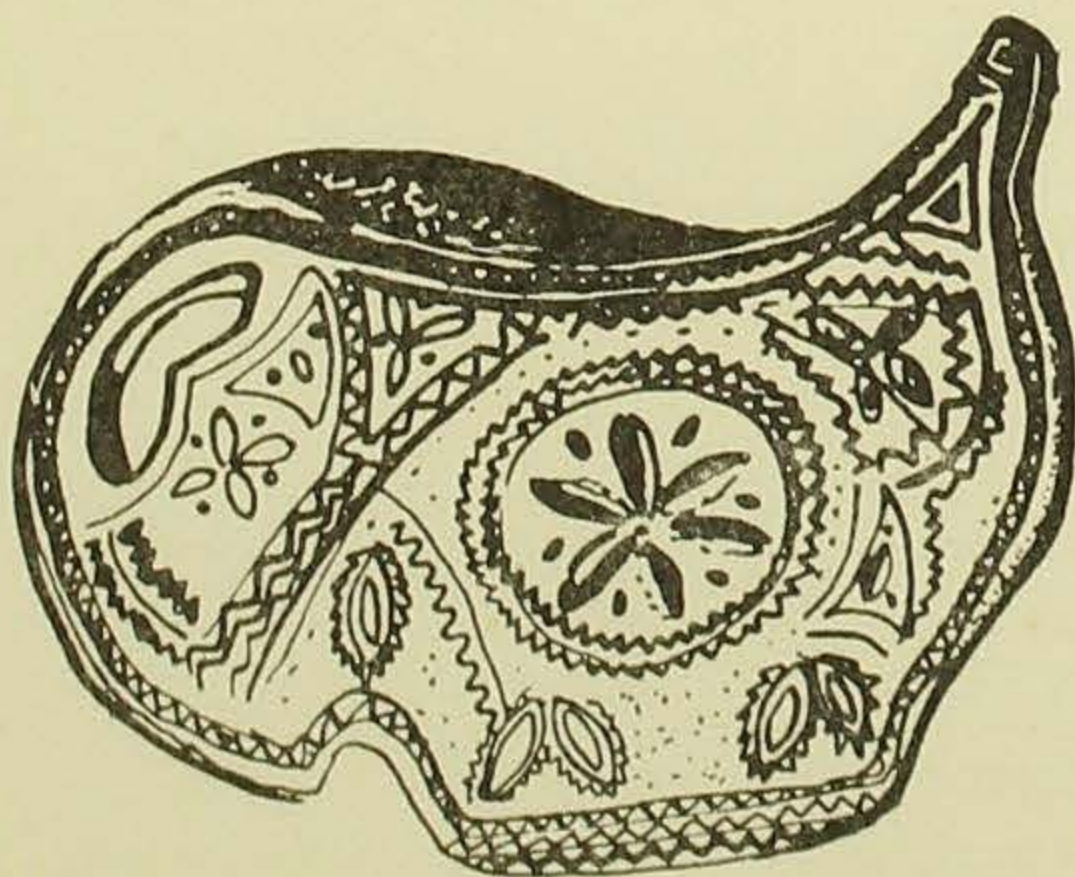
Ljubio sam crno oko

*Andante**Požega (Aleksandar Balog)*

Ljubio sam crno oko
 vjerno, žarko i duboko,
 al' tu ljubav tuga krije,
 crno oko vjerno nije.

Ljubio sam oko plavo
 misleć' da je ono pravo,
 ali plavo oko znade
 zdat' srcu bol i jade.

Odsad više nikad ne ću
 ja u oku tražit sreću,
 svako oko jest varavo,
 bilo crno ili plavo.

U ranu zoru

Požega (Aleksandar Balog)

U ranu zoru sanak sam snio,
međ' tvojim cvijećem cvijet da sam
bio.

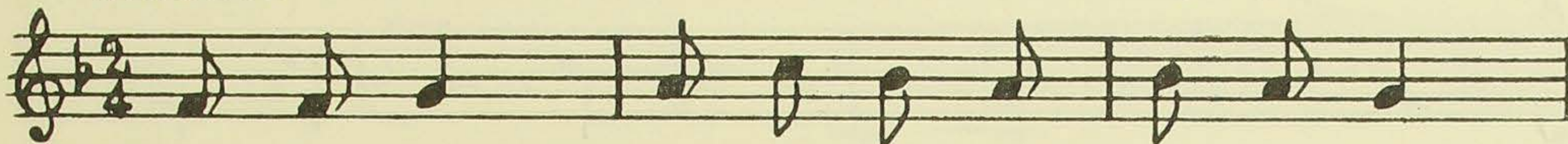
Tvoja me ruka otrgla bijela
i za njedarca me je zadjela.

Tu sam u kutu srca tvog slušo,
da li ti bije za mene, dušo.

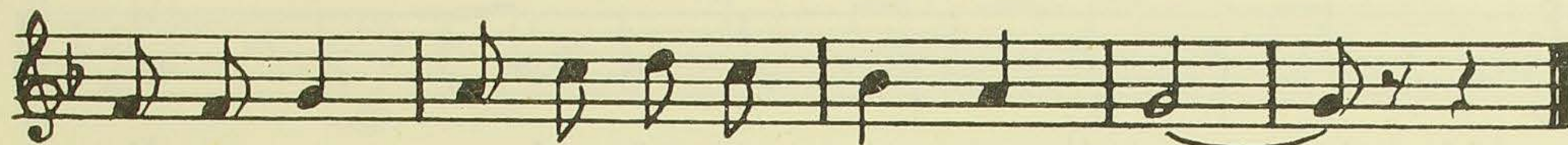
Zeleni se zimzelen

Andante

Kornušina (Djevojke na paši)

Ze - le - ni, ze - le - ni se zim - ze - len,

ze - le - ni, ze - le - ni se zim - ze - len.

Zeleni, zeleni se zimzelen,
udat ću, udat ću se na jesen.

Kišica, kišica je rosila,
tri su me, tri su me momka prosila.

Sve sam ih, sve sam ih redom odbila,
svoga sam, svoga diku ljubila.

Za njega, za njega ću se udati,
do vika, do vika ga ljubiti.

Mene moja naučila mati

*Andante**Ratkovica (Jedna djevojka)*

Aj, me-ne mo-ja na-u-či-la ma-ti
ši-ti, fka-ti i a-ši-ko-va-ti.

Mene moja naučila mati,
šiti, tkati i ašikovati.

Navezla sam diki na košulju
zlatna slova, da ću bit' njegova.

Diku diči narodna tkanica
i u džepu moja maramica.

Diku diče pleteni opanci,
žuta kola i debeli vranci.

Šlingam šlingu, nije za ponjavu,
već je jastuk pod dikinu glavu.

Volim diku, dika mene jako

Pleternica (Anka Katušić)

Vo - lim di - ku, di - ka me - ne ja - ko,

vo - lim di - ku, joj zla - to mo - je, di - ka me - ne ja - ko.

Volim diku, dika mene jako,
stoput bolje, nego tebe, majko.

Ja malena, dika malo viša,
njem' je bolje ugađala kiša.

Diko moja, ako sam ti mala,
naruči mi noge kod kolara.

Diko moja, ako sam ti mala,
traži veću, ja za tebe neću.

Diko moja, na zborove 'ajde,
pa ti vidi, je l' bolje imade.

Nać' ćeš, diko, ljepšu, bogatiju,
al od mene nikada miliju.

Zito žela Marica divojka

Požeški Brestovac (Ljubica Marinović)

Andantino

Pripjev

Žito žela Marica divojka
 žito žela, al ga ne vezala.
 Vezao ga čoban od ovaca.
 Al govori čoban od ovaca:
 »Ja bi tvoje poljubio lice«.
 »Ne dam svoje poljubiti lice«.
 »Ja sam tvoje povezao snoplje«.
 »Ako si mi povezao snoplje,
 ti po mome strnu stado paseš«.

Imam diku lipu

*Andante**Pleternica (Kata Jakobović)*

J - mam di - ku li - pu, li - pu, bi - ser sr - ca mo - ga,

i - mam di - ku li - pu, li - pu, bi - ser sr - ca mo - ga.

Imam diku lipu, lipu,
biser srca moga.

Na njegovom spavam krilu,
zoro moja bajna.

Samo majci smijem reći
da imam dragana,

da za jednim nevjernikom
umirem mlađana.

Diko moja, il jesi il nisi

*Allegretto**Ruševo (Kata Lulić)*

Oj di - ko mo - ja, il je - si il ni - si, oj di - ko

mo - ja, il je - si il ni - si. Du - na - ve, Du - na - ve,

ti - ja vo - do la dna, dje - voj - či - ca mla - da.

Oj, diko moja, il' jesi il' nisi,
Dunave, Dunave, tija vodo ladna,
Djevojčica mlada.

Oj, oženi se, da vidim čija si.
Dunave, Dunave, tija vodo rijeko,
prevezi me prijeko.

Oj, oženi se, od mene ti prosto.
Dunave, Dunave, tija vodo ladna,
djevojčica mlada.

Oj, a ja mlada, bila udovica,
oj, pa se zvala tvoja golubica.
Dunave, Dunave, tija vodo rijeko,
prevezi me prijeko.

26 Crna goro, ti si puna lada

Andante *Ruševo (Kata Lulić)*

Cr - na goj - go - ro, ti si pu - na laj -
- la - da, ti si pu - na la - da.

Crna goj-goro, ti si puna laj-lada,
ti si puna lada.

Srce moj-moje još punije jaj-jada,
još punije jada.

Crna goj-gora će se ishodij-diti,
ishoditi ladu.

A ja mlaj-mlada za nikaj-kada,
lada za nikada.

*U Hrnjevcu pjeva se prema kaziva-
nju Marije Martinek ta pjesma s o-
vim riječima:*

Crna goro, puna jesi' lada,
srce moje još punije jada.
Majke nemam, da joj jade kažem,
ni sestrice, da joj se potužim,
osim dragog, al' je nadaleko.
Dok on dođe, pola noći prođe,
dok zagrli, bijela zora svane,
dok oblubi, i sunce ograne.

Samo, samo, ne karaj me, mamo

Ruševo (Kata Lulić)

Largo

Ej, hej! Sa - mo, sa - mo, ne ka - raj me,
ma - mo, sa - mo, samo, ne ka - raj me, ma - mo.

Samo, samo, ne karaj me, mamo.
Mi se djeca volimo odavno.

Sjela mama, pa me ispitava:
»Kćeri moja, ko je dika tvoja?«
»Mamo moja, to nij' briga tvoja.«

Imam diku miloga pogleda,
al' me za njeg moja mati ne da.
Volio me, voli me i sada,
uzet će me, makar bilo kada.

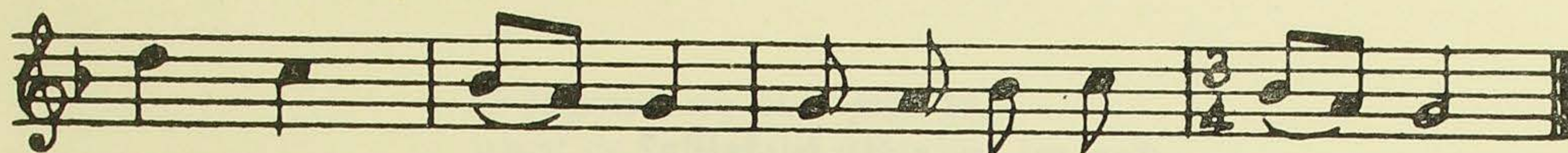
Ne voli me moja dika sama,
već me voli i njegova mama.

Ja ću svoju svekrvu voliti,
ona će mi mjesto mame biti.
Gori lampa i u lampi slamka,
nikad nije svekrva ko majka.

Alaj mi je, pa mi je

*Andantino**Ruševo (Kata Lulić)*

A - laj mi je, pa mi je, } Ni - tko ne zna
 ni - ko ne zna, šta mi je. }

šta me bo - li, sa - mo ko me vo - li.

Alaj mi je, pa mi je,
 niko ne zna šta mi je,
 Niko ne zna šta me boli,
 samo ko me voli.

Moja mama i tvoja
 posijale šeboja,
 al' ga dika pogazio
 kad je dolazio.

U mog dike haljine
 ko u malog spajije,
 a u mene crna svila
 sa četir' garnira.

Alaj mati, pa mati,
 gdi su moji dukati?
 »Dala sam ji u šparkasu,
 da budeš na glasu«.

Sijem žito, nikne zob,
 ubio te, majko, Bog,
 što ti mene sinoć vika,
 rasrdi se dika.

Alaj mi je ovaj dan
 osvanio radostan
 kad sam čula, diko moja,
 da ću biti tvoja.

Žao mi je, a što bi žalila

Vetovo (Sofija Grbić)

Žao mi je, a što bi žalila?
Ta moga je lolu ostavila.

Nij' nijedna ostavila janje
Ko ja svoje u najgore dane.

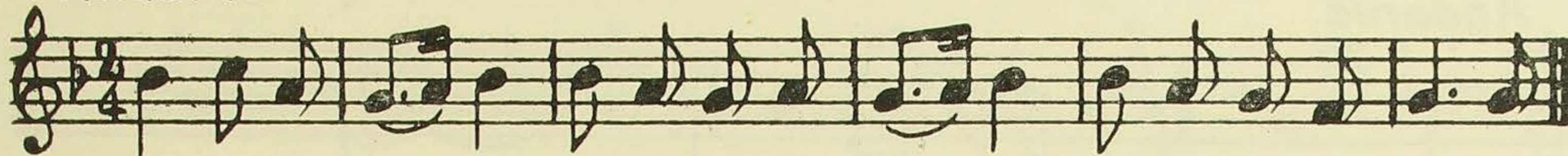
Nisu više dukati u modi,
već su lanci i lole pijanci.

Ja ne volim ko pije rakije,
al ko puši, taj mi je u duši.

O Jagodo, ne beri jagoda

Doljanovci (Jvo Čakalić)

Andante

Ej, o Ja-go-do, ne be-ri Ja-go-da, ne be-ri ja-go-da.

O Jagodo, ne beri jagoda,
 ujest će te guja iz jagoda.

Da b' ja znala, da bi guja klala,
 ja bi njoje oči iskopala
 na iglici svojoj veziljici.

Oči bi joj kujundžiji dala:
 »Kujundžijo, tako ti zanata,
 sakuj meni menđuše od zlata
 da ih nosim jutrom i večerom
 i u podne kad mi dragi dojde.«

Cviće mi polje pokrilo

Lukač (Jvo Čakalić)

Cviće mi polje pokrilo,
sama mi staza ostala
kuda moj dragi prolazi
i k meni mladoj dolazi.

Dojdi mi, dragi navečer
na svome konju vranome.
Moja će majka zaspati,
ja ću te mlada čekati.

Kad dođeš dvoru bilomu,
zavedi konja u bašču,
sveži ga ruži za koren,
neka mu ruža miriše.

Pivaj mi, sivi sokole

Andante

Ruševo (Jula Ligenza).

Pivaj mi, si-vi soko-le. pivaj mi, si-vi so-ko - le.

Pivaj mi, sivi sokole,
 ko što si sinoć pivao
 pod moje drage prozorom.
 Draga je lipo zaspala,
 studen joj kamen pod glavom.
 Ja sam joj kamen odmakao,
 svoju sam ruku podmakao,
 pa sam joj 'vako pivao:
 »Spavaj mi, milko milčice,
 spavaj mi, dušo i srce!«

Slavuj pile, ne poj rano

Pleternica (Anka Katušić)

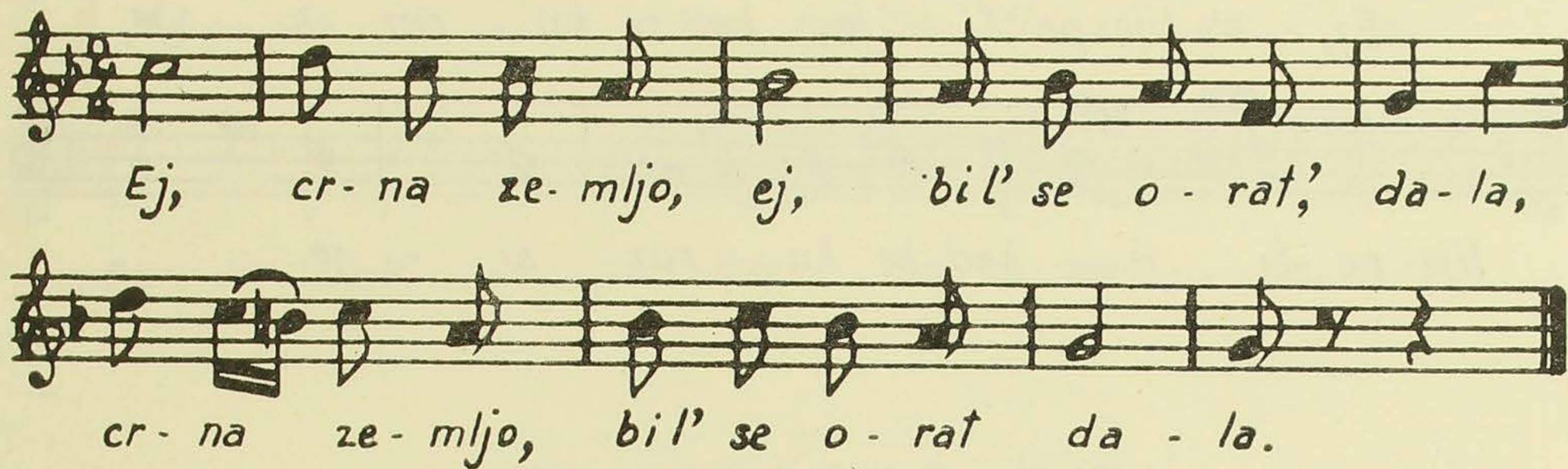
Slavuj-pile, ne poj rano,
 ne budi mi gospodara.
 Sama sam ga uspavala,
 sama ću ga probuditi.
 Ne budim ga pjesmicama,
 već ga budim poljupcima.

RATARSKE I ČOBANSKE PJESME

34

Crna zemljo, bi l' se orat' dala

Ruševo (Jozo Benčević)

Ej, cr-na ze-mljo, ej, bi l' se o - rat', da - la,
cr - na ze - mljo, bi l' se o - rat da - la.

Crna zemljo, bi l' se orat' dala,
što je draga suzom pokapala?

Crna zemljo i zelena travo,
što me nisi pokrila odavno?

Sreća moja u vodu je pala,
draga mi se za drugog udala.

Lijepo ti je, kad se kuruz sije

Andante

Imrijevcí (Josip Kovačević)

Ej, lije-po ti je, kad se ku - ruz si - je,

lije-po ti je, kad se ku - ruz si - je.

Ej, lipo ti je kad se kuruz sije,
ševa pjeva, zime više nema.

Ej, lipo ti je kada rosa rosi
i kad se zrelo žito kosi.

Ej, ide jesen, idu blatni danci,
a u mene traljavi opanci.

Ej, kukuruz ko dukati žuti,
a po selu traljavi kaputi.

Sastale se gazde

Andante *Ruševo (Joso Benčević)*

Sa - sta - le se ga - zde pa di - va - ne,

ej, sa - sta - le se ga - zde pa di - va - ne.

Sastale se gazde pa divane
 kako im je ponestalo 'rane.
 Žita slabo, a kukuruza malo
 Ječmovi su istom isklasali,
 a zobovi istom posijani.

Ja ću svoje prodat' vinograde

Emovci (Pavo Đurđević)

Ej, ja ću svo - je pro - dat vi - no - gra - de,
ej, ja ću svo - je, ej, pro - dat vi - no - gra - de.

Ja ću svoje prodat' vinograde,
stare ruke ne mogu da rade.

Vinogradi, vi ste moji jadi,
kada nema ko će da vas radi.

Vino pije ko vinograd sadi,
ko ne sadi, taj se vodom ladi.

Oj, Marijo, vino i rakijo,
bi l' te pio il bi te ljubio?

Grožđe moje urodilo jako,
na tri panja jedan grozd nikako.

Berem grožđe, bobu mirisavu,
crne oči mi se dopadaju.

Ja jabuka, moja dika grožđe,
opet grožđe do jabuke dođe.

Svi svinjari svinje istjerali

*Allegretto**Emovci (Pavo Đurđević)*

Svi svinjari svinje istjerali,
Svinje jesu, al debele nisu.

Svinjarica molila svinjara
da joj brani lice od komara.

Svinje pasu, ja ne ljubim Vasu,
nikad mila njemu nisam bila.

Na ledini svinje leže, rokću,
ljubila bi, ali ne znam kog ću.

Za milo me karaju i psuju,
za nemilo silom natjeruju.

Volila bi leći pa umrijeti,
već nemilo na srce uzeti.

Alaj volim čuvati goveda,
ja malena, goveda šarena.

Lako j' Srijemcu sjediti u 'ladu

*Andante**Ruševo (Joso Benčević)*

Ej, la - ko j' Srijem-cu sje-di-ti u 'la - du,
 ej, kad Sla - von - ci po - lja im po - ra - du.

Lako j' Srijemcu sjediti u 'ladu
 kad Slavonci polja im poradu.

Primjedba Mije Cavčića: Mjesto »Slavonci« pravilnije bilo »Bosanci«, koji su dolazili u Slavoniju na poljske radove.

Braća su se sastala

Ruševo (Joso Benčević)

{ Bra - ća su se sa - sta - la 'Va - ke
 kod o - vo - ga a - sta - la

bra-će ni - gdje ne - ma o - da - vde do Srije - ma.

Braća su se sastala
 kod ovoga ostala.
 'Vake braće nigdje nema
 odavde do Srijema.

Volim medne rakije
 ko sve lole, bekrije,
 a još više medna usta,
 željo moja pusta.

Tri jabuke, tri, tri tri,
 ti se, curo, ne stidi,
 Vidili su drugi ljudi,
 da te lola ljubi.

Draga mi je sirota,
 udaje je ljepota,
 ne treba mi drugog blaga,
 samo dika draga.

Divojko moja, napoj mi konja

*Lento**Vetovo (Sofija Grbić)*

Divojko moja,
napoj mi konja!
Ne mogu sama,
pala je tama
konju do hama.

Divojko moja,
napoj mi konja!
Ne mogu bosa
pala je rosa
konju do nosa.

Divojko moja,
napoj mi konja!
Ja nemam s kime,
palo je inje
konju do grive.

Tri livade, nigdi lada nema

Ruševó (Kata Lulić)

Andante

Tri li - va - de, ni - gdi 'la - da ne - ma, joj,

joj, tri li - va - de, ni - gdi 'la - da ne - ma.

Tri livade, nigdi 'lada nema,
 samo jedna jelica zelena.
 Prodaj, tato, livadu i travu,
 pa mi kupi maramu na glavu.

Marama je laka za nošenje,
 a livada teška za košenje.

Oj redušo, evo žetelaca

Andante *Vetovo (Sofija Grbić)*

Oj re-du - šo, e - vo že - te - la - ca,

oj re-du - šo, e - vo že - te - la - ca.

Oj redušo, evo žetelaca.
Je s' skuvala mlični' rizanaca?

Oj krumpiri, živi zdravi bili,
nas je mama odranila s vama.

Al da nam je čašica rakije,
pivali bi do Zdravo-marije.

Al da nam je jedna čaša vina,
pivali bi odsad do Kuzminja.

Gazim blato i kiša me bije

Andante

Imrijevci (Josip Kovačević)

Ga - zim bla - to, ga - zim bla - to,
ga - zim bla - to i zi - ma me bi je

Gazim blato, i kiša me bije,
draga moja, zar ti žao nije?

Zar ti nije žao lole stare,
što j' otišo i on med bećare?

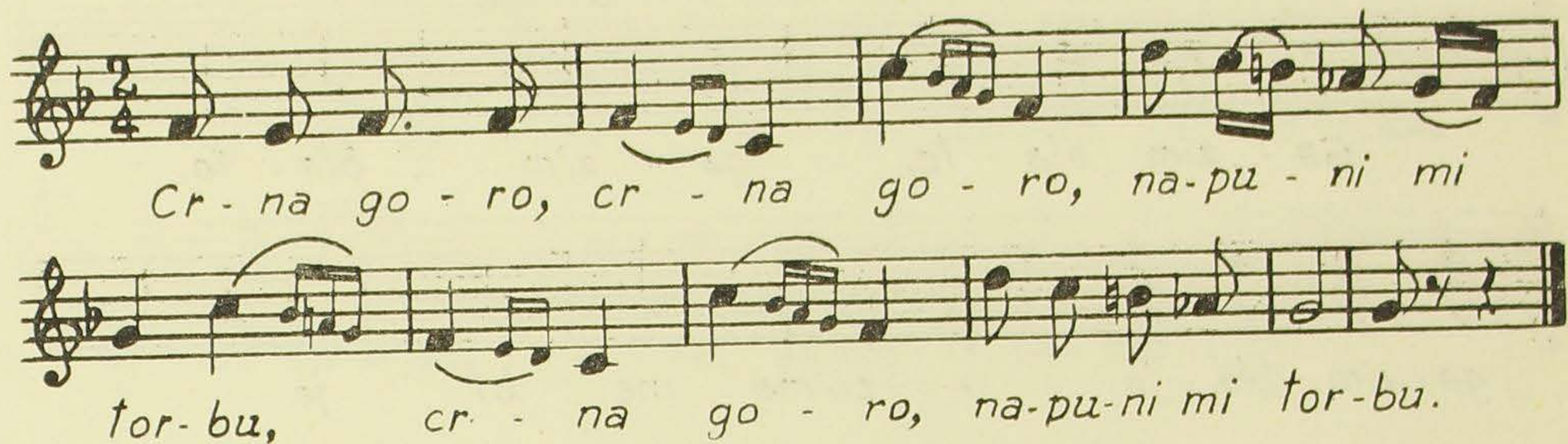
Žao mi je moje lole stare,
ko cipela kad su poderane.

Istrunit ću ko dinja na stazi,
što mi lola više ne dolazi.

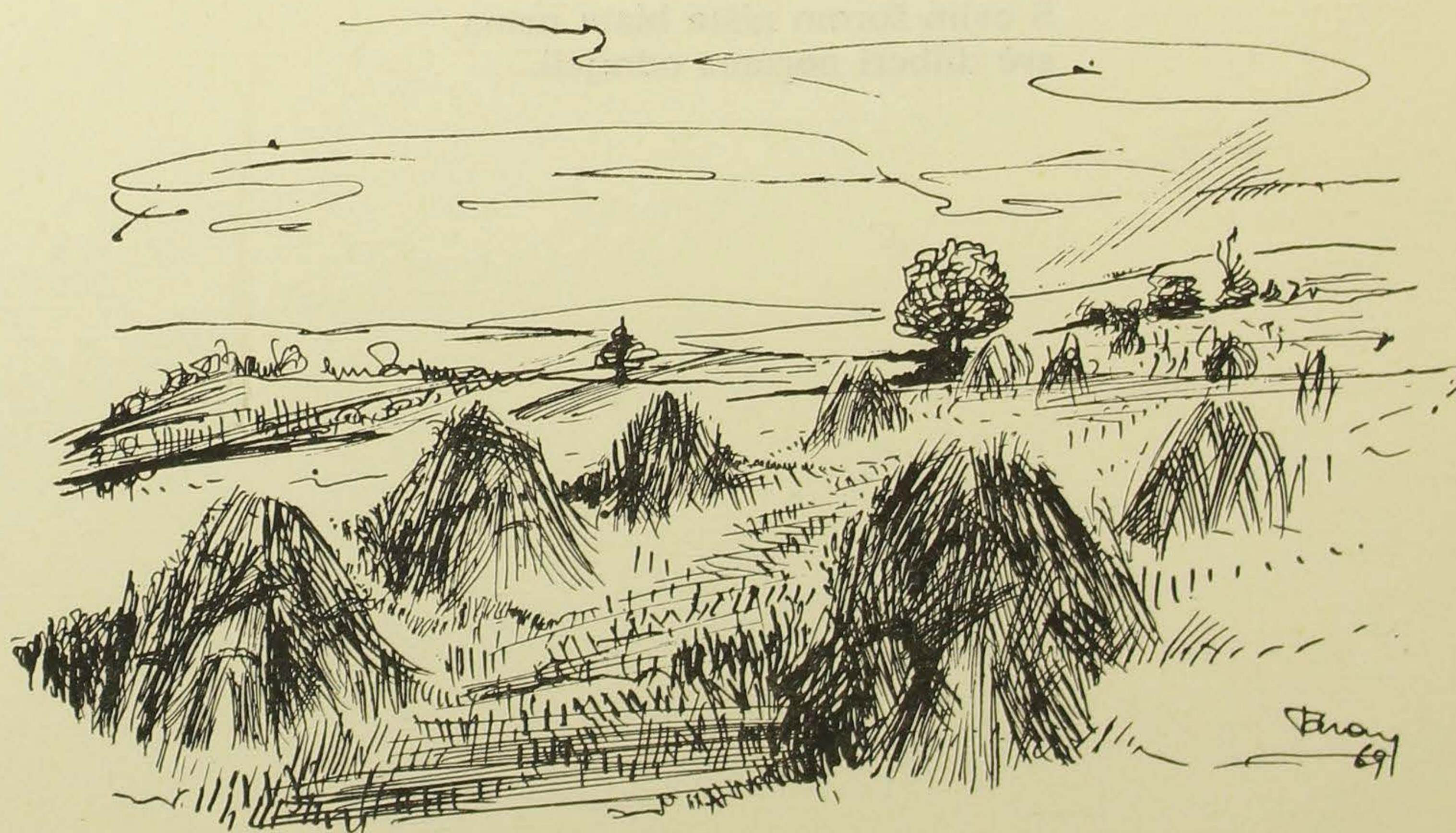
S ovim šorom ništa blata nema,
sve dilberi nogama odnijeli.

Crna goro, napuni mi torbu

Pleternica (Jvan Filić)

Crna goro, napuni mi torbu,
Ako ništa, javorova lista.

Kapo moja, kapurino stara

Andante

Imrijevci (Josip Kovačević)

Ej, ka - po mo - ja, ka - pu - ri - no sta - ra,
 ej, vi - še ni - si za me - ne be - ća - ra

Kapo moja, kapurino stara,
 nisi više za mene bećara.

Mala kapa, veliki obodi,
 bećar biti, to mom srcu godi.

Diko Pero, kapa ti najero,
 janje moje, naredi je bolje.

Stara mi je, draga, na pameti,
 i traljavi opanak na peti.

Cure znadu da kopriva žari,
 al još više, kad ljube bećari.

Oj garava, da si garavija,
 bećaru bi bila još milija.

Al da mi je umrijet u proljeće

*Umrijevci (Josip Kovačević)**Andante*

Ej, al da mi je u - mrijet' u pro -

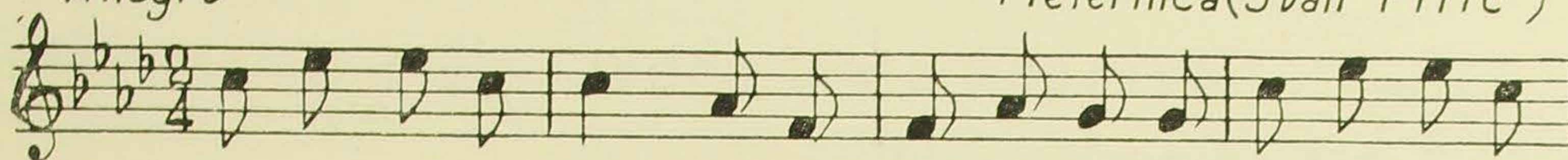
-lje - će, u - mrijet u pro - lje - će.

Ej, al' da mi je umrijet' u proljeće,
ej, kada cvate ljubičica cvijeće.

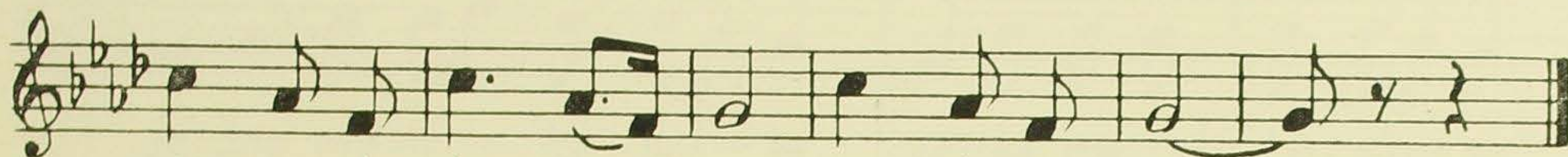
Ej, i kad slavuj u gori zapjeva
i kad se gora listom zaodijeva.

Ej, kad ja umrem, usadite ora',
ej, nek se znade, ko je bio lola.
Ej, kad ja umrem, posadite jelu,
ej, neka raste na momu tijelu.

Tjera ovce djevojka

*Allegro**Pleternica (Jvan Filić)*

Tje-ra ov-ce dje-voj-ka la-ko, la-ko, tje-ra ov-ce

dje-voj-ka la-ga - no, ej, la-ga - no. —

Tjera ovce djevojka
preko vode lađane.
Sve ovčice prijeđoše,
sam' ne more šuica
i šuino janješce.

Daj mi, brate, sjekiru,
da podsiječem brekinju,
da napravim ćupriju
da potjeram šuicu
i šuino janješce.

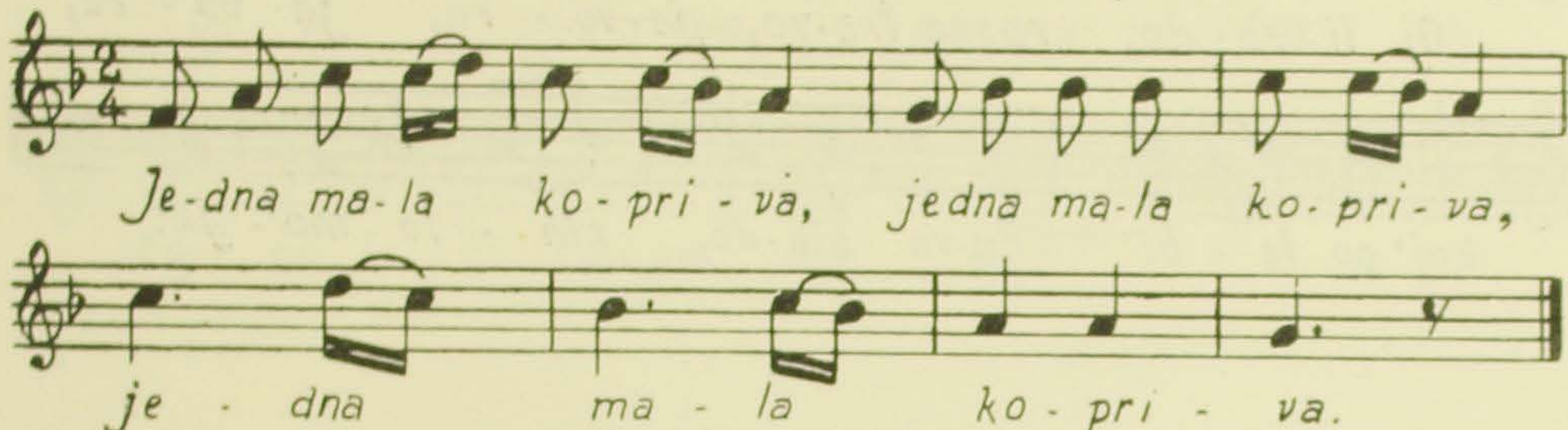

PRIČALICE
romance i balade

49

Jedna mala kopriva

Pleternica (Anka Katušić)

Jedna mala kopriva
tri je polja pokrila,
a četvrto ne mogla.
Tri su brata kosila
i među njima sestrice.
Al govore tri brata:
»Što je tebi, sestrice?
Il je tebi težak srp,
il je tebi dugi dan,
il je tebi kratka noć?«
»Nije meni težak srp,
nit je meni dugi dan,
već je meni kratka noć,
što ne more s dragim proć«.

*U Hrnjevcu pjeva se prema kaziva-
nju Marije Martinek ta pjesma o-
vako:*

Malena je kopriva,
tri je polja pokrila,
a četvrto ne mogla.
na petom je pšenica.
Tamo žanju dva brata
i među njima sestrice.
Seka žanje i plače.
Al govore dva brata
»Zašto, seko, ti plačeš?
jel' je tebi srp malen,
il je tebi slog širok?
»Nit je meni srp malen,
nit je meni slog širok.
Pogledajte na nebo,
na nebu su oblaci,
u oblaku zlatan stol
uz njeg sjedi dragi moj.«
»Po čem znadeš, da je tvoj?«
»U džepu mu rubac moj,
Na prstu mu prsten moj,
po tom znadem da je moj«.

Oj livado, rosna travo

*Andantino**Pleternica (Anka Katušić)*

Oj livado, rosna travo, javore javore,
koj' po tebi čuva stado, zlato moje?

Čuvala ga djevojčica, javore, javore,
od sedamnaest godinica, zlato moje.

Ovce čuva, pjesmu pjeva:
»Moj dragane, što te nema?«

»Čuvaj, mala, ovce svoje,
da ne pasu žito moje.
Ako pasu žito moje,
obljubit ću lice tvoje.«

Tog se mala nij' bojala,
pa u žito utjerala.
Sa planine vjetar piri
moja mala ovce širi.

Ovce širi, pjesmu pjeva:
»Moj dragane, što te nema?«
što te nema ovih dana
kad ja čuvam ovce sama.

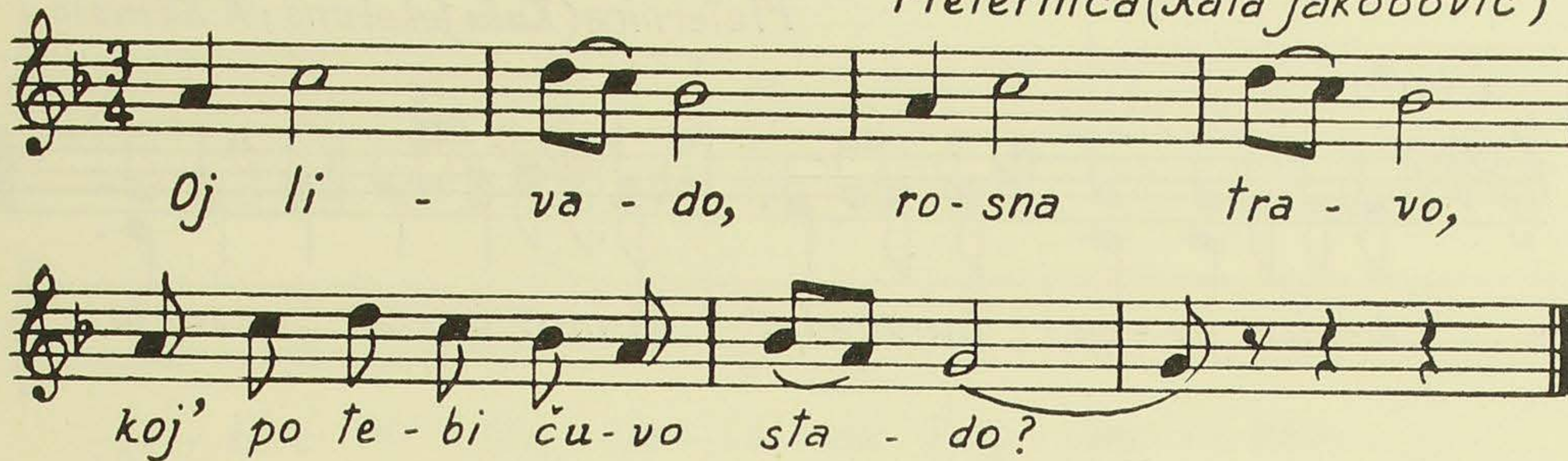
Za obalom momče stalo,
pa djevojku saslušalo.
Al je momče spretno bilo
pa djevojci priskočilo.
Djevojku je uhvatio,
u lice je poljubio.

Djevojka se nasmijala,
pa je ovce istjerala.
I vesela sva je bila
što je momka pridobila.

Oj livado, rosna travo

Andante

Pleternica (Kata Jakobović)

Oj li - va - do, ro - sna tra - vo,
 koj' po te - bi ču - vo sta - do?

Oj livado, rosna travo,
 koj' po tebi čuva stado?
 Čuvala ga djevojčica
 od sedamnaest godina.

Tekst kao kod Anke Katušić.

Anica ovce čuvala

Pleternica (Kata Jakobović i A. Katušić)

Lento

A-nica ov-ce ču-va-la, A-nica ov-ce ču-va-la.

Anica ovce čuvala,
kraj njih mlada zaspala.

Kroz goru momče hodilo
i lijepu Anu spazilo.

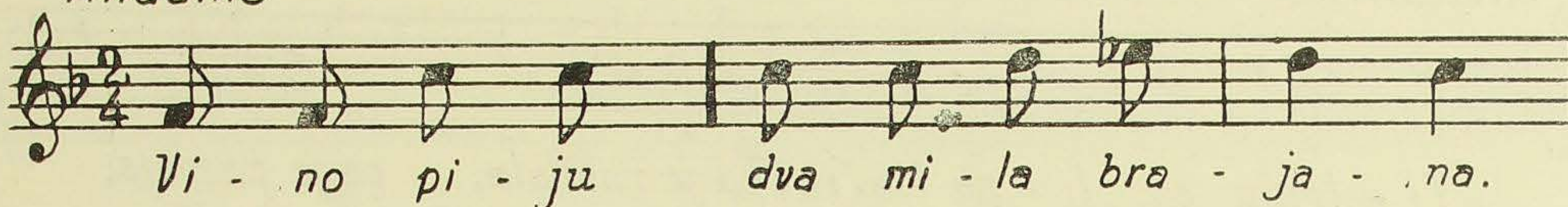
Ljubi joj lice i grudi,
u to se Ana probudi.

Na to se momče odmače,
u crnu goru zamače.

»Ako se, momče, ne vratiš
bijelo mi lice ne platiš,
kletva te moja shvatila,
do hladnog groba pratila!«

Vino piju dva mila brajana

Savski dol (Antun Komarić)

Andante

Vino piju dva mila brajana,
 Jakšić Mitar, Jakšiću Bogdane.
 Al govori Jakšiću Bogdane:
 »Avaj meni, moj rođeni bajo,
 dok se nismo poženili mladi.
 svi su bani k nama dolazili,
 svi su bani i care Stjepane.
 Otkad smo se, bajo, poženili,
 svi su bani od nas odbignuli,
 je li s tvoje ili s moje ljube.
 Ajde, bajo, da kušamo ljube.«
 Što rekoše to i učiniše.

Titrala se lipa Mara

*Andantino**Doljanovci (Jula Pendžić)*

Ti - trala se li - pa Ma - ra, pa je zaspala, pa je zaspala,

ti - tra - la se li - pa Ma - ra, ej, pa je za - spa - la.

Titrala se lipa Mara,
 pa je zaspala.
 Otud njoj se baca momče
 lipom jabukom:
 »Uzmi, Maro, tu jabuku,
 moja ćeš biti.«
 Uze Mara tu jabuku,
 natrag mu baca.
 »Ne treba mi ta jabuka,
 neću za tebe«.
 Opet joj baca momče
 svilnim pojasom:
 »Uzmi, Maro, svilen pojas,
 moja ćeš biti.«
 Uze Mara svilen pojas,
 natrag mu baca:
 »Ne treba mi svilen pojas,
 neću za tebe«.
 Opet joj se baca momče
 zlatnim prstenom:
 »Uzmi, Maro, zlatan prsten,
 moja ćeš biti.«
 Uze Mara zlatan prsten
 na prst ga meće:
 »Uzet ću ja zlatan prsten,
 oću za tebe«.

Priletiše dva vrana gavrana

*Allegretto**Doljanovci (Jvo Čakalić)*

Pri - le - ti - še, pri - le - ti - še dva vra-na ga - vra - na,

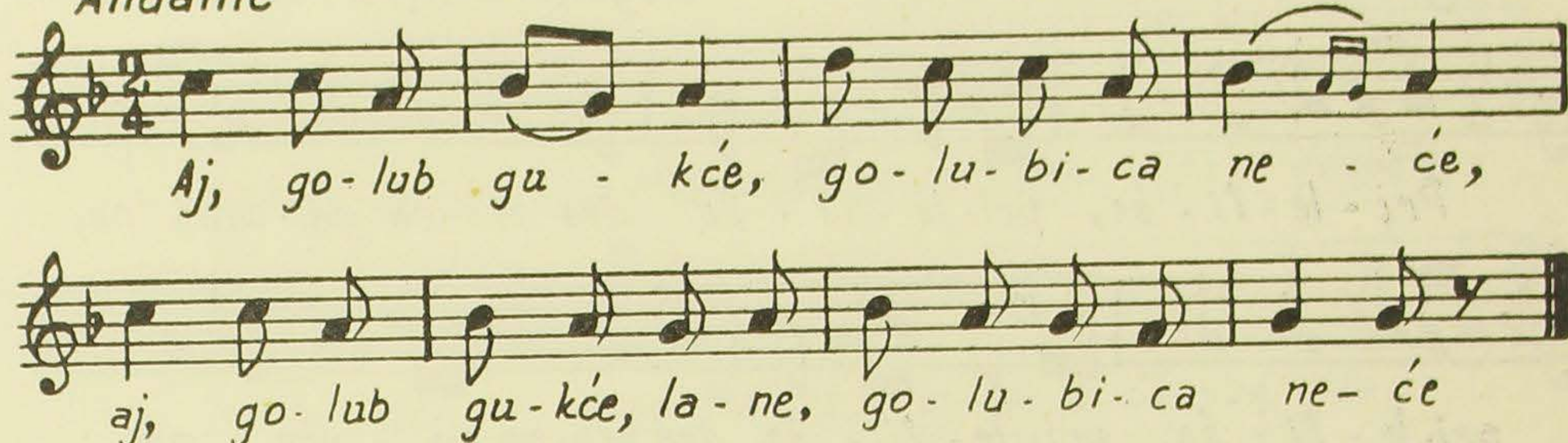
pri - le - ti - še, pri - le - ti - še dva vra-na ga - vra - na.

Priletiše dva vrana garvana
 priko grada, priko Carigrada.
 Krilom lete, a kljunom govore:
 Moje knilo da bi obagnilo,
 kuda si me amo zanijelo,
 gdino nema drvlja ni kamenja,
 samo jedno drvo sasičeno.
 I njega je sokol oblomio
 dolazeći jutrom i večerom,
 gledajući na to polje ravno,
 gdi dva brata hitar lovak love.
 Uloviše srnu i košutu
 i jelenče zlačani' roščića
 i Maricu zlačani' kosica.
 Kad su došli na pol polja ravna,
 mlađi bratac starijem govorio:
 »Ajde, bajo, da lovak dilimo,
 tebi, bajo, srna i košuta
 i jelenče zlačani' roščića,
 men' Marica zlačani' kosica.
 Ako ti je i to žao, bajo,
 Ja ć' Marici kose sarezati
 a kose ću njene tebi dati.
 Ako Mara bude Bogu draga,
 opet će joj kosice narasti«.

Golub gukće, golubica neće

Doljanovci (Ivo Čakalić)

Andante

Golub gukće, golubica neće.
 Golub svojoj golubici kaže:
 »Gukći, gukći, moj golube bili,
 sutra ćemo u to polje ravno,
 gdi no žanje bratac i sestrice,
 snoplje veže diver i nevista«.

Diver nevi tijo govorio:
 »Oj nevušo, dragaj dušo,
 koje s' neve s tobom dovedene,
 svaka neva po čedo imade,
 koja čedo, a koja i dvoje,
 a ti, nevo, nemaš nijednoga,
 il je s tebe il je s baje moga«.

Al govori neva baji svome:
 »Oj diver, moj zlatni prstene,
 nit' je s mene nit' je s baje tvoga,
 već sa jedne iz sela divojke.
 Kada bude večer po večeri,
 onda ide iz sela divojka.
 Ona kuca prstenom o vrata,

Meni Ivo grubo progovara:
 »Ustaj, kurvo, i otvori vrata!«
 A ja jadna njoj otvaram vrata,
 on s divojkom u meku ložnicu,
 a ja jadna na crnu zemljicu.«

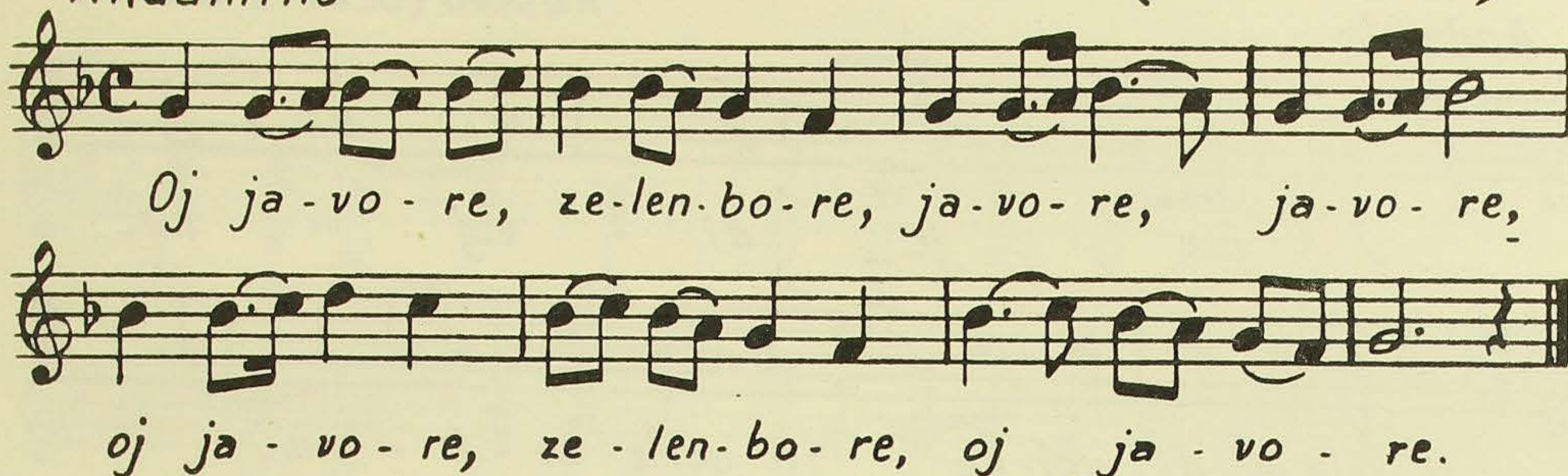
Al govori diver nevi svojoj:
 »Oj nevušo, dragaj moja dušo,
 ti ne čekaj večer po večeri,
 podaj baji rano večerati.
 On će otić' s konji u livadu,
 ja ću s tobom u meku ložnicu.

Divera je neva poslušala,
 dala Ivi rano večerati,
 i on ode s konji u livadu,
 diver s nevom u meku ložnicu.
 Ne spavaju ko mili i dragi,
 već spavaju ko bratac i seka.
 Al kad bila večer po večeri,
 a to ide iz sela divojka

Ona kuca s prstenom u vrata:
 »Ustan' Ivo, i otvori vrata!«

Srdit diver grubo odgovara:
 »Čekaj, kurvo, otvorit ću vrata!«
 Jednom rukom vrata otvorio,
 drugom rukom sablju prihvatio,
 kako manu, odsiće joj glavu.
 Na leteć' joj glava progovara:
 »Bog ubio svaku onu drugu,
 koja ljubi tuđeg ljubljenoga,
 a ne čeka svoga suđenoga!«
 To izusti i dušicu pusti.

Oj javore, zelen-bore

*Andantino**Lukač (Jvo Čakalić)*

Oj javore, zelen bore*
 lip si vidit' pokraj gore.
 Kud ti grane dopirale,
 tud mi ovce plandovale.
 Plandišće se upalilo.
 Trnila ga lipa Mara,
 trnuć' prsten izgubila,
 na vojvodu potvorila:
 »Ti s' vojvodo, prsten našo!«
 Al vojvoda govorio:
 »Nisam prsten ni vidio.
 Sinoć kasno s vojske došo,
 jutros rano u lov pošo,
 dobar lovak ulovio:
 dva jelena i košutu.
 Iz jelena sunce sija,
 iz košute misečina,
 sunce jarko za sirote,
 misečina za putnike.«

* Svaki se stih pjeva dva puta, te se prvi put dodaje pripjev »javore, javore«, a drugi put »oj javore, javore«, kao što je to ispod melodije navedeno.

Išla je divojka

Andante *Ruševo (Katić Lulić)*

J : šla je di - voj - ka,
i - šla je di - voj - ka u goru ze - le - nu.

Išla je divojka
 u goru zelenu,
 u goru zelenu
 po vodu studenu.
 Kad u goru zašla,
 ranjenika našla.
 Ranjen glavu diže,
 divojka pobiže.
 »Ne biž', curo mila,
 rane mi zavila!«
 Divojka se vrati
 rane zavijati.
 Kecelju derala,
 rane zavijala.
 »Ako ja ozdravim,
 ja te ne ostavim«.
 Junak ozdravio,
 curu ostavio.
 Divojka ga klela
 do groba zelena:
 »Venulo ti tilo
 ko na suncu sino,
 venulo ti srce
 ko makovo zrnce,
 venula ti duša
 ko na suncu ruža!«

Nemoj, majko, jedinicu kleti

Andante *Ruševo (Kata Lulić i Jula Ligenza)*

Hej, ne-moj, maj-ko, je-di-ni-cu kle-ti,

hej, ne-moj, maj-ko, je-di-ni-cu kle-ti, hej.

Nemoj majko, jedinicu kleti, ***
jedina je, mogla bi umrijeti.

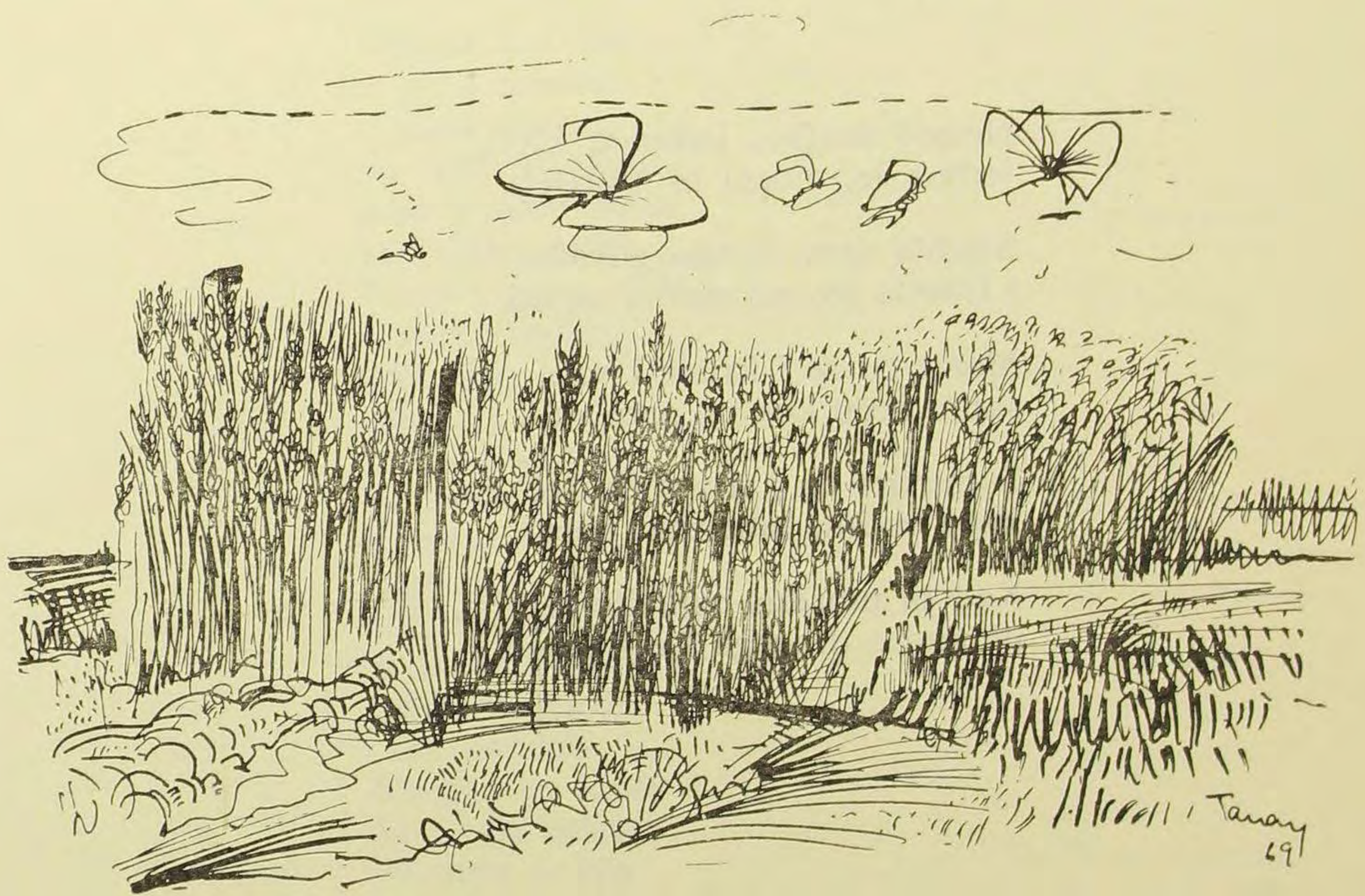
Sjedila sam, čuvala goveda,
i ljubila što mi mama ne da.

Manit ću se i kruva i soli,
samo neću kog mi srce voli.

I umrijet ću i u zemlju leć' ću,
koga volim, zaboravit neću.

Kad ja umrem, ostavite zemlje,
ukopajte dragoga kraj mene!

*** U svakom se stihu umeće uzrečica »hej« kao i u prvom stihu.

SVATOVSKJE PJESME
Mila majko, ne daj me daleko

Andantino

Ruševo (Kata Lulić)

Mi - la maj - ko, ne daj me da - le - ko. Ži - to ze - le - no,
tan - ko vi - so - ko. Ne daj mene, mila majko, ja - ko dale - ko.

Mila majko, ne daj me daleko.
Žito zeleno, tanko visoko.
Ne daj mene, mila majko, jako
daleko.

Nigdje bolje neg' u selo svoje.
Žito zeleno, tanko visoko.
Nigdje bolje, mila majko, neg'
u selo svoje.

Više imam u selu dušmana

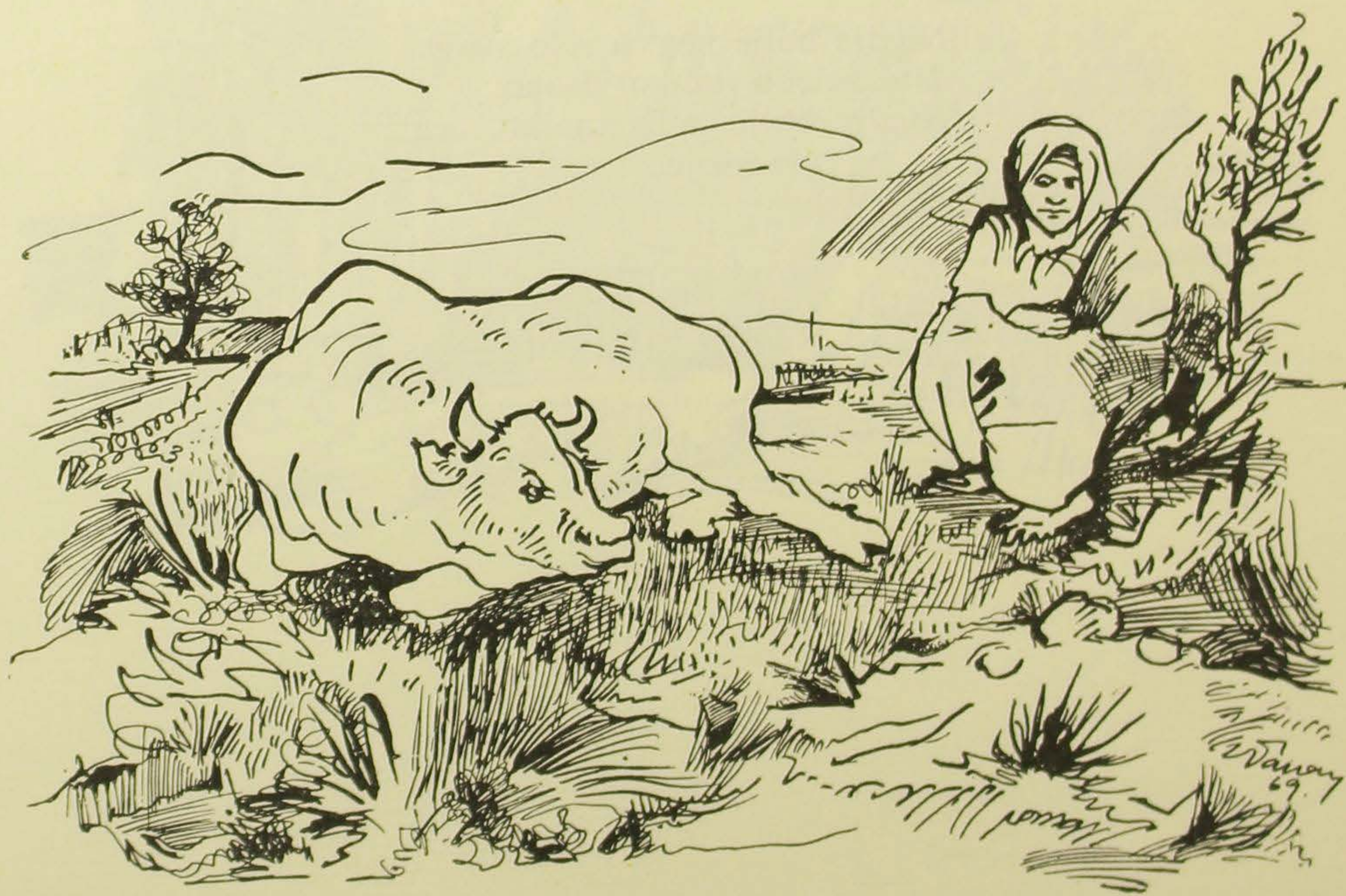
Pleternica (Anka Katušić)

Andante

Više imam u selu dušmana
nego kolja oko moga dvora.

Volio me, a sada odbijega,
nit je bolji, nit je od boljega.

Poleti sivi sokole svatovska

*Andante**Doljanovci (Ivan Čakalić)*

Poleti, sivi sokole,
 Od bila dvora Ivina
 Do bila dvora Marina.
 Doleti Mari na pendžer.
 Govori sivi sokole:
 »Ovo jesi, Maro divojko.
 Poručila tvoja svekrva
 da joj nosiš vodu bez trunja.«
 »Ovo jesi, sivi sokole,
 Ti poruči mojoj svekrvi,
 nek pripravi vedro lagano
 nosit ću joj vodu bez trunja.«
 Poletni, sivi sokole,
 Od bila dvora Ivina
 do bila dvora Marina,
 doleti Mari na pendžer.
 »Ovo jesi, Maro divojko,
 Poručila tvoja svekrva,

da joj ložiš vatru bez dima«.
 »Ovo jesi, sivi sokole,
 Ti poruči mojoj svekrvi,
 nek pripremi drvo lučevo,
 ložit ću joj vatru brez dima«.
 Poletni, sivi sokole,
 od bila dvora Ivina
 do bila dvora Marina,
 doleti Mari na pendžer:
 »Ovo jesi, Maro divojko,
 Poručila tvoja svekrva
 da joj meteš dvore bez prava
 (praha)«.
 »Ovo jesi, sivi sokole,
 Ti poruči mojoj svekrvi,
 nek pripravi metlu borovu,
 mesti ću joj dvore bez prava«.

* Pjeva se uoči svatova na »Vincima« a i u samim svatovima.

** Prva tri sloga i zadnja tri sloga svakog stiha ponavljaju se kod pjevanja.

Poskoči, zlatna jabuko svatovska

Andante *Trenkovo (Ana Potočanec)*

Po - sko - či, zla - tna ja bu - ko. —

Poskoči, zlatna jabuko.
Tri grada vrata razbija.
Četvrti biser prosipa.
Kupi ga Mara s diverom.

* Pjeva se uoči svatova kad se slave »Vinci«.

Golubovi goru prijezdô

*Andante**Lukač (Jvo Čakalić)*

Golubovi, golubovi
goru prijezdô.***
K lipoj Mari, k lipoj Mari
druge dojezdô.
Izlaz na dvor, lipa Maro,
druge te zovô,
te pogledaj k vedru nebu
na misečinô,
gdi se vije tanka žica
oko misecô.
Tako ćeš se i ti, Maro,
oko dragog svog.
Vozala se orudbica
tanka kovanô (j)
u njoj sidi lipa Mara
grozna biserjô.

* Pjeva se uoči vjenčanja na »Vincima« u kući djevojke.

** Završna riječ se pjeva uvijek na »o« mjesto bilo kojeg drugog samoglasnika, na pr. prijezdo mjesto prijezdu, miseco mjesto miseca, kovano(j) mjesto kovana, zovo mjesto zovu itd.

*** Drugi stih se uvijek dva put pjeva.

Veseli se, čajo moj

Allegretto *Doljanovci (Jvo Čakalić)*

Ve-se-li se, ča-jo moj, ča-jo moj, ve-se-li se.***

Veseli se, čajo moj,
 vije ti se vinčac tvoj
 od svakake aluge,
 ponajviše tatule,
 karamfila stupalog
 i nevena puljatog
 i rutvice sitnope
 i smrečice bocike
 i paprike crvene
 i nožiće malene
 i vilice dvoroge.

* Pjeva se na »Vincima« uoči vjenčanja, kad čaušu djevojke pletu vijenac.

** U svakom se stihu pjevajući ponavljaju zadnja tri sloga, a zatim prva četiri.

Veseli se, čajo moj
svatovska*

Allegretto

Trenkovo (Ana Potočanac)

Veseli se, čajo moj,
vije ti se vinac tvoj
svake trave: tatule,
ponajviše imele
i nevena okatog
karamfila gospodskog
i smrečice bodljave.
Kada čaju ubode,
skoči čajo do vode.

* Pjeva se uoči svatova na »Vincima« dok se čaji plete vijenac, koji će dobiti na kapu.

Vinčac vismo i savismo svatovska*

Allegretto *Doljanovci (Jvo Čakalić)*

Vin-čac vi-smo i sa-vi-smo i o-pi-va-
-smo i o - pi-va-smo.

Vinčas vismo i savismo
i opivasmo.**/

Dovedite nam tu divojku
kojoj savismo.

Da nas 'rani bilim kruhom
dokle moremo.

Da nas poji rujnim vinom,
dokle 'očemo.

* Pjeva se na »Vincima« kad su vijenci ispleteni i kad djevojke sjedaju k večeri.
** Kod pjevanja se ponavlja svaki put drugi stih.

Kad se ženi lipi Stipo svatovska*

Andante *Trenkovo (Ana Počočanac)*

Kad se , že - ni li - pi Sti-po, ko-vi-lje,

Kad se ženi lipi Stipo, kobilje,*/
i uzima lipu Maru,

Kad su išli po djevojku,
al' je Sava suvobriga.

Kad se svati natrag vrate,
konju Sava do kopita,
lipom Stipi do čizama,
lipoj Mari do cipela.

Kad su došli na pol Save,
konju Sava do sedlašca,
lipom Stipi do pojasa,
lipoj Mari do duhala.

Kad su došli na kraj Save,
ništa ih se ne vidješe.

Lip' se Stipo ne viđaše,
samo mu se pojas viđa,
nit se Mara ne viđaše,
samo joj se duhak viđa.

* Pjeva se kad svati idu po djevojku.

** Iza svakog stiha dodaje se riječ »kobilje«.

O, o, o, pod vincem divojko svatovska*

Doljanovci (Ivo Čakalić)

O, o, o, pod vincem divojko**
O, o, o, ide kupus s mesom divojko.

* Pjeva čajo kad se u svatovima nosi kupus s mesom na stol.
** Svakom se stihu ddoaje »o, o, o« kao i na početku stiha.

Daruj kolo, vinčan kume svatovska*

Andantino *Trenkovo (Ana Potočanac)*

Da - ruj ko - lo, - vin - čan ku - me, i a - det vam

je, i a - det vam je.

Daruj kolo, vinčan kume,
i adet vam je.**
Ako li ga ne daruješ,
i zamjer vam je.
Skinut ć'mo vam s konja uzdu,
i data nam je.

Daruj kolo, đuvegija,
i adet ti je.
Ako li ga ne daruješ,
i zamjer ti je.
Uzet ć'mo ti lipu Maru
ispod vinčaca.

* Pjeva se kad svatovi odlaze od djevojke đuvegiji.
** Svaki drugi se stih ponavlja.

Stari svate, mili brate svatovska*

Bilać kod Pleternice (Mato Ribičić)

Andante

Sta - ri sva - te, mi - li bra - te, svi - tuj
sva - to ; ve svi - tuj sva to - ve.

Stari svate, dragi brate,
svituj svatove.
Tvoji svati zulumdžije
sve zulum čine.
Sinoć vedro ukradoše
sa ladne vode,
večeras će lipu Maru
od mile majke.
»Je l' ti žao, lipa Maro,
otkale ćeš poč'?»
»Šta bi meni žao bilo,
otkale ću poč'!
Mog su Mate bolji dvori,
gdi ja 'oću dojt'.«
Der izajdi, lipa Maro,
prid bijeli dvor,
pa pogledi vedrom nebu,
sjajnom misecu,
gdi se minja sjajni misec
s dvima zvizdama.
Onako će lipa Mara
s nama drugama.

* Pjeva se iza vjenčanja kod djevojke kuće, prije nego pođu k momkovoju.

Stari svate, dragi brate svatovska

*Andante**Velika (Marija Fijan)*

Stari svate, dragi brate, kreći svato - ve, kreći svato - ve.

Stari svate, dragi brate,
kreći svatove.

Sunce nisko, blato sklisko,
naš je dvor daleko.

Rado bi nam naša druga
rano u dvor doć'.

Da poznade mladog svekra
i svekrvicu.

Da poznade svoga baju
i zaovicu.

Zbogom ostaj divojačka majko svatovska *

Doljanovci (Jvo Čukalić)

Largo

Aj, zbogom o - staj, di - vo - ja - čka maj - ko,
zbo - gom o - staj, di - vo - ja - čka maj - ko. *

Zbogom ostaj, divojačka majko.
Vama fala, a nama divojka.
Nemoj nam se žalostiti, prijo,
što si drugom odranila tilo,
da ga drugi ugojeno ljubi.

* Pjeva se iza vjenčanja kad svatovi iz djevojačke kuće kreću k momkovoju.
** Svaki stih se pjeva dva puta.

Čija grudva poljem leti svatovska*

Andante *Doljanovci (Jvo Čakalić)*

Či - ja grudva po - ljem le - ti, či - je j' ve - se - lje,
či - je j' ve - se - lje?

Čija grudva poljem leti,
čije j' veselje? **
Ženi majka sina svoga,
pa se veseli.
I sav mu se rod veseli,
majka najbolje.

* Pjeva se u momkovoju kući kad čuju da svatovi s djevojkom dolaze.
** Svaki drugi stih se ponavlja.

ŠALJIVE PJESME

75 Kad se moja udavala strina

Andante *Imrijevcu (Josip Kovačević)*

Ej, kad se mo - ja u - da - va - la stri - na,
škri - pa - la su, škri - pa - la su ko - la ko ma - ši - na.

Ej, kad se moja udavala strina,
škripala su kola ko mašina.

Haj, pijem vina rumena i bijela,
i opet je moja pamet cijela.

Ej, siroma' sam, vidi se na meni,
vise trulje i na mojoj ženi.

Vesel'te se divojčice

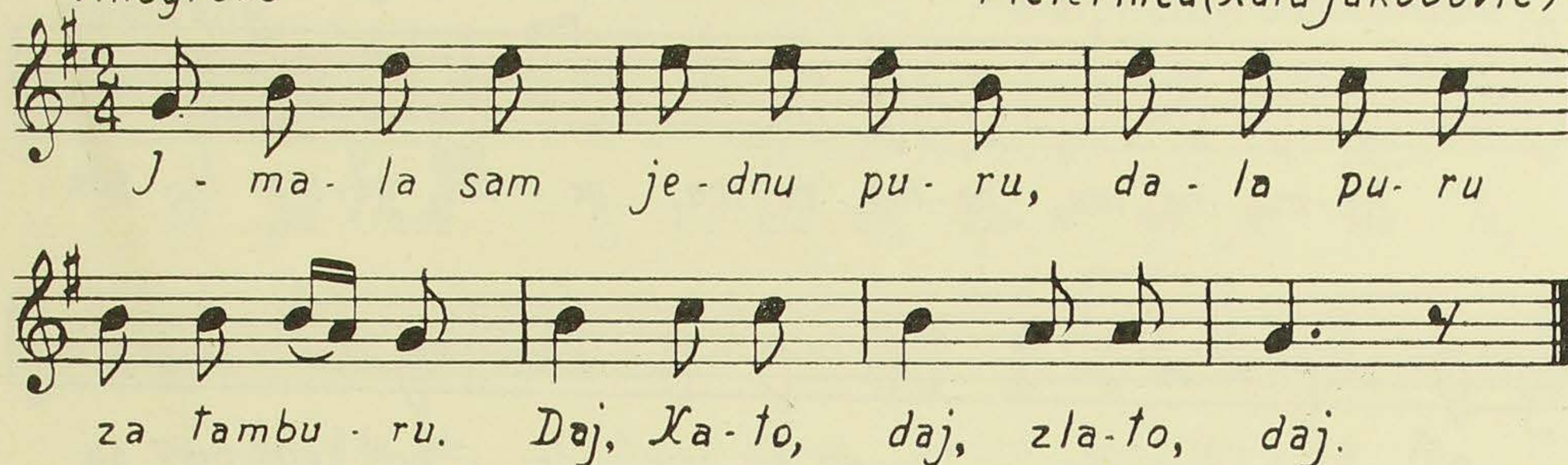
Allegretto *Velika (Mara Grgić)*

Ve - sel'-te se, di - voj - či - ce, ko - je pi - vat'

zna - te, ko - je pi - vat zna - te.

Vesel'te, divojčice,
 koje pivat znate.
 Veselte se, divojčice,
 dok volje imate.
 Ako li vas tko zaište
 i od moje strane,
 vi recite da 'očete,
 ne pitajte mame.
 Mamu ćemo u zapećak,
 nek sidi u budi.
 Livo uvo nek začepi,
 to je sad u modi.
 Bratac Pero nek se spremi
 u tamburu svirat',
 'rastov ormar triba dati
 lipo politirat'.
 Vesel'te se, divojčice,
 nakitite kuma,
 nek donese rujna vina
 iz svojeg podruma.

Imala sam jednu puru

*Allegretto**Pleternica (Kata Jakobović)*

Imala sam jednu puru,
dala puru za tamburu.
Daj, Kato, daj, zlato, daj.

Veli Kata da ne da,
more biti da ne da.
Daj, mila, daj, zlato, daj.

Imala sam jednu kravu,
dala kravu za opravu.
Daj, Kato, daj, zlato, daj.

Veli Kata da ne da,
more biti da ne da.
Daj, mila, daj, zlato, daj.

Imala sam jedno tele,
dala tele za cipele.
Daj, Kato, daj, zlato, daj.

Veli Kata da ne da,
more biti da ne da.
Daj, mila, daj, zlato, daj.

Imala sam jednu racu,
a ta raca blato gaca.
Daj, Kato, daj, zlato, daj.

Veli Kata da ne da,
more biti da ne da.
Daj, mila, daj, zlato, daj.

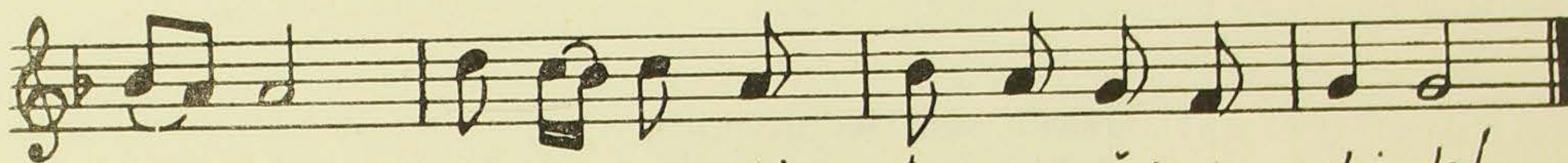
Nema lipše tice od krmače

*Andantino**Ramanovci (Jvan Šimić)*

Ne-ma, ne-ma, ne-ma, ne-ma, ne-ma, ne-ma li-pše

ti-ce od kr-ma-če, 'sam' da su joj od ku-pu-sa

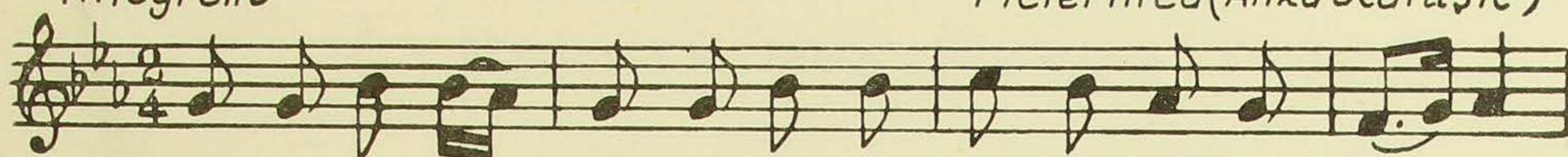
kri-la, ka-ko-va bi to ve-če-ra bi-la!

Nema lipše tice od krmače,
 sam' da su joj od kupusa krila,
 kakova bi to večera bila.

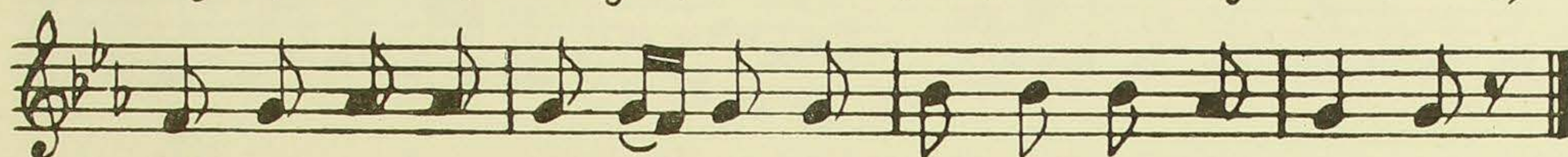
Oj poklade, žao mi je na te

Allegretto

Pleternica (Anka Katušić)

Oj po-klade, oj po-kla-de, ža-o mi je na te,

oj po-kla-de, oj po-kla-de, ža-o mi je na te.

Oj poklade, oj poklade,
žao mi je na te,
ja bi dala, ja bi dala
tri korizme za te.

Poklade su, poklade su,
milo janje moje,
barem da su, barem da su
u godini troje.

KOLOVOĐSKE PJESME

80

Uranila lipa Mandalina

Uranila lipa Mandalina
prije zore i bijela dana
na bililo i na rumenilo
i na ono sjajno ugledalo.
Pa se šeće kraj Ivina dvora.
Ivini su dvori otvoreni
i još vrani konji osedlani.
Al govori lipa Mandalina:
»Mili Bože, i mila Marijo,
kuda li se moj Ivo spremio?
Ako b' rekla da će u lov Ivo,
sad junaci iz lova dolaze.
Ako b' rekla da će u vojnicu,
Ivo bi se meni najavio.
Ako b' rekla da će po divojku,
ne bi mene Ivo ostavio.

Reko j' Ivo, ostavit me ne će.«
Ona misli da niko ne ćuti,
al ćutila Ivanova majka.
Za njom trči seka Ivanova,
pa govori Ivanova seka:
»Ne budali lipa Mandalino,
tebe j' Ivo davno ostavio,
tebe j' tvoja sakudila majka.«
Al govori lipa Mandalina:
»Ovo jesi Ivanova seka.
Ja ć' ujutro rano uraniti,
na Ivu se jabukom baciti.
Ivanu ću suze obaljati,

Ivo će se na me nasmijati.«
Kad ujutro bili dan svanio,
uranila lipa Mandalina.
Ona uze vedro olageno.
pa se šeće kraj Ivina dvora
i ugleda Ivu na dvorovi.
Na Ivu se jabukom bacala,
Ivo na nju ni kamenom neće.
Al govori lipa Mandalina:
»Oj Ivane, tužno milovanje,
kamen bio ko te je rodio,
kamena te i rodila majka,
pa te nije šaljiva rodila,
ko što j' mene moja mila majka.«

Oj za gorom, za zelenom

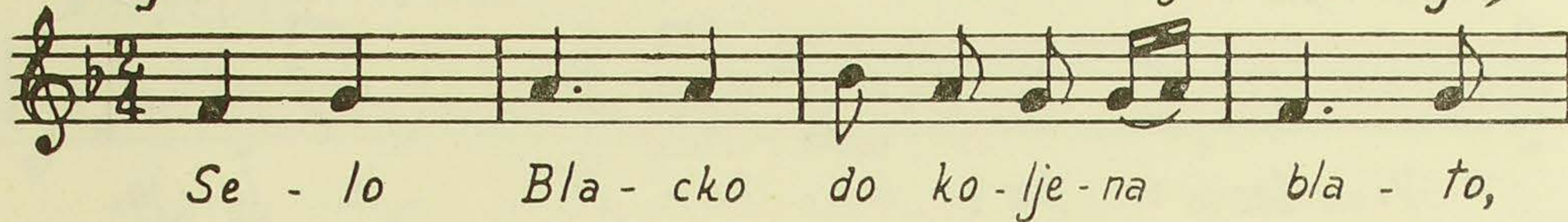

Oj za gorom za zelenom
 nešto jasno potcikuje,
 kond' je grlo divojačko,
 divojačko il' momačko.
 Al ja zajdo' i obajdo'
 tu divojče zavezano,
 bile ruke naopako.
 Mene moli svakojako:
 »Odveži me, mlado momče,
 odveži me, odriješi me
 bit ću ti ja mila seka
 a u dvoru sluga virna.«
 Al govori mlado momče:
 »Imam seku i kod kuće.«
 pa odleti gorom dalje.

Oj za gorom za zelenom
 nešto jasno potcikuje,
 kond' je grlo divojačko,
 divojačko il' momačko.
 Al ja zajdo' i obajdo'
 tu divojče savezano,
 bile ruke naopako.
 Mene moli svakojako:
 »Odveži me, mlado momče,
 odveži me, odriješi me,
 bit ću ti ja virna neva
 a u dvoru sluga virna.«
 Al govori mlado momče:
 »Imam nevu i kod kuće.«
 Pa odleti kroz goricu.

Oj za gorom za zelenom
 nešto jasno potcikuje,
 kond je grlo divojačko
 divojačko il' momačko.
 Al' ja zajdo' i obajdo'
 tu divojče savezano,
 bile ruke naopako.
 Mene moli svakojako:
 »Odveži me, mlado momče,
 odveži me, odriješi me,
 bit ću ti ja virna ljuba,
 i u dvoru virna sluga.«
 Kad to čulo mlado momče,
 zagleda se u divojče:
 Odveza je, odriješi je,
 bile ruke raskrsti joj
 pa je vodi svome dvoru:
 »Evo majko, tebi snaja,
 zauvike meni ljuba«.

Selo Blacko do koljena blato poskočica

*Allegro**Kuzmica (Aga Samardžija)*

Selo Blacko do koljena blato,
 a Viškovci mali Ašanovci.
 Srednje selo malo Sarajevo,
 a Kuzmica zlatna dolinica.
 Dešančani požeški drvari,
 a Vidovci majdan krastavaca.
 Brestovac je selo pokraj puta,
 a nijedan nema ni kaputa.
 Alaginci svi su nalagali
 da Tekići oru na telići.
 Jaguplije prazne im buklije,
 da im nije požeške kirije,
 ne bi oni ni pili rakije.

Vitar vrbu leluja kolo

*Andantino**Lukač (Jvo Čakalić)*

Vi - tar vr - bu le - lu - ja, le - lu - ja,

vi - tar vr - bu, bi - la ru - žo, le - lu - ja.

Vitar vrbu leluja
 na vrbi je divojka.
 Pod vrbom je mlad momak,
 pa divojki govori:
 »Silaz' doli divojko,
 ja ću drvo podsići.«
 Al govori divojka:
 »Ne budali, mlad junak,
 ne smiš vrbu podsići.
 Selo j' vrbu sadilo,
 majka j' ćerku ranila«.

Dvi su druge virno drugovale u kolu

Allegretto *Doljanovci (Jula Pendžić)*

Dvi su druge vir - no drugova - le, drugo - va - le. *

Dvi su druge virno drugovale
u jednoj se vodi umivale.
Što je njima vode ostajalo,
to su one za bor zalivale:
»Rasti bolje, ti moj zelen-bore.
Pod tobom će svati ladovati.
Moja će ih druga darivati:
svakom svatu jagluk i jabuku,
đuvegiji prsten i divojku«.

Dvi su druge virno drugovale kolo

Allegretto *Velika (Mara Grgić)*

Dvi su, dvi su dru-ge vir-no dru-go - va - le.

Dvi su druge virno drugovale,
u jednoj se vodi umivale.
Što je njima vode ostajalo,
to su one za bor zalivale.
Bor se suši, pa se selu tuži:
»Il' me sic'te, il' me sasicajte,
il' dvi virne druge razudajte.«
Nit ga siku, nit ga sasicaju,
već dvi virne druge razudaju.
Jednu daše kud izlazi sunce,
drugu daše kud zalazi sunce.
Druga drugi po suncu poruča:
»Jesi l', drugo, svikla i obikla?«
Po suncu joj druga odgovara:
»Jesam, drugo, svikla i obikla,
samo mi je vodica daleko«.
»Ovor, jesi, moja virna drugo,
ti urani i vode donesi.
Prvo idi na svekrova vrata,
pa ti slušaj što svekar govori«.
Svekar kaže: »Nema naše snaše«.
A svekrva: »Ma je i ne bilo!«
Zaovica: »Tako, tako, majko!«
A diveri: »Nemoj mila sejo!
I ti ćeš se mlada udavati,
pa ćeš i ti tuđa sluga biti«.

Zapaso se za kozama kolo

Zapas'o se za kozama.*
 Imam strica domišljaka
 i strinaču domišljaču.
 Oni će se domisliti,
 pa će mene oženiti
 babajkinom milunicom
 i majkinom jedinicom.
 Aršin duga, dva široka,
 ne mogu je konji vući,
 veća kola od volova
 i pod njima sto volova.
 Kad su došli usred polja,
 al' govori đuvegija:
 »Ejs, plavota! Stu, širota!«
 Kad su došli u pol dvora,
 sve dovratke povadiše,
 dokle momu stovariše.
 Kad ujutro jutro svanu,
 sve to redi mlada moma.

Posla svekra za kozama,
 a svekrvu za kozlići,
 đuvegiju za telići.
 Kad uveče kući stignu,
 svi kozlići u kupusu
 svi telići posisali.
 Al govori mlada moma:
 »Oj ti svekre zavrzane,
 da mi nije prvo jutro,
 ja b' ti bradu iščupala,
 pa bi njome ječam tukla.
 Oj svekrvo zavrzačo,
 da mi nije prvo jutro,
 ja b' ti kosu odrezala,
 pa bi njome dvore mela.
 Đuvegijo samarlijo,
 da mi nije prvo jutro,
 ja bi tebe samorila.«

* Kod svakog stiha se druga polovica ponavlja s uzrečicom »aj«.

Marko konja poje kola

Marko konja poje
za gradom na vodi.
U Markova konja
glava fijojoblova,
oči sokolove,
krila labudova.
Car Marka doziva:
»Marko slugo moja,
ajdemo se minjat'
s konj'ma i gradov'ma
I dat ću ti prida
Turkinju djevojku.«
Marko glavom kreće,
da Turkinje neće.
Turkinja je rasla
s Turci k'o hajduci.
Marko konja poje
za gradom na vodi.
U Markova konja
glava fijojoblova,
oči sokolove,
krila labudova.
Car Marka doziva:
»Marko, slugo moja,
ajdemo se minjat'

s konj'ma i gradov'ma
I dat ću ti prida
Vlainju djevojku.«
Marko glavom kreće,
da Vlainje neće.
Vlainja je rasla
s Vlasi pod orasi.
Marko konja poje
za gradom na vodi.
U Markova konja
glava fijojoblova
glava fijojoblova,
oči sokolove,
oči sokolove
krila labudova.
Car Marka doziva:
»Marko, slugo moja,
ajdemo se minjat'
s konj'ma i gradov'ma
I dat ću ti prida
Šokicu djevojku.«
Marko glavom klima
da Šokicu prima,
Šokica je rasla
s majkom pod ponjavkom.

Za gorom je zelena livada Divojačko kolo

Andantino *Pleternica (Kata Begović)*

1. Za go - rom je ze - le - na li - va - da. *

2. Po nji - ma su ša - re - na go - ve - da.

3. Ču - va - la ih li - pa Ma - ra. **

Za gorom je zelena livada
Po njoj pasu šarena goveda.
Čuvala ih lipa Mara,
čuvala ih, pa zaspala.
Kraj nje pala tanka staza,
po njoj ide lipi Ivo.
Al govori lipi Ivo:
»Mili Bože i Marijo,
šta l' da bi joj učinio?
Buduo b' je, grijota je,
Ljubio b' je sramota je.«

* Svaki stih se ponavlja: prvi put jedna djevojka, a drugi put sve djevojke u kolu.

** Od trećega stiha pjeva se po ovoj kraćoj melodiji.

Oj divojko, zelena jabuko divojačko kolo

Andantino *Pleternica (Kata Begović)*

Oj di - voj - ko, ze - le - na ja - bu - ko *

Od divojko, zelena jabuko,
sve sam te ja u džepu nosio,
sve mislio da ćeš moja biti.
Jesen dođe, ti za drugog ode.
Da b' za koga, ne bi ni žalio,
već u selo za pajdaša moga.
Mene pajdo u svatove zove,
u svatove i u djeverove.
Kako ć' jadan dragoj djever biti,
kako ću joj čašu nazdraviti?
Mene moja naučila majka:
Kada tebe prva čaša dođe,
ne nazdravljaj kumu ni djeveru,
već nazdravljaj svojoj prvoj dragoj:
»Zdravo, draga, pod punim duvakom,
do godine porod porodila
i do druge udovica bila,
a do treće moja ljubeznica!«

U proljeće rano kolo

Allegretto *Ruševo (Joso Benčević)*

U prolje-će ra-no ze-le-ni se tra-va, ze-le-ni se tra-va.

U proljeće rano
zeleni se trava

Na zelenoj travi
djevojčica spava.

Došlo momče mlado,
djevojčicu budi,
djevojčicu budi,
bijelo lice ljubi.

Urodila-biber gora kolo

*Allegretto**Pleternica (Mata Begović)*

Urodila biber-gora
 sve biberom i šećerom.
 Čuvali je brat i seka.
 Bratac seki govorio:
 »Čuvaj, seko, biber-goru
 da bibera ne oberu,
 da te, seko, ne odvedu.
 Volim da te i odvedu,
 neg' da biber-goru беру.
 Ja ću biber prodavati,
 pa ću seke kupovati.

* Svaki se stih ponavlja: prvi put pjeva jedna djevojka, a drugi put sve u kolu.

Ljulala se pelin-trava kolo

Andantino *Pleternica (Kata Begović)*

Lju-la - la se pe-lin tra-va, lju-la-la se, lju-la-la se.

Ljuljala se pelin-trava
nit od vitra nit od lada,
već od lipe Mare jada,
što joj ne da lipi Ivo,
što joj ne da u rod k majki,
dok ne rodi vrba groždem,
suv javore jabukama,
a šipkinje kukinjama.

Dika ore, više na volove kolo

*Allegretto**Ruševo (Marija Crnić)*

Di-ka ore, vi-če na vo-lo-ve, di-ka o-re, vi-če na vo-lo-ve.

Dika ore, više na volove,
 Ajte, voli, moji golubovi.
 Zemlju našu treba poorati,
 drljačom do podne podrljati,
 do večera žitom posijati.
 Prije noći treba kući doći
 Čekat će me draga na sokaku,
 najslade je ljubiti u mraku.

Vino piju trinaest Požežana kolo

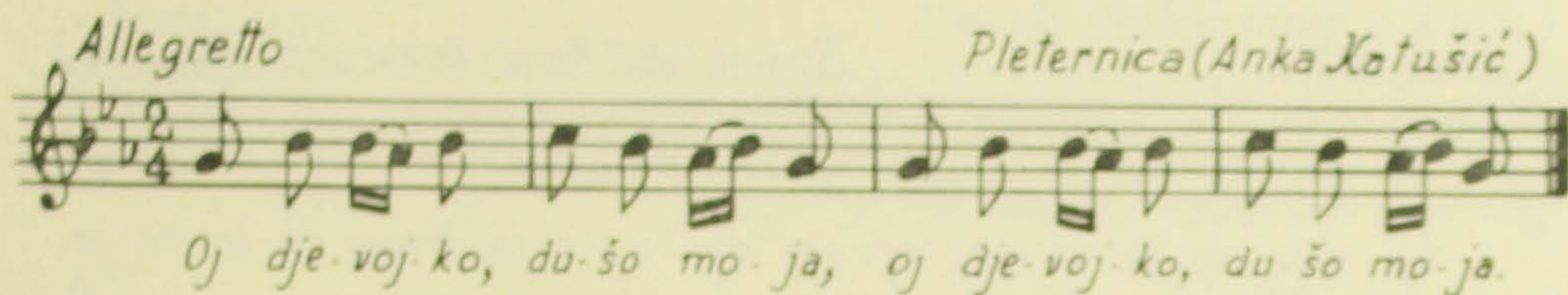
Allegro *Kuŕjevo (Anka Mijatović)*

Vi - no pi - ju tri - est Po - že - ža - na,

vi - no pi - ju tri - est Po - že - ža - na.

Vino piju triest Požežana
U Požegi pod prvom mejanom.
Služila ji' lipa Požežanka,
Kako j' kojem čašu dodavala,
svaki joj se bela vrata fata.
Al govori lipa Požežanka:
»Ne budal'te, triest Požežana!
Ako l' mogu svima biti sluga,
al ne mogu svima biti ljuba,
sam' onome junaku dobrome,
koji može preplivati more
i pod torbom i pod kabanicom.«
To slušao Požežanin Ivo,
pa on skoči u duboko more
i pod torbom i pod kabanicom.
Duboko je more preplivao.
Požežanku lipu poljubio.

Oj djevojko, dušo moja poskakanac

Oj djevojko, dušo moja.
 'oćeš biti ljuba moja?
 »Volila bi' kamen biti,
 nego tvoja ljuba biti.«
 — Ako ćeš ti kamen biti,
 ja ć' kamenu tesar biti,
 svedno ćeš ti moja biti! —

Od djevojko, dušo moja.
 'oćeš biti ljuba moja?
 »Voljela bi' trava biti,
 nego tvoja ljuba biti.«
 — Ako ćeš ti trava biti,
 ja ću travi kosac biti,
 svedno ćeš ti moja biti.

Il' otale il' odavle,
 ti si moja odsvakale.
 Il' otuda il' onuda
 ti si moja odasvuda. —

Oj djevojko moja kolo

*Allegretto**Savski dol (Manda Kovačević i djevojke)*

Oj dje-voj-ko mo-ja, dragaj du-šo mo-ja, dragaj du-šo mo-ja.

Oj dje-voj-ko mo-ja, dragaj' du-šo moja, dragaj' dušo moja.

Oj djevojko moja, draga j, dušo
moja,
gdi ja sinoć s tobom na sokaku sto-
ja?

Lolo, lolo moja, milo janje moje.
vara-varaju me crne oči tvoje.
Vara-varaju me, al' prevarit' neće,
mene, mene lola ljubi svako veče.

Sjajna, sjajna zvijezdo preko Sov-
skog dola.

Oj ka-, oj kaži mi što radi moj lola.
Sve su, sve su lole već podolazile,
samo moja nije, pa sad ne znam
gdi je.

Orljava je Maru zaniжела kolo

Orljava je Maru zaniжела,
na široko polje izniжела.
Svi dolaze, Maru ne poznaše,
Poznala je njena mila majka,
poznala joj vežene rukave,
što je Mara vezla kod ovaca,
kod ovaca, niže Pavlovaca,
kod janjaca niže Borčevaca.
Kad je vezla, majka ju je klela:
»Vezi, Maro, ne doderala ji'!«
»Ako ji' ja ne doderem, majko,
ti ji' podaj mojoj drugarici.
Kad obuče, neka za mnom 'uče,
kad opere, nek mene spomene«.

Kiša pada kiša rosi kolo

Ruševo (Kata Lulić)

Kiša pada, kiša rosi, kiša pada,
Lijepi Ivo Anku prosi, lijepi Ivo.
Neveselo sunce sjeda, sunce sjeda
Majka Anku Ivi ne da, Ivi ne da.
»Majko mila, pali sviću, **
ja ti dana vidit neću.«
Puče puška ispod ruke,
ode Ivo u hajduke.
Neveselo Ivo sjedi,
Ivo Ankin sprovod gleda.
»Anko, Anko, dušo moja,
kuda prođe mladost tvoja?
Tvoja mladost u grobnicu,
a ja mlađan u goricu.«

* Svaki se stih ponavlja: prvi put ga pjeva jedna djevojka, a drugi put sve djevojke u kolu.
** Kod svakog se stiha ponavljaju prve riječi.

Gdi je sinoć sunce zalazilo kolo

Andantino *Savski dol (djevojke u kolu)*

Gdi je, gdi je si-noć sunce za-la-zi-lo,

gdi je, gdi je si-noć sunce za-la-zi-lo.

Gdi si sinoć sunce zalazilo,
tamo j' vojska Dunav prilazila.
Brojila ih Miošića majka
Sve junake na stran izbrojila,
sam na jednu Mijata junaka.
Mijat joj na Savi na straži.
Na britku se sablju podbočio,
na dugu se pušku naslonio,
pa je svojoj puški govorio:
»Puško moja, dugoga si kroja,
krojač bio, ko te je krojio,
na junačka pleća naslonio,
junak bio, ko te je nosio.«

Ljepa Klara šlingovat' je znala kolo

Allegro *Ruševo (Ruža Jurković)*

Lje - pa, lje - pa Kla - ra šlin - go - va - ti ' zna - la.*

Lipa, lipa Klara šlingovat je znala
i svo- i svoju je šlingu proklinjala:
Jaoj, jaoj, moja šlingo oko vrata,
ja zbog, ja zbog tebe osta neudata.
Nit me, nit me 'oće Šokac ni trgovac.
Šokac, šokac kaže: »Šta će mi go-
spoja!«
A tr-, a trgovac: »Šta će mi Šokica«.

* Svaki stih se pjeva dva puta: prvi put jedna djevojka sama, a drugi put sve djevojke u kolu.

S večera se dvoje dogovara kolo

Ruševo (Kata Jurković)

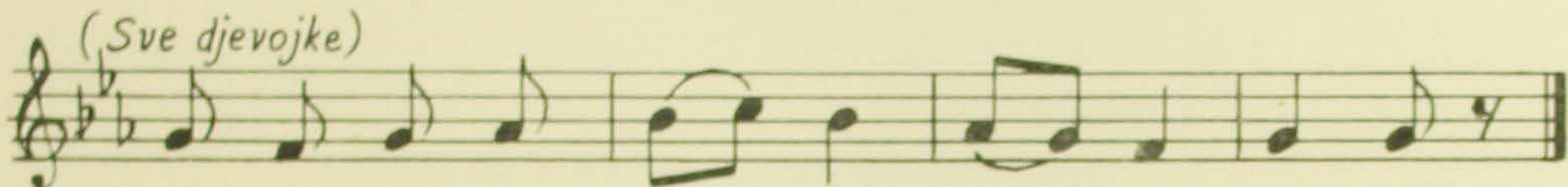
S večera se dvoje razgovara,
kud će sutra sa ovčama poći:
»Ako bude oblačina bila,
tjerat ćemo ovce u livade.
Ako bude vedro nebo bilo,
tjerat ćemo ovce u goricu«.
Kad ujutro jutro osvanulo,
nit je vedro, niti je oblačno.
Ivo tjera ovce u goricu
a Marica dolje u livade.
Kad je bilo oko pola dana,
al' zapiva čoban od ovaca:
»Oj Marice, mlada ovčarice,
pošalji mi trave iz livada,
ja ću tebi iz gorice lada.«
Nema trave bez livade prave,
niti lada bez čobana mlada.

* Svaki se stih ponavlja, i to prvi put pjeva jedna djevojka, a drugi put sve u kolu. Početni stih »Oj djevojko, draga dušo moja« uvod je u pjesmu, te njime počinje cijeli niz kola s raznim tekstovima. Iza prva četiri sloga svakog stiha umeće se riječ »dušo«.

Seka brata na večeru zvala kolo

*Allegretto**(Jedna djevojka)*

Se - ka bra - ta na ve - če - ru zva - la,

Ruševo (Jula Fašeljak)

se - ka bra - ta na ve - če - ru zva - la.

Seka brata na večeru zvala:

»Ajde, brate, seki na večeru.

Skuhala sam gospodsku večeru:

šafan, papran i ribu morunu,

dobra vina od devet godina«.

»Ne mogu ti, seko, na večeru.

Ubio sam careva vezira.

Ja mu dajem tri tovara blaga,

a on neće tri tovara blaga,

već on 'oće baš glavu za glavu«.

»Ne boj mi se, moj brate rođeni,

u mene su do tri sina moja.

Jednoga ću dragom Bogu dati,

koji će mi duši misto naći.

Drugoga ću sebi ostaviti

koji će me do smrti hraniti.

Trećega ću za te prigoriti.«

Trećem sinu majka progovara:

»Ajd Andrija, uji u svatove!«

Al Andrija majci odgovara:

»Ne mogu ti, majko, u svatove,

mene boli i srce i glava«.

Njemu majka opet progovara:

»Glavu zavij svilenom maramom,

a srdašce svilenim pojasom«

Konja sedla, konj se odsedluje.

Kad je išo priko gore crne,

al' govori mlađani Andrija:

»Mili Bože i mila Marijo,

zašto ove ptice ne pivaju?«

Pivale su i pismu svršile.

Kad je išo priko polja ravna,

al' govori mlađani Andrija:

»Mili Bože i mila Marijo,

zašto ovi orači ne oru?«

Orali su i sve izorali.

Kad je došo prid ujine dvore,

al, u dvoru tri alača side.

Jedan mu je alač govorio:

»Dobra konja, još boljeg junaka!«

Drugi mu je alač govorio:

»Kako ga je prigorila majka?«

Treći šuti, ništa ne govori.

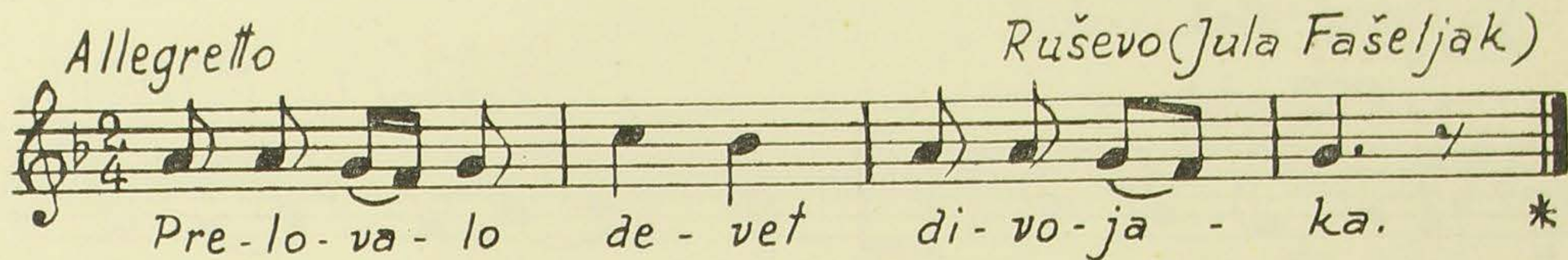
Trže sablju, odsiće mu glavu.

Leteć mu je glava govorila:

»Bog ubio svaku milu majku,

koja voli bracu neg' srdašcu!«

Prelovalo devet divojaka kolo

Prelovalo devet divojaka
 Prite Tomi devet divojaka
 da će Tomu obisit junaka
 na zlo drvo, na Anino grlo,
 na zlu bukvu, na Aninu ruku,
 na zli lanac, na Anin đerdanac.

* Svaki stih se pjeva dva puta: prvi puta jedna djevojka, a drugi put sve djevojke u kolu.

Neven vene kolo

*Allegretto**Požega (Miro Juković)*

Ne - ven ve - ne, da u - ve - ne, ne - ven ve - ne, da u - ve - ne.

Neven vene, da uvene,
meni vele, da me žene.
Meni prose staru babu.
Stara baba šuri — muri,
na poso se slabo žuri.
Meni prose udovicu,
udovica mnogo ište:
ona ište kozju bradu.
Meni žao koze klati,
udovici bradu dati.
Meni prose divojčicu,
Divojčica malo ište:
ona ište šest volova,
šest volova iz jarmova,
jedno tele za cipele
i prašćice sve debele.

Oj Jakšiću, selo na brdašcu kolo

Allegro *Jakšić (Nada Cvjetičanin)*

Oj Ja - kši - ću, se - lo na br - da - šcu,

teška rana, teška rana na mojem sr - dašcu, da šcu.

Oj Jakšiću, selo na brdašcu,
teška rana, teška rana
na mojem srdašcu.

Suho panje istjeralo granje,
u zavadi, u zavadi
ja i moje janje.

Oj vi cure, vi ste suho sijeno,
kad je vama, kad je vama
zaigrati lijeno.

Derite se, cipelice moje,
tata ore, tata ore,
kupit će petore.

Sviraj svirče ako 'oš do dana,
ti ne žali, ti ne žali
mojijeh tabana.

Lako ti je poznat Jakšićana:
šešir mali, šešir mali
na oči navali.

Na ćupriji popucale planke,
nema cura, nema cura,
što su Jakšićanke.

U Jakšiću ko u malom raju
zvijezde sjaju, zvijezde sjaju
curice pjevaju.

Oj Jakšiću selo u dva reda,
u dva reda, u dva reda,
ko varoš izgleda.

Oj Jakšiću selo si u doli ,
u tebi je, u tebi je
onaj ko me voli.

Alaj ova tamburica znade poskočica

Allegro *Pleternica (Anka Katušić)*

A - laj o - va tam-bu-ri-ca zna-de, gdje-god ko-ja
cu-ri-ca i - ma-de, gdje-god ko-ja cu-ri-ca i - ma-de.

Alaj ova tamburica znade,
gdjegod koja curica imade,

Alaj moja tamburica znade,
alaj znade rastjerati jade.

Tamburice od jelova panja,
nema meni u 'vom selu stanja.

Sviraj svirče kao što si sviro,
al' da nisi u djevojke diro.

Ko bi ovo veselio kolo,
da nij' mene i ovih do mene.

Uvati me, diko, oko struka.
tvoja mi je najmilija ruka.

Ja večerah, pa opazih diku,
od veselja izgubih kašiku.

Ja večerah, pa opazih luče,
varah mamu da j' u sobi vruće.

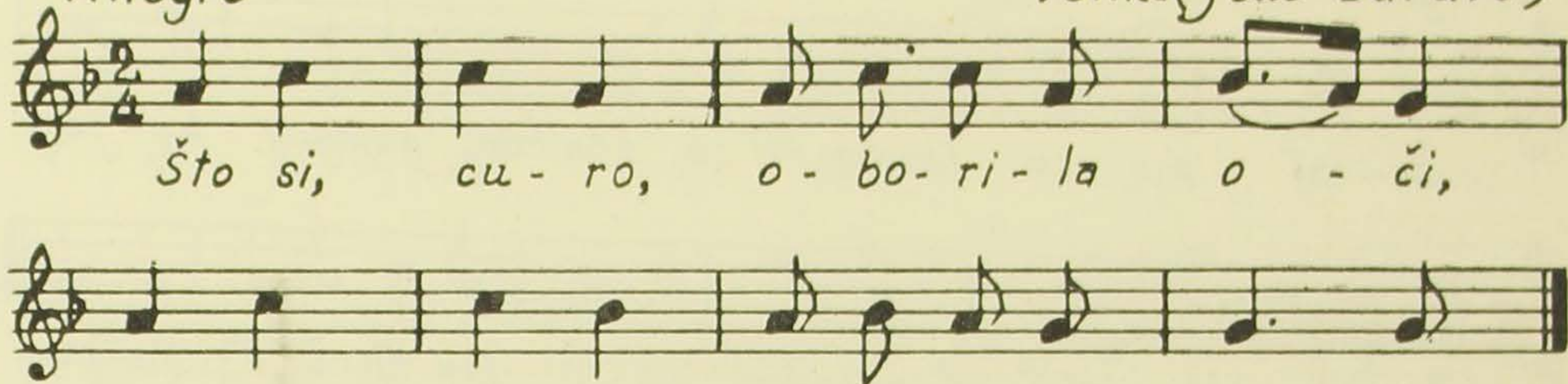
Šipak mami što u kolo brani,
a dva tati što stoji na vrati.

U mog dike male usne lijepe,
kad poljube samo se priljepe.

Usta moja kutija bombona,
dika mladi, pa se njima sladi.

Što si, curo, oborila oči poskočica

Allegro *Velika (Jozo Čardić)*

Što si, cu - ro, o - bo - ri - la o - či,
ded, za - pi - vaj, pa ma - lo po - sko - či.

Što si, curo, oborila oči?
Ded zapivaj, pa malo poskoči.

Stani, curo, u kolo do mene,
za tobom mi mlado srce vene.

Curo mala, ti si moja šala,
a velika, ti si moja dika.

Cura igra i na mene miga,
znadem i ja da će biti grija.

Okom migni i sa glavom mani,
to su naši potajni divani.

Alaj volim u kolu igrati u kolu

Allegro *Vetovo (Sofija Grbić)*

A - laj vo - lim u ko - lu i - gra - ti, kad me di - ka
za ruku u - va - ti, kad me di - ka za ru - ku u - va - ti.

Alaj volim u kolu igrati
kad me dika za ruku uvati.

Svirajte mi toga laganoga,
toga mi je igrat' najmilije.

Poigrajte, moje noge bose,
k'o i one što cipele nose,

Oj koliko kolo široko je
sve su dike, samo nema moje.

Cikni, lolo kad pođeš u kolo
janje medno, pa ćemo zajedno.

Ili migni ili glavom mani,
to su naši potajni divani.

Nisam skoro pivala kroz selo,
pa je moje janje neveselo.

Dukat mali među velikima,
ja sirota među bogatima.

Vitar piri, šljive opadaju,
crne mi se oči dopadaju.

Crne oči i moje i tvoje,
to j' nas, diko, zavrugalo dvoje.

Oči moje priko kola siku
tamo amo pa u moju diku.

Pruži, diko, priko kola ruku,
ja ću tebi ruku i jabuku.

Da je moja natrã na sokaku u kolu

Allegro *Pleternica (Kata Begović)*

Da je mo-ja nã-tra na so-ka-ku, men' bi fra-tri,
po-ma-ga-li fratri, o-fi-ci-ri na-su-ka-li ci-vi.

Da je moja natra na sokaku,
men' bi fratri pomagali tkati,
oficiri nasukali civi.

Mene j' moja svitovala mama
da ne ljubim crnomanjastoga,
nego plava k'o što sam i sama.

Moja diko, ne nosi se lipo,
ne voli mi nana kicošana,
već orača u široki' gaća.
Tamburice, ne udaraj jako,
čut će lola, doć' će od volova,
čut će dika, doć' će iz šljivika.

Misečina uprla u vrata,
mene dika grli oko vrata,
oko vrata sve do četir sata.

Od istoka zaplavi se zora,
kaž' divojko, 'oćeš biti moja?
Kaži: 'Oću! ja na jesen doć' ću.

Moja dika zelena borika u kolu

*Allegro**Pleternica (Kata Begović)*

Mo - ja di - ka ze - le - na bo - ri - ka,
a ja ma - la od bo - ri ka gra - na.

Moja dika zelena borika,
a ja mala od borika grana.

Savio se zelen bor do bora
oko moga dragoga prozora.

Lipa lada ispod vinograda,
da znaš, mati, gdi ću ladovati.

Na livadi stari kosi povračanac

Ruševo (Kata Lulić)

Allegro

Na li-va-di sta-ri ko-si, na li-va-di sta-ri ko-si.

Na livadi stari kosi,
divojka mu ručak nosi.
Ne će stari ručkovati,
već on 'oće vragovati.
Divojka se dositila,
vreću travom napunila,
kraj staroga povalila.
Kad se stari probudio,
tri puta vreću poljubio,
al' je srdit govorio:
»Uzalud mi moja sreća,
kad kraj mene leži vreća«.

Kad sam išo na rabotu poskakanac

Allegro *Ruševo (Kata Lulić)*

Kad sam, i - šo' na ra-bo-tu, po - ji-o sam čor - bu,
a va - lju - ške ni-sam mo-go, str-po sam u tor - bu.

Kad sam išo na rabotu,
pojio sam čorbu,
a valjuške nisam mogo,
strpo sam u torbu.

Oj nebore navijore,
ljubio bi, al' ne more,
ljubio bi i gajdaš,
samo, seko, da se daš.

Eto tako do nedjelje,
bit će gaće od kudjelje,
a rubina od pamuka,
nek s' ubije kom je muka.

Ja ne hodam po sokaku
uveče po mraku,
ako mene dika 'oće,
i u sobu doć' će.

Nije mama sinoć čula.
kad su vrata zaškripnula,
došo dika u sobicu
pa pojio gibanicu.

Sakajdo ples

Allegro *Vetovo (Sofija Grbić)*

Sa - kaj - di - še, bit će ki - še, sa - kaj - do, sa - kaj - do.

Sakajdiše, bit će kiše.
Sakajdo, sakajdo.
Staro sito i korito
Sakajdo, sakajdo .

Mista kolo

*Allegro**Mali Bilač (Mato Ribičić)*

Po-lju-bi me, cu-ri-ce, po-lju-bi u li-ce,
ja ću te-be u o-ko, mi-le-na dje-voj-ko.

Poljubi me curice,
poljubi u lice,
ja ću tebe u oko,
milena djevojko.

Volim cvijeće crveno
i žuto i plavo
i još oko dikino
garavo ko đavo.

Urodila jabuka,
jabuka petrovka,
sve bi cure za jednog
udale se momka.

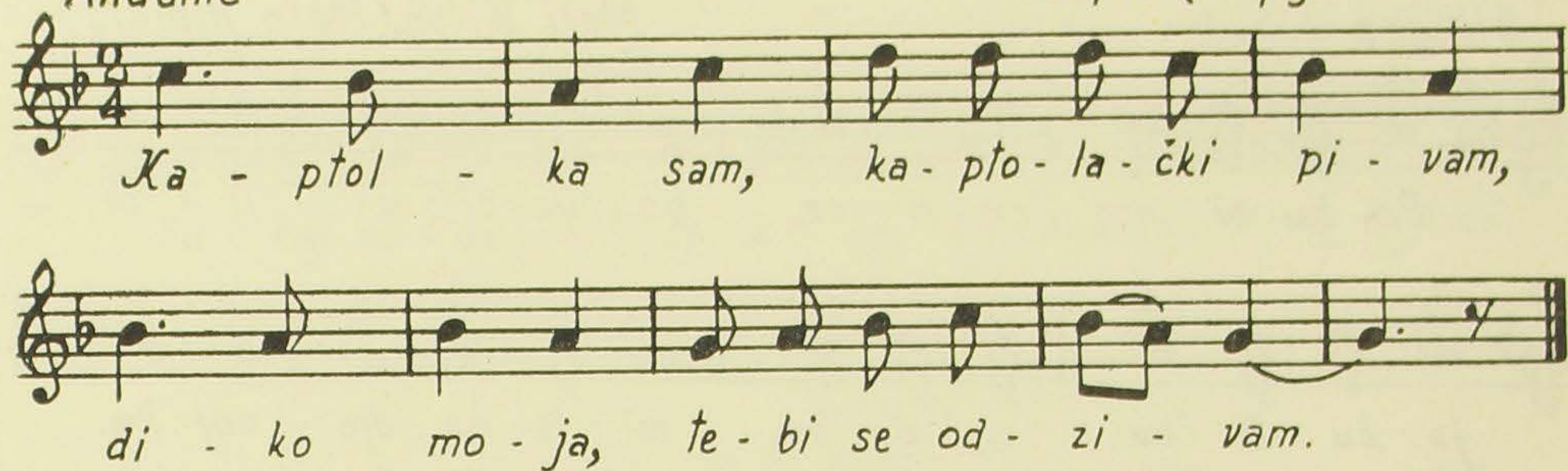
Ženite se, ženite,
matori bećari,
ženite se, ženite,
bećarluk vas kvari.

Kraj sela se savila
loza oko hrasta,
alaj si mi, diko, ti
uvijek đavolasta.

Oj komšijo, komšijo,
ti si mi po ćudi,
dok je tebe, komšijo,
ne treba mi drugi.

Oj djevojko, djevojko,
kad si tako krasna
zašto nisi spram mene
velika narasla?

Kaptolka sam, kaptolački pivam

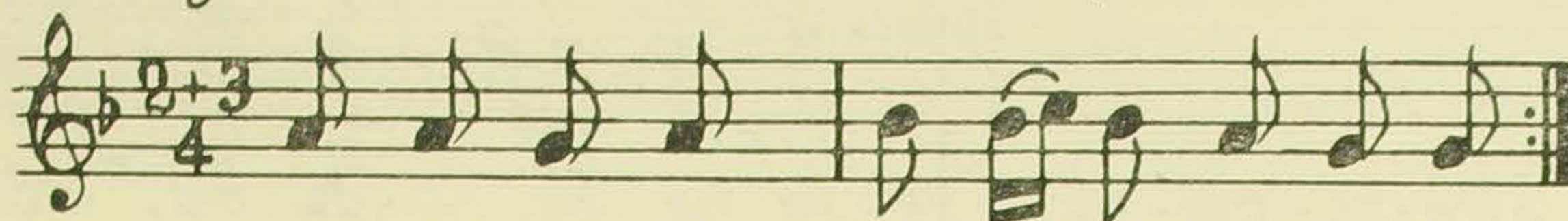
*Andante**Kaptol (Sofija Lovrić)*

Ka - ptol - ka sam, ka - pto - la - čki pi - vam,

di - ko mo - ja, te - bi se od - zi - vam.

Kaptolka sam, kaptolački pivam,
 diko moja, tebi se odzivam
 Kaptolka sam, govor me odaje,
 po govoru dragi me poznaje.
 Mi smo cure kaptolačke župe,
 nismo lipe, al smo jako vridne.*

Car vezira kroz pendžer doziva kolo

*Allegretto**Skenderovci (Ivan Klarić)*

Car ve-zi-ra kroz pendžer do-zi-va.

Car vezira kroz pendžer doziva,
da mu kupi kitu divojaka
iz bogata sela Ugaraka.
Crnooke kano i Kunovke
a rumene kano i Bankovke.
Lipog tila kano Mitrovčanke,
a velike kano Veličanke,
i debele kano Kaptolčanke.
Namiguše kano Vetovčanke,
iroškinje kano Kutjevčanke,
bilog tila kano Alilovke,
vragoljaste ko Mijaljovčanke
crnooke ko Golobrdčanke.

Stražemanu, selo na bedemu

117

Allegretto

Stražeman (Dragica Ivanešić)

Stra-že - ma - nu, se - lo na be - de - mu, Stra - že -

- ma - nu, se - lo na be - de - mu, se - lo na be - de - mu.

Stražemanu, selo na bedemu,
alaj ću se širiti po njemu.
Stražemanu, moje selo milo,
u tebi sam odranila tilo.
Stražemanu, selo u dva reda,
u dva reda ko varoš izgleda.

Oj Papuku, brda i doline

*Allegretto**Doljanci (Malča Glujić)*

The musical score is written on two staves. The first staff contains the melody for the first line of the song, with lyrics 'Oj Pa - pu - ku br - da' written below it. The second staff contains the melody for the second line, with lyrics 'i do - li - ne, br - da i do - li - ne.' written below it. The music is in a simple, folk-like style with a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature.

Oj Papuku, brda i doline,
ne mogu Vas gledat' od miline.

Bilo-gora i te tvoje jele,
sakrij naše golubove bijele.

Oj Papuku u bijelome snijegu
mili grobe, na kojem si brijegu?

Oj planino, listom ne listala,
što mi nisi dragog sačuvala.

Nekoliko bilježaka uz ove pjesme

I. — Najpoznatija pjesma o Požegi svakako je pjesma »U Požegi na Orljavi«, koja se ne pjeva samo u Požegi i požeškom kraju, nego je popularna društvena pjesma, koja se može čuti i po drugim našim krajevima. Pjeva se obično u veselom društvu uz razne napitnice i druge omiljele pjesme varoškog tipa. Pjeva se jedna te ista kitica teksta tako, da se samo mijenja ime svakog prisutnog člana veselog društva te se tako svakom napija, dok se svi ne obredaju. To je dakle napitnica — poredovnica, kakvih ima više među pjesmama napitnicama.

Kakogod je ta pjesma popularna, možda i najpopularnija i daleko izvan Požege, u kojoj je opjevana Požega i Orljava, treba reći, da ona nije hrvatskog porijekla nego je jedna od onih, koje su k nama importirane te su se kod nas udomaćile. I pjesme naime ne ostaju samo u kraju, gdje su nastale, nego putuju, ne zaustavljaju se dapače ni na etničkim granicama, nego ih znadu prijeći i emigrirati u tuđe etničko područje i ondje, — obično u više ili manje izmijenjenom obliku — steći nov domicil. Popularnoj ilirskoj budnici »Još Hrvatska« dao je Ljudevit Gaj melodiju njemačke pjesme »Kartoffel Lied«, a prema tvrđenju Franje Kuhača porijeklo te pjesme treba tražiti zapravo u Francuskoj, odakle je preko Njemačke došla k nama, te se, natakuta na nov tekst tu udomaćila. S vremenom se motiv te pjesme pojavio i na razne druge tekstove. Svuda kod nas poznata pjesma »Za jedan časak radosti« potječe od pjesnika Ilije Okrugića, davnog suradnika književnog lista »Slavonca« koji je izdavao Požežanin Miroslav Kraljević. Okrugić je za tekst svoje pjesme uzeo riječi talijanske pjesme »Per un momento di piacere« i s tom je melodijom to postala jedna od najraširenijih naših varoških pjesama. Tako je talijanskog porijekla i pjesma »Veselo srce kudelju prede«, koju je subotički ansambl narodnih pjesama i plesova na svojim turnejama (pa i u Požegi) znao pjevati kao bunjevačku narodnu pjesmu, a Šokci bi se zakleli, da je poznata pjesma »Ajde Kato, ajde zlato« prava šokačka, premda je i ona selenjem iz tuđine doprla u Šokadiju.

Jedna od takvih, iz stranog svijeta kod nas naseljenih i udomaćenih popularnih pjesama jest i pjesma »U Požegi na Orljavi«. Došla je k nama iz Slovačke, i po svoj prilici u doba ilirskog pokreta, kad su veze između Hrvatske i Slovačke bile u nacionalnom i kulturnom pogledu vrlo žive, kad su naši ilirci odlazili često u Slovačku, a slovački šturovci (Ljudevit Stur bio

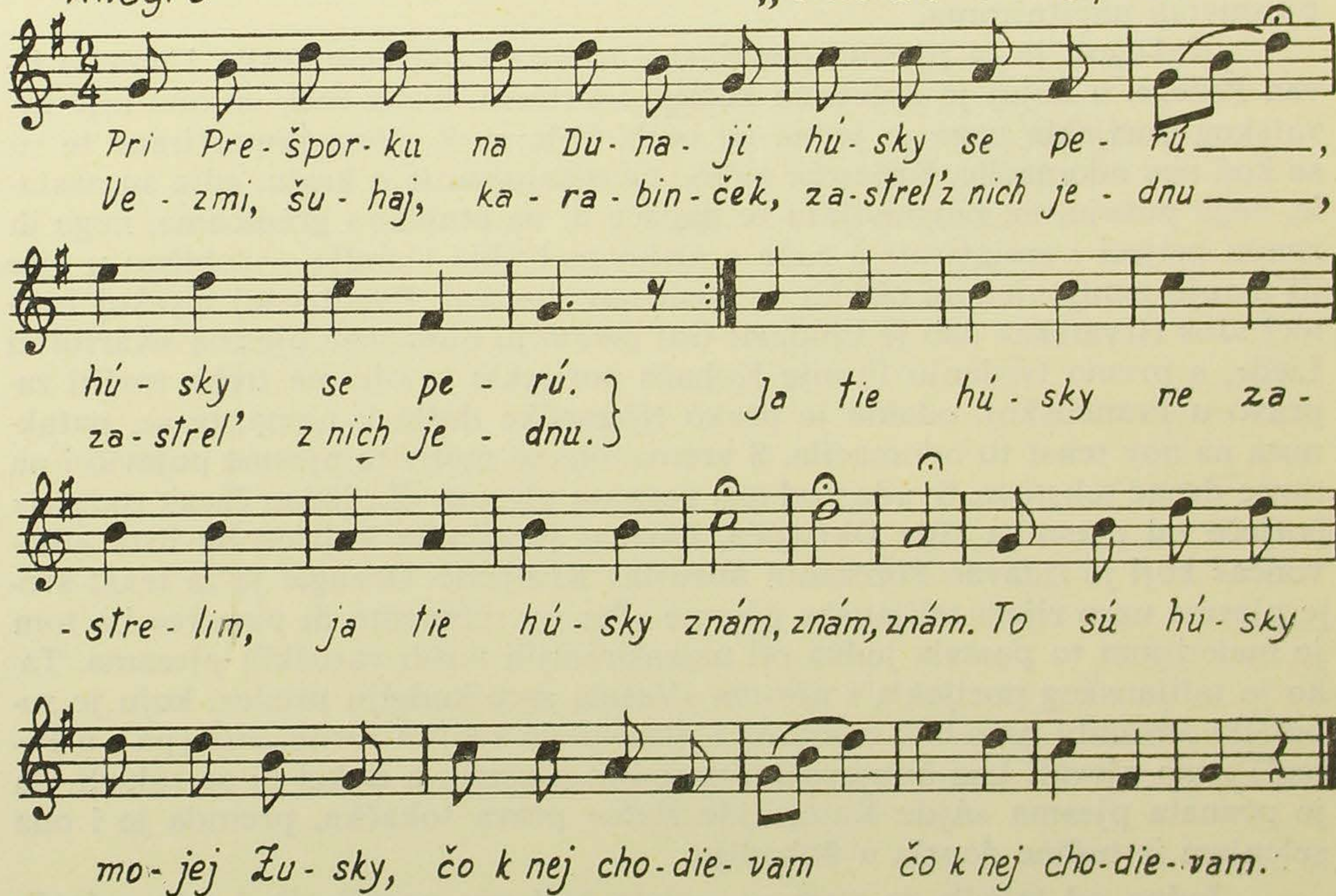
je vođa slovačkog narodnog preporoda) dolazili k nama. I himna »Oj Slave- ni« došla je tada k nama iz Slovačke a tako i još neke druge pjesme. Tada su mnogi naši studenti studirali u Požunu, današnjoj Bratislavi, gdje je bilo i sjedište parlamenta, u kojem su sudjelovali i politički pretstavnici Hrvatske. Ti Hrvati, koji su tridesetih i četrdesetih godina 19. stoljeća tako odlazili u Požun i druga slovačka mjesta u tadanoj Ugarskoj (još prije su Hrvati studirali na sveučilištu u slovačkom gradu Trnavi), čuli su ondje pjevati slovačku narodnu pjesmu »Pri Prešporku na Dunaji«, svidjela im se i po melodiji i po tekstu te su je prenijeli k nama: na ritmički izmijenjenu melodiju prilagodili su i slobodno prevedeni tekst, koji je bio lokaliziran u Požegu. U slovačkoj verziji se pjeva o Prešporku na Dunaju a u hrvatskoj verziji o Požegi na Orljavi. (Prešpurk je vulgarni izraz za Pressburg, Požun).

Izvorni slovački oblik te pjesme je u zbirci »Slovenske narodne pjesme« od slovačkog kompozitora Mikulaša Schneidera Trnavskog i on je ovakav:

Pri prešporku na Dunaji

*Jz zbirke Mikuláš Schneider Trnavský
„Slovenské národné piesne“*

Allegro

Pri Pre-špor-ku na Du-na-ji hú-sky se pe-rú,
Ve-zmi, šu-haj, ka-ra-bin-ček, za-strel'z nich je-dnu,
hú-sky se pe-rú. } Ja tie hú-sky ne za-
za-strel' z nich je-dnu. }
-stre-lim, ja tie hú-sky znám, znám, znám. To sú hú-sky
mo-jej Žu-sky, čo k nej cho-die-vam čo k nej cho-die-vam.

Kod Prešporka na Dunavu guske se peru.
Uzmi momče karabinku, ustrijeli od njih jednu.
Ja te guske neću ustrijeliti, ja te znam,
To su guske moje Zuske, kojoj odlazim.

Ritmički se naša verzija od slovačke razlikuje u tom, što je u slovačkoj dvodjelni 2/4 ritam a kod nas se ta pjesma pjeva u trodjelnom 3/4 ritmu. Razlike melodijskih intervala u prvoj muzičkoj rečenici i njenoj završnoj reprizi nisu se u našoj verziji udaljile od slovačkog originala ali zato je srednja muzička rečenica kod nas znatno drugačije formirana s izrazitom modulacijom u dominatu.

U tekstu je glavna razlika: mjesto Prešporka kod nas je Požega, mjesto Dunava kod nas je Orljava, u slovačkom su originalu guske a kod nas patke, mjesto slovačke »Zuske« kod nas je ilirska »ljupca, koju rad imam«. Prevodilac ili kasniji pjevači načinili su u završnoj rečenici teksta još i ovu napadnu promjenu: u slovačkoj verziji »to su guske moje Zuske« a u hrvatskoj »ta je patka ljupca moja«. Izmjenom genitiva u nominativ smisao je izmijenjen i postao besmislica, jer pjevač u svojoj »ljupci« (dragoj) vidi patku umjesto da ispravno pjeva o patki svoje drage (ljupce). Taj »lapsus poeticus« nastao je zacijelo tako, što pjevač malo misli na ono što pjeva a kad se to u tekstu već tako uvriježilo, teško je među veselim pjevačima ispraviti.

Zapisivajući narodne melodije po cijeloj Požeškoj dolini nailazio sam i na udomaćene Slovake. Tako sam u Kutjevu 1954. zapitao neke Slovakinke da li im je poznata pjesma »Pri Prešporku na Dunaji«, jer sam želio čuti kako tu pjesmu oni pjevaju. Pjevala je tu pjesmu Reza Matuška r. 1886. negdje oko Njitre pa je pored »husky« pjevala i »katky« to jest patke a u trećoj kitici došla i do »pusky« dakle »pure« a od Zuske do Katice s patkama i do Julky (Julke) s purama. Vidimo da se u Slovačkoj ne peru samo guske nego i patke i pure a kod nas u pjesmi samo patke!*

Pjesma »U Požegi na Orljavi« svakako je posebno zanimljiv primjer selidbe jedne melodije sa slavenskog sjevera na slavenski jug, gdje udomaće na živi već preko jednog stoljeća s izmijenjenom fizionomijom te je već davno bilo zaboravljeno na njeno porijeklo.

II. — Varoška je pjesma: »*Jesen stiže, zima bliže*«. Pjevao je tu pjesmu osamdesetogodišnji Ignjat Horat 19. lipnja 1948. godine. Ta pjesma, koju su rado pjevali stari Požežani u društvu, počinje motivom kao »Još Hrvatska«. Što je rečeno pod I. vrijedi i za ovu pjesmu u pogledu porijekla melodije za pjesmu »Još Hrvatska«. U nas ima još pjesama s istim nazivom. Tako primjerice »Uranila djevojčica« koju sam sa sličnom melodijom kao kod pjesme »Jesen stiže« zapisao u Subotici 14. III 1952.

III. — Zanimiva je pjesma »*Nadvilo se pero paunovo*«. Melodija teče po ljestvici, čas s malom, čas s velikom tercom. Tekst je u Vetovu lokaliziran, spominju se Vetovo i Požega. U Doljanovcima zapisao je seljak Ivo Čakalić taj isti tekst, ali mjesto »sela Vetova« tu je »polje Drenovo«, a mjesto »od Požege grada« tu je »od Indije zemlje«. Ta je romanca zapisana 6. listopada 1949.

IV. — »*O, Požego, željo moja!*«, pjesma je koja se pjeva u kolu. Zapisao sam je 29. svibnja 1954., kad ju je Ivo Čakalić pjevao pred ekskurzijom

* Osnovni motiv te pjesme upotrebio je skladatelj Andrić u prvoj temi svoje orkestralne »Požeške uvertire« izvedene na Radio Osijeku pod dirigentom Lavom Mirskim i na koncertima vojnog simfonijskog orkestra u Požegi pod dirigentom Janezom Tavčarom a isto tako i skercu »Orljava« svoje »Požeške suite«. Vidi »Požeški list« br. 31. od 31. VII 1958.

studenata zagrebačke Muzičke akademije, koji su je također zapisali a vodio ju je prof. Dr Vinko Žganec. Ovu sam pjesmu čuo pjevati i u Drenju kod Dakova, a pjevale su mi je dvije starice, Marija Begović i Marta Stević. Ta starinska balada pjeva se u kolu, koje se zove »linac« i koje se pleše tako,

da idu koraci i naprijed i natrag. Ovu je pjesmu zapisao i melograf Franjo Židovec u okolini Karlovca.

V. — *»Ja se pope' na požeške planine«*, pjeva se u požeškom kraju, na pr. u Hrnjevcu mi je pjevala Marija Martinek. Tu sam pjesmu zapisao i u bačkom selu Plavni, gdje mi ju je pjevala 18. siječnja 1950. Kata Somborac. Pjesma ide među romance.

* * *

Vjerojatno je pok. Andrić namjeravao napisati još koju bilješku uz pjesme ove zbirke, ali nije se u ostavštini našao o tom nikakov rukopis, iako se čini kao da one nijesu sve ovdje iznesene.

Imena osoba, koje su pjevale pjesme ove zbirke

Balog Aleksandar, r. u Požegi 1892., umro u Zagrebu 1951. Svršeni pravnik. Kao gimnazijalac zanimao se narodnom pjesmom, tamburaštvom, a veliki broj zapisanih pjesama je netragom nestao.

Begović Kata r. Jelić, r. u Pleternici 1899. Živi u Požegi.

Begović Marija, seljanka, r. u Drenju kod Đakova 1908.

Bošnjaković Dragica, seljanka u Velikoj, r. 1892. preminula 12. siječnja 1964.

Crnić Marija, seljanka iz Ruševa.

Cvjetičanin Nada, seljačka kćerka, gimnazijalka u doba pjevanja, r. 1936.

Čakalić Ivo, seljak iz Doljanovaca kod Kaptola, r. 1889. I sam sakuplja i zapisuje tekstove narodnih pjesama počam od godine 1908. Opisao je stare svatovske i druge narodne običaje. Njegovo pjevanje odaje prava starinska obilježja narodnih melodija.

Čardić Jozo, seljak iz Velike, r. 1887. Umro 24. XI. 1968. Bio je poznat kao dobar gajdaš.

Đurđević Pavao, seljak, Gornji Emovci, r. 1898.

Ergović Mila (Emilija), r. u Ruševu 1920.

Fašeljak Jula, seljanka, Rušvo, r. 1887., umrla 1960.

Filić Ivan, seljak, Pleternica, r. 1882.

Gilih Jozefina, krojačica, Ruševo, r. 1930.

Gluić Malča, Doljanci, r. 1919.

Grbić Sofija, seljanka u Vetovu, r. 1917.

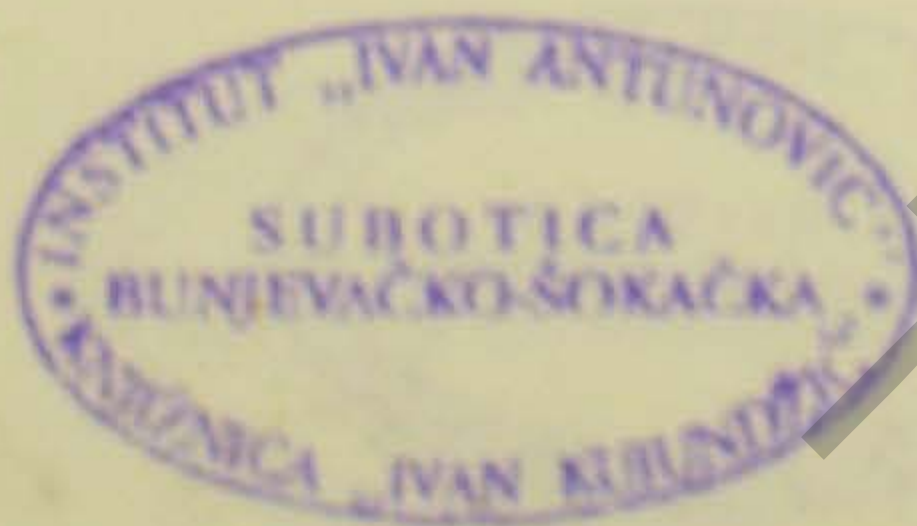
Grgić Mara, seljanka, Velika, r. 1885.

Horat Ignjat, dugogodišnji ravnatelj đачkog konvikta (kolegije) u Požegi, r. u Zagrebu 1863. Živio u Požegi od 1890. do smrti 1949. Autora ove zbirke je kao gimnazijalca pomagao u njegovoj ljubavi za glazbu a kad je u ljetu 1948. čuo, da ide po Požeškoj dolini zapisivati narodne melodije, otpjevao mu je kao 85-godišnji starac objavljenu melodiju u ovoj zbirci.

Ivanešić Dragica, Biškupci, r. 1905.

Ivanešić Jela, udata Galojlić, r. 1934.

Ivković Miro, umirovljenik u Požegi, tu r. 1886.

- Jakobović Kata*, seljanka u Pleternici.
- Jurković Ruža*, seljanka u Ruševu, r. 1885.
- Katušić Anka*, seljanka, Pleternica, r. 1910.
- Klarić Ivan*, Skenderovci, r. 1895., umro 1964.
- Komarić Antun*, kovač u Sovskom dolu kraj Ruševa, r. 1882.
- Kovačević Josip*, seljak u Imrijevcima kod Ruševa, r. 1900.
- Kovačević Manda*, seljanka u Imrijevcima kod Ruševa, r. 1924.
- Kraljević dr Dragan*, odvjetnik, Sl. Požega, r. 1893. Djed mu bio Miroslav Kraljević, pisac prvog hrvatskog romana »Požeški gjak« (1863.) i urednik književnog lista »Slavonac«, a bratić mu je slavni slikar Miroslav Kraljević. Dr Dragan Kraljević umro je u Požegi 1967.
- Kraljević Mirko*, magistar farmacije, r. u Požegi 1896. brat dra Dragana Kraljevića iz iste porodice.
- Ligenza Jula*, seljanka u Ruševu, r. 1889.
- Lovrić Sofija*, iz Kaptola, r. 1875., umrla 1959.
- Lulić Kata r. Tičić*, seljanka u Ruševu, r. 1891.
- Marinović Ljubica*, udata Tomić, seljanka u Pož. Brestovcu, r. 1906.
- Maroš Eva*, seljanka, rodila se u bačkom šokačkom selu Plavni 1895.
- Mijatović Anka*, r. Beganić, r. 1900, umrla 1967. — Kutjevo.
- Pendžić Jula*, r. Grgić, seljanka u Doljanovcima kraj Kaptola, r. 1906., umrla 1968.
- Potočanac Ana*, seljanka, Trenkovo, r. 1896.
- Ribičić Mato*, seljak iz Malog Bilča kod Pleternice, r. 1907. Poznat kao dobar gajdaš.
- Somborac Kata*, seljanka u Plavni, Bačka.
- Stević Marta*, seljanka u Drenju kod Đakova, r. 1873.
- Samardžić Ivan*, Kuzmica, r. 1888., umro 1961.
- Šimić Ivan*, Ramanovci, r. 1893.
- Tijan Marija*, seljanka u Velikoj, r. 1894.
- Vidić Anka*, seljanka, Velika, r. 1885., preminula 20. I. 1969.
- Vutmeš Pavao*, općinski službenik u Mihaljevcima, r. 1865., umro 1956.

Dr Vinko Žganec

o ovoj zbirci narodnih pjesama požeškoga kraja

Obratili smo se Dru Vinku Žganec, naučnom suradniku Instituta za narodnu umjetnost u Zagrebu i članu Jugoslavenske akademije u Zagrebu, On nam je poslao o ovoj zbirci svoj referat od 29. kolovoza 1955., koji je podnesao Institutu za narodnu umjetnost. Dr Žganec, poznati stručnjak u tim stvarima, referira pismeno ovako (doslovno):

»Zbirku narodnih pjesama iz Slav. Požege i okolice, koje je sakupio dr Josip Andrić, vidio sam u rukopisu te sam je i proučio u svrhu davanja autoru sugestija za njenu konačnu redakciju. Dr Andrić je moje sugestije usvojio, samo što još ima da napiše informativni Uvod ili Pogovor o pjesmama i o načinu sakupljanja i slično.

Dr J. Andrić, kompozitor i muzikolog, član je Udruženja kompozitora NR Hrvatske i Udruženja muzičkih folklorista Jugoslavije te vanjski suradnik Instituta za narodnu umjetnost u Zagrebu. Rezultat njegovog muzičko-folklornog rada je oko dvije tisuće narodnih melodija, koje je sakupio i zapisao u Slavoniji, Bačkoj i drugim našim krajevima. Posebno je zapisao već 350 melodija po Požeškoj dolini, gdje je razvio posebno svoje melografsko djelovanje. To područje našega slavonskog muzičkog folklora ostalo je dosada gotovo nepoznato. Zato bi bila velika kulturna dobit za upoznavanje hrvatskog muzičkog folklora iz Slavonije, kada bi se zapisi narodnih melodija sa tekstovima dra Josipa Andrića iz požeškog kraja izdali štampom.

Sa svoje strane najtoplije preporučam mjerodavnima, da tu zbirku štampaju.

Dr VINKO ŽGANEC

*naučni suradnik Instituta za narodnu umjetnost
u Zagrebu i dopisni član Jugoslavenske akademije
u Zagrebu*

Muzikološka analiza pjesama požeškog kraja prema zapisima dra Josipa Andrića

A) LJESTVICE

Radi lakšeg kompariranja u suvremenim zbirkama narodne popijevke transponirane su na zajednički završni ton G1 (nota finalis). Ako melodije završavaju prvim stupnjem (tonika) onda označavamo G-dur ili g-mol, kod završetka na drugom stupnju (supertonika) označavamo F-dur ili f-mol a kod završetka na trećem stupnju (medijanta) označavamo Es-dur. Rijetke popijevke imaju potpuni opseg oktave ili još i preko oktave. Zato govorimo o ljestvičnom nizu.

G-tonalitet

a) G-dur

U ovoj zbirci od 118 pjesama u G-duru zabilježeno je svega 6 pjesama. U dur-pentakordu ($g_1 a_1 h_1 c^2 d^2$) zabilježena je samo popijevka pod brojem 105, u dur-heksakordu ($g_1 a_1 h_1 c^2 d^2 e^2$) dvije popijevke (brojevi 77 i 101), u opsegu oktave ($d_1 e_1 fis_1 g_1 a_1 h_1 c^2 d^2$) opet samo jedna popijevka (broj 15) a u opsegu none ($d_1 e_1 fis_1 g_1 h_1 c^2 d^2 e^2$) također dvije popijevke (brojevi 1 i 14).

b) g-mol

U g-molu opet je zapisan isti broj pjesama ali se njihov opseg kreće od mol-trikorda do mol-pentakorda. Mol-trikord ($g_1 a_1 b_1$) ima svega jedna popijevka (broj 63) kao što je i mol-tetrakord ($g_1 a_1 b_1 c^2$) zastupan samo popijevkom pod brojem 66. Mol-tetrakord s donjom prehodnicom ($f_1 g_1 a_1 b_1 c^2$) i opet predstavlja samo jedna popijevka pod brojem 111 dok su u mol-pentakordu ($g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$) zapisane tri popijevke (brojevi 69, 99, 110).

F-tonalitet

U tom je tonalitetu zapisan najveći dio pjesama i to u F-duru 79, s promjenljivom tercom (a-as) 6 pjesama, u f-molu 2 pjesme i u orijentalnom pentakordu jedna pjesma, ukupno dakle 92 pjesme.

a) F-dur

U dur-trikordu ($f_1 g_1 a_1$) zapisana je samo pjesma pod brojem 70. U tetrakordu $g_1 a_1 b_1 c^2$ imade 13 pjesama (brojevi 10, 11, 31, 64, 65, 67, 71, 74, 93, 98, 107, 113, 116). U dur-pentakordu ($f_1 g_1 a_1 b_1 c^2$) melogra-

firana je 21 pjesma (brojevi 12, 22, 26, 27, 30, 38, 39, 42, 46, 47, 59, 61, 62, 73, 76, 81, 82, 103, 104, 114, 118).

Najviše pjesama (27) ima u dur-heksakordu ($f_1 g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$) a to je karakteristično i za ostala naša folklorna područja. Vidi brojeve 3, 4, 7, 9, 20, 23, 28, 32, 34, 35, 36, 37, 44, 49, 50, 56, 57, 58, 60, 72, 75, 78, 80, 83, 84, 112, 117).

U orijentalnom-pentakordu ($f_1 g_1 a_1 h_1 c^2$) svega je jedna popijevka (broj 13).

U F-tonalitetu imade 4 pjesme sa VII sniženim stupnjem (miksolidijski način). U opsegu $g_1 a_1 b_1 c^2 d^2 e s^2$ zapisana je pjesma broj 40, pjesma broj 25 imade ljestvični niz od g_1 do f^2 a pjesma broj 53 opseg od f_1 do $e s^2$. Opseg oktave $f_1 - f^2$ imade pjesma pod brojem 17. S promjenljivom tercom ($a - a s$) imade svega 6 pjesama. Pjesme pod brojevima 2, 21, 41 i 52 imadu ljestvični niz $f_1 g_1 a_1 a_1 b_1 c^2$, pjesma pod brojem 91 ljestvični niz $f_1 g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$ a pjesma pod brojem 45 ljestvični niz $c_1 d_1 e_1 f_1 g_1 a_1 a_1 b_1 c^2 d^2$.

b) f-mol

U mol-trikordu ($f_1 g_1 a s_1$) samo je pjesma pod brojem 68 a u ljestvičnom nizu $f_1 g_1 a s_1 b_1 c^2 d e s^2 e s^2$ pjesma pod brojem 48.

Es-tonalitet

U tom tonalitetu zapisano je 14 pjesama, dakle svega dvije više nego u G-tonalitetu (6 u G-duru i 6 u g-molu). U frigijskom trikordu $g_1 a s_1 b_1$ zapisana je popijevka pod brojem 92. Najjače je zastupan pentakord ($f_1 g_1 a s_1 b_1 c^2$) sa 8 pjesama (brojevi 6, 8, 16, 19, 79, 85, 96, 97). U dur-heksakordu ($e s_1 f_1 g_1 a s_1 b_1$

c^2) su popijevke pod brojevima 23, 102.

U opsegu oktave ($f_1 g_1 a s_1 b_1 c^2 d^2 e s^2 f^2$) su popijevke pod brojevima 18 i 98.

U Es-tonalitetu sa VII sniženim stupnjem (miksolidijski način) zapisana je samo popijevka pod brojem 5.

B) MELODIJSKE KADENCE

Nakon ljestvičkih nizova s označenom tonikom, opsegom i tonalitetom slijedi analiza kadence svakog melodijskog retka. Prema već ustaljenoj praksi prvi melodijski redak označavamo simbolom \sqcap drugi kvadratom \square , treći okrenutim simbolom prvog melodijskog retka \sqcup a četvrti s dva koncentrična kvadrata (isporedi u tabeli) Brojevi u tim simbolima označavaju ljestvični stupanj na kojem se pojedini melodijski redak završava. Kod transpozicije narodnih popjevaka na zajednički završni ton g_1 melodije mogu završiti:

a) na prvom stupnju i u posljednjem simbolu upisujemo brojku 1. To je grupa pjesama u G-tonalitetu. Posljednji glas (nota finalis) ujedno je i tonika.

b) na drugom stupnju F-tonaliteta i radi toga upisujemo u posljednji simbol brojku 2.

c) na trećem stupnju Es-tonaliteta s brojkom 3 u posljednjem simbolu.

Više stupnjeve iznad tonike u melodijama označujemo arapskim brojkama. Stupnjeve ispod tonike označujemo rimskim brojevima za razliku od istovrsnih stupnjeva ljestvice iznad tonike.

Pjesma pod brojem 103 imade samo znak iz rubrike »završeci melodijskih redaka«, jer je deseterički stih »Prelovalo devet divojaka« zapisan u dvodobnoj mjeri kroz 4 takta ali samo s jednom kadencom na noti finalis g₁. S jednim melodijskim retkom još su pjesme pod brojevima 62, 63, 69.

Takve slučajeve označavamo simbolom četvrtog melodijskog retka. Već iz oblika navedenih simbola možemo zaključiti na povezanost prvog i trećeg, odnosno drugog i četvrtog retka. Kod melodija sa dva melodijska retka nedostajat će prvi i treći melodijski redak a kod melodija s tri melodijska retka prvi, drugi ili treći melodijski redak.

Sa najviše pjesama zastupane su one sa dva melodijska retka (59), zatim slijede sa četiri melodijska retka (36). S tri melodijska retka imade 19 pjesama dok s jednim melodijskim retkom svega 4 pjesme.

C) STRUKTURA PJEVNIH STROFA (MELOSTROFA)

U ovoj analizi prikazat ćemo samo arhitektonsku (formalnu) strukturu pjevni strofa u muzičkom smislu. Svaki stih teksta čini jedan melodijski redak koji označujemo velikim slovom alfabeta dok dodana brojka označuje broj slogova u stihu. Melodijske retke s potpuno jednakim muzičkim sadržajem označujemo istim slovom. Variranje tog sadržaja makar i s jednim tonom označujemo s dodatnim malim slovom v (AAv). Ako se melodijski redak ponavlja u sekvenci, onda to označujemo brojkom kraj velikog slova. Tako AA₂ znači da se melodija ponavlja na sekundi dok A₃ označuje da se melodija ponavlja na terci. Svako novo slovo znači da novi melodijski redak imade i nov muzički sadržaj.

Pregled arhitektonske strukture pjesama iz ove zbirke od najjednostavnijih do najsloženijih oblika:

S jednim melodijskim retkom

A			4
AA	38	s dva melodijska retka	
AB	21		59
AAA	2	s tri melodijska retka	
AAB	4		
ABB	10		
ABC	3		19
AAAA	3	sva tri melodijska	
AABA	1	retka	
AABB	9		
ABAB	8		
ABBB	1		
AABC	1		
ABAC	1		
ABCA	7		
ABCB	1		
ABCC	3		
ABCD	1		36 118

D) RITAM

Broj slogova u stihu kreće se od četveraca do četrnaesteraca (64 pjesama). Kod toga su deseterci najbrojniji (34 pjesama). Kod ostalih 54 pjesama nalazimo sve moguće kombinacije kao 4 + 6, 4 + 8, 4 + 10 i t. d.

Najjače su zastupane *dvodobne* mjere (78 pjesama) a od trodobnih

nalazimo svega 9 kao i 11 pjesama u četverodobnoj mjeri. Prema tome preostane još 18 mješovito složenih mjera (2 + 3, 3 + 2, 5 + 4 + 3, 7 + 5 + 7). U šesterodobnoj mjeri 6/8 zabilježene su svega dvije pjesme. Budući da četverci dolaze samo u kombinaciji s drugim stihovima ritmičke tipove ove zbirke prikazat ćemo sistematski samo u osnovnim tipovima od peterca na više.

Broj pjesme

Ritmički tip

Peterci

41

Šesterци

87

101

95

Sedmerci

49

65

Osmerci

9, 104

81, 111

90

92

33

14

63

32

18

52

Deveterci

To je rijedak stih u našoj narodnoj poeziji, a u ovoj zbirci nema nijedne pjesme u osnovnom obliku a

niti u kombinaciji s ostalim stiho-
vima.

Deseterci

109	$\frac{2}{4}$
110	$\frac{2}{4}$
107, 108	$\frac{2}{4}$
98, 102, 106	$\frac{2}{4}$
97, 103	$\frac{2}{4}$
66	$\frac{2}{4}$
13	$\frac{2}{4}$
2	$\frac{2}{4}$
89	$\frac{2}{4}$
10	$\frac{3}{4}$
116	$\frac{2+3}{4}$
78	$\frac{2+3}{4}$
96	$\frac{4}{4}$
19	$\frac{6}{8}$

Jedanaesterci

U ovoj je zbirci svega jedna pjesma u jedanaestercu.

68	$\frac{2}{4}$
----	---------------

Inače se pojavljuju u kombinaciji s ostalim stihovima kao na pr. 11 + 6, 11 + 10 i t. d.

Dvanaesterci

U čistom dvanaesteru našla se
opet samo jedna pjesma:

85

u kombinaciji sa šestercom (broj
93) i trinaestercom (broj 3).

Trinaesterci

U ovoj zbirci nema ni jedne pjes-
me u čistom trinaesteru. Nalazimo
samo kombinaciju 10 + 13 i 13 + 5.

Četrnaesterci

16

Samo pjesma pod brojem 16 ima-
de stihove u četrnaesteru dok kod
pjesme pod brojem 105 nalazimo
kombinaciju deseterca i četrnaester-
ca.

Nakon muzikološke analize pjesa-
ma iz ove zbirke koja je pregledno
prikazana u priloženoj tabeli na šest
stranica uz ovaj prikaz, mogu samo
ponoviti neke misli njezinog melo-
grafa pok. dra Josipa Andrića, mog
dugogodišnjeg znanca i prijatelja:
»Razne naše narodne melodije, koje

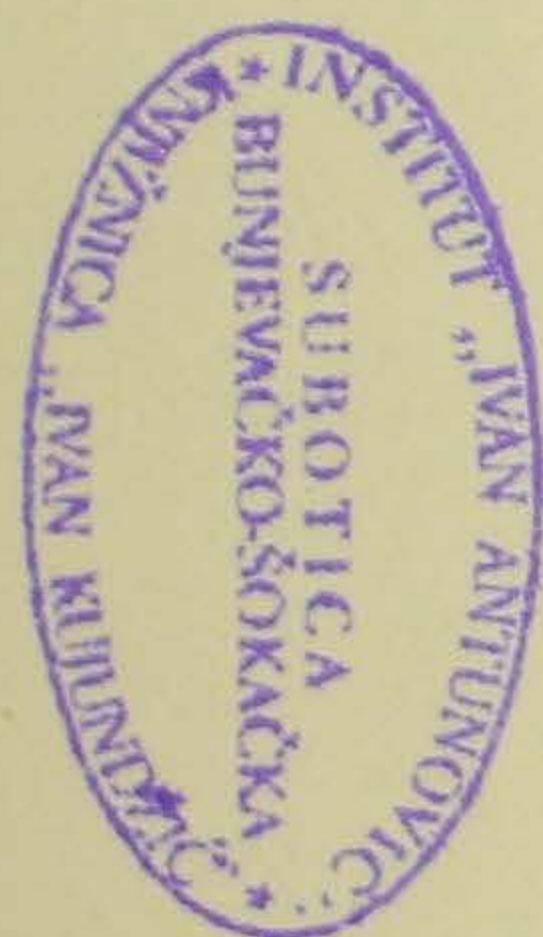
se putujući skoro po svim našim kra-
jevima prilagođuju muzičkim oso-
binama tih krajeva, imadu u slavons-
skoj varijanti redovito najjasniji i
najčišći melodijski oblik. Historij-
ski razvoj je doduše sa slavonske
melodike prilično izbrisao karakte-
ristike starinskog izražaja prilago-
đujući je sve više novijem muzičkom
shvaćanju, ali njen melodijski tok
nije skrenuo u plića, pogotovu ne u
tuđa korita«.

Miroslav Magdalenić

Red. broj	Naslov pjesme	Ljestvični niz s tonikom	Opseg	Tonalitet	Završeci melodijskih redaka	Formalna struktura s brojem slogova u stihu	Ritmička osnova
1	U Požegi na Orljavi	$d_1 f i s_1 g_1 a_1 h_1 c_1 d_1^2 e_1^2 g_1$	$d_1 - e^2$	G	[1] [1] [2] [7]	$A_{13+5} A_{13+5} B_{13} A_{13+5}$	$\frac{3}{4}$
2	Poletili golubovi kroz Požegu	$f_1 g_1 a s_1 a_1 b_1 c^2$ f_1	$f_1 - c^2$	F(dur-mol)	[2] [2] [2] [2]	$A_{13} A_{13} B_{10} B_{10}$	$\frac{2}{4}$
3	Kad sam došo iz Požege	$f_1 g_1 a_1 b_1 c_1^2 d^2$ f_1	$f_1 - d^2$	F	[3] [3] [2] [2]	$A_{12} A_{12} B_{13} B_{13}$	$\frac{3}{4}$
4	Pod Požegom izgorila trava	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$ f_1	$f_1 - d^2$	F	[5] [2] [5] [2]	$A_{11} B_{10} A_{11} B_{10}$	$\frac{2}{4}$
5	Jesen stiže, zima bliže	$f_1 g_1 a s_1 b_1 c^2 d e s^2 e s^2 / e s_1$ $f_1 - e s^2$	$f_1 - e s^2$	Es(mix.)	[5] [2] [4] [3]	$A_8 B_5 A_8 C_5$	$\frac{2}{4}$
6	Sitna maglo, ti ne padaj na me	$f_1 g_1 a s_1 b_1 c^2$ $e s_1$ $f_1 - c^2$	$f_1 - c^2$	Es	[3] [5] [2] [3]	$A_4 B_6 A_4 B_6$	$\frac{2}{4}$
7	Nadvilo se pero paunovo	$f_1 g_1 a s_1 a_1 b_1 c^2 d^2$ f_1	$f_1 - d^2$	F	[2] [3] [2] [2]	$A_6 B_8 B_6 B_6$	$\frac{2+3}{4}$
8	Oj požeška visoka planino	$f_1 g_1 a s_1 b_1 c^2$ $e s_1$ $f_1 - c^2$	$f_1 - c^2$	Es	[5] [3]	$A_{11} A_6$	$\frac{2}{4}$
9	Oj Požego, željo moja	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$ f_1	$f_1 - d^2$	F	[5] [2]	$A_8 B_8$	$\frac{2}{4}$
10	Oj Požego, željo moja	$g_1 a_1 b_1 c^2$ $c_1 f_1 g_1$ f_1	$g_1 - c^2$ $c_1 - g_1$	F	[1] [2] [1] [2]	$A_{2+8} A_4$	$\frac{3}{4}$
11	Oj Požego, varošice mala	$g_1 a_1 b_1 c^2$ f_1	$g_1 - c^2$	F	[4] [2]	$A_{10} B_{10}$	$\frac{3}{4}$
12	Ja se pope'na požeške planine	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2$ f_1	$f_1 - c^2$	F	[1] [2] [-] [2]	$A_{11+3} B_{11} B_{11}$	$\frac{2}{4}$
13	Slavonijo, al'si puna lolā	$f_1 g_1 a s_1 a_1 b_1 h_1 c^2$ f_1	$f_1 - c^2$	F(orijent.)	[2] [2]	$A_{10} B_{10}$	$\frac{2}{4}$
14	Oj požeško ravno polje	$d_1 e_1 f i s_1 g_1 a_1 h_1 c_1^2 d_1^2 e_1^2 g_1$ $d_1 - e^2$	$d_1 - e^2$	G	[5] [3] [vi] [7]	$A_8 + 8 C_8 C_8$	$\frac{3}{4}$
15	Oj požeške uske staze	$d_1 f i s_1 g_1 a_1 h_1 c^2 d^2$ g_1 $d_1 - d^2$	$d_1 - d^2$	G	[1] [1]	$A_{1+7} B_7$	$\frac{c}{4}$
16	Ništa'lipše ni krasnije nije	$f_1 g_1 a s_1 b_1 c^2$ $e s_1$ $f_1 - c^2$	$f_1 - c^2$	Es	[5] [3]	$A_{14} A_{14}$	$\frac{2}{4}$
17	Imala sam dragog i dragoga	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2 d^2 e s^2 f^2$ f_1	$f_1 - f^2$	F(mix.)	[3] [3] [5] [2]	$A_{10} A_{10} B_8 B_8$	$\frac{6}{8}$
18	Ljubio sam crno oko	$f_1 g_1 a s_1 b_1 c^2 d^2 e s^2 f^2 / e s_1$ $f_1 - f^2$	$f_1 - f^2$	Es	[4] [5] [6] [3]	$A_8 A_8 A_8 B_8$	$\frac{c}{4}$
19	U ranu zoru	$f_1 g_1 a s_1 b_1 c^2$ $e s_1$ $f_1 - c^2$	$f_1 - c^2$	Es	[3] [3]	$A_{10} B_{10}$	$\frac{6}{8}$

20	Želeni se zimzelen	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	f_1	$f_1 - d^2$	F	1	2	$A_{3+7} A_{v3+7}$	
21	Mene moja naučila mati	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$f_1 - c^2$	F(dur-mol)	4	2	$A_{1+10} B_{10}$	
22	Volim diku, dika mene jako	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$f_1 - c^2$	F	3	1 5 2	$A_4 B_6 A_{v4} B_{v5+}$	
23	Žito žela Marica divojka	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	f_1	$f_1 - d^2$	F	1	3 2 2	$A_{10} B_{11} C_7 C_7$	
24	Imam diku lipu	$es_1 f_1 g_1 a_1 b_1 c^2$	es_1	$es_1 - c^2$	Es	2	3 3 3	$A_{6+2} B_6 A_{v6+2} B_6$	
25	Diko moja, il'jesi il'nisi	$g_1 a_1 b_1 c^2 d^2 es^2 f^2$	f_1	$g_1 - f^2$	F(mix.)	3	2 3 2	$A_{11} B_{11} A_{v12} B_{v6}$	
26	Crnagoro, ti si puna lada	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$f_1 - c^2$	F	2	2	$A_{10} A_{v8}$	
27	Samo, samo, ne karaj me, mamo	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$f_1 - c^2$	F	2	2	$A_{2+10} + A_{v10}$	
28	Alaj mi je, pa mi je	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	f_1	$f_1 - d^2$	F	2	2 2 2	$A_7 A_7 B_8 B_{v6}$	
29	Žao mi je, a što bi žalila	$g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	f_1	$g_1 - d^2$	F	3	4 - 2	$A_4 B_4 B_{v6}$	
30	O jagodo, ne beri jagoda	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$f_1 - c^2$	F	4	4 - 2	$A_5 B_6 B_{v6}$	
31	Cvijeće mi polje pokrilo	$g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$g_1 - c^2$	F	3	2	$A_{3+8} A_{v4}$	
32	Pivaj mi, sivi sokole	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$		$f_1 - d^2$	F	4	2	$A_8 B_8$	
33	Slavuj pile, ne poj rano	$g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	f_1	$g_1 - d^2$	F	3	2	$A_8 A_{v8}$	
34	Crna zemljo, bil'se orať dala	$f_1 g_1 a_1 b_1 h_1 c^2 d^2$	f_1	$f_1 - d^2$	F	4	5 3 2	$A_6 B_6 C_4 B_{v6}$	
35	Lipo ti je, kad se kuruz sije	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	f_1	$f_1 - d^2$	F	5	2	$A_{1+10} B_{10}$	
36	Sostale se gazde	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	f_1	$f_1 - d^2$	F	3	2	$A_{10} B_{1+10}$	
37	Ja ću svoje prodat vinograde	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	f_1	$f_1 - d^2$	F	3	2	$A_{1+10} A_{v1+4+1+6}$	
38	Svi svinjari svinje istjerali	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$f_1 - c^2$	F	5	2	$A_{4+10} B_6$	
39	Lako j' Srijemcu sjediti u 'ladu	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$f_1 - c^2$	F	2	2	$A_{1+10} A_{v1+10}$	

60	Mila majka, ne daj me daleko	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	f_1	$f_1 - d^2$	F	[5] [1] [2] [2]	$A_{10} B_{10} C_{10} C_{13}$	$\frac{2}{4}$	
61	Više imam u selu dušmana	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$f_1 - c^2$	F	[1] [2]	$A_4 + 10 B_{10}$	$\frac{3+2}{4}$	
62	Poleti sivi sokole	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$f_1 - c^2$	F	[2]	$A_3 + 8 + 3$	C	
63	Poskoči, zlatna jabuko	$g_1 a_1 b_1$	g_1	$g_1 - b_1$	g	[1]	A_8	$\frac{3}{4}$	
64	Golubovi gora prijezdô	$g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$g_1 - c^2$	F	[2] [2]	$A_4 + 8 B_5$	$\frac{2}{4}$	
65	Veseli se, čajo moj	$g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$g_1 - c^2$	F	[4] [2]	$A_7 A_{v7}$	$\frac{2}{4}$	
66	Veseli se, čajo moj	$g_1 a_1 b_1 c^2$	g_1	$g_1 - c^2$	g	[1] [1]	$A_{10} A_{10}$	$\frac{2}{4}$	
67	Vinčac vismo i savismo	$g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$g_1 - c^2$	F	[2] [2] [-] [2]	$A_8 B_5 B_{v5}$	$\frac{2}{4}$	
68	Kad se ženi lipi Stipo	$f_1 g_1 a s_1$	f_1	$f_1 - a s_1$	f	[1] [2]	$A_{11} A_{v11}$	$\frac{2}{4}$	
69	O, o, o, pod vincem divojko	$g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	g_1	$g_1 - d^2$	g	[1]	$A_3 + 6 + 3$	$\frac{2}{4}$	
70	Daruj kola, vinčan kume	$f_1 g_1 a_1$	f_1	$f_1 - a_1$	F	[1] [1] [-] [2]	$A_8 B_5 C_5$	$\frac{2}{4}$	
71	Stari svate, mili brate	$g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$g_1 - c^2$	F	[4] [2] [-] [2]	$A_8 B_5 B_{v5}$	$\frac{2}{4}$	
72	Stari svate, dragi brate	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	f_1	$f_1 - d^2$	F	[1] [1] [-] [2]	$A_8 B_5 B_{v5}$	$\frac{2}{4}$	
73	Žbogom ostaj divojačka majko	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$f_1 - c^2$	F	[1] [2]	$A_{1+10} A_{v10}$	$\frac{2}{4}$	
74	Čija grudva poljem leti	$g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$g_1 - c^2$	F	[3] [3] [-] [2]	$A_8 A_{v5} A_{v5}$	$\frac{2}{4}$	
75	Kad se moja udavala strina	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	f_1	$f_1 - d^2$	F	[3] [3] [2] [2]	$A_{1+10} A_{1+10} A_{v4+10} A_{v4+10}$	$\frac{2}{4}$	
76	Vesel'ite se divojčice	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$f_1 - c^2$	F	[3] [3] [-] [2]	$A_8 B_6 B_{v6}$	$\frac{2}{4}$	
77	Imala sam jednu puru	$g_1 a_1 h_1 c^2 d^2 e^2$	g_1	$g_1 - e^2$	G	[3] [1] [-] [1]	$A_8 B_8 C_7$	$\frac{2}{4}$	
78	Nima lipše tice od krmače	$f_1 g_1 a_1 b_1 h_1 c^2 d^2$	f_1	$f_1 - d^2$	F	[3] [3] [-] [2]	$A_{10+10} B_{10} B_{v10}$	$\frac{2+3}{4}$	
79	Oj poklade, žao mi je na te	$f_1 g_1 a s_1 b_1 c^2$	$e s_1$	$f_1 - c^2$	Es	[5] [4] [3] [3]	$A_8 B_6 C_8 D_6$	2	

100	<i>Ljepa Klara šlingovat' je znala</i>	$g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	f_1	$g_1 - d^2$	F	[5] [2]	A ₆ B ₆	$\frac{2}{4}$
101	<i>Svečera se dvoje dogovara</i>	$g_1 a_1 h_1 c^2 d^2 e^2$	g_1	$g_1 - e^2$	G	[3] [1]	A ₆ B ₆	$\frac{2}{4}$
102	<i>Seka brata na večeru zvala</i>	$es_1 f_1 g_1 a_1 b_1 c^2$	es_1	$es_1 - c^2$	Es	[1] [3]	A ₁₀ A _{v10}	$\frac{2}{4}$
103	<i>Prelovalo devet divojaka</i>	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$f_1 - c^2$	F	[2]	A ₁₀	$\frac{2}{4}$
104	<i>Neven vene</i>	$f_1 g_1 a_1 b_1 b_1 c^2$ $c_1 f_1$		$f_1 - c^2$ $c_1 - f_1$	F	[2] [2]	A ₈ B ₈	$\frac{2}{4}$
105	<i>Oj Jakšiću selo na brdašcu</i>	$g_1 a_1 h_1 c^2 d^2$	g_1	$g_1 - d^2$	G	[2] [2] [3] [1]	A ₁₀ A ₁₀ B ₁₄ B _{v14}	$\frac{2}{4}$
106	<i>Alaj ova tamburica znade</i>	$g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	f_1	$g_1 - d^2$	F	[4] [4] [-] [2]	A ₁₀ B ₁₀ C ₁₀	$\frac{2}{4}$
107	<i>Što si, curo, oborila oči</i>	$g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$g_1 - c^2$	F	[2] [2]	A ₁₀ A _{v10}	$\frac{2}{4}$
108	<i>Alaj volim u kolu igrati</i>	$g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	f_1	$g_1 - d^2$	F	[3] [3] [2] [2]	A ₁₀ A ₁₀ B ₁₀ B ₁₀	$\frac{2}{4}$
109	<i>Da je moja natra na sokaku</i>	$g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	f_1	$g_1 - d^2$	F	[3] [3] [-] [2]	A ₁₀ A _{v10} B ₁₀	$\frac{2}{4}$
110	<i>Moja dika zelena borika</i>	$g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	g_1	$g_1 - d^2$	g	[3] [3] [1] [1]	A ₁₀ A ₁₀ B ₁₀ B ₁₀	$\frac{2}{4}$
111	<i>Na livadi stari kosi</i>	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2$	g_1	$f_1 - c^2$	g	[2] [1]	A ₈ A _{v8}	$\frac{2}{4}$
112	<i>Kad sam išo na rabotu</i>	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	f_1	$f_1 - d^2$	F	[3] [3] [3] [2]	A ₈ B ₆ A ₈ B _{v6}	$\frac{2}{4}$
113	<i>Sakajdo</i>	$g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$g_1 - c^2$	F	[2] [2]	A ₈ A _{v3+3}	$\frac{2}{4}$
114	<i>Mista</i>	$f_1 g_1 a_1 b_1 h_1 c^2$	f_1	$f_1 - c^2$	F	[3] [3] [3] [2]	A ₇ A _{v6} B ₇ B _{v6}	$\frac{2}{4}$
115	<i>Kaptolka sam, kaptolački pivam</i>	$g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	f_1	$g_1 - d^2$	F	[5] [3] [3] [2]	A ₄ B ₆ A _{v4} C ₆	$\frac{2}{4}$
116	<i>Car vezira kroz pendžer doziva</i>	$g_1 a_1 b_1 c^2$	f_1	$g_1 - c^2$	F	[2] [2]	A ₁₀ A ₁₀	$\frac{2+3}{4}$
117	<i>Štražemanu, selo na bedemu</i>	$f_1 g_1 a_1 b_1 c^2 d^2$	f_1	$f_1 - d^2$	F	[3] [3] [-] [2]	A ₁₀ A _{v10} B ₆	$\frac{2+3}{4}$

Poezija požeškog kraja

Kao svaka poezija niknula neposrednije ili posrednije iz naroda, tako ova hrvatska poezija ljudi Požege i okolice — ima širok raspon tema. Počinje sa suncem, mjesecom i zemljom. Sunce i mjesec: »Iz jela sunce sija, iz košute misečina«, »sunce jarko za sirote, misečina za putnike« ili »misečina uprla u vrata«. Zemlja: »Crna zemljo, bi l' se orat dala?«

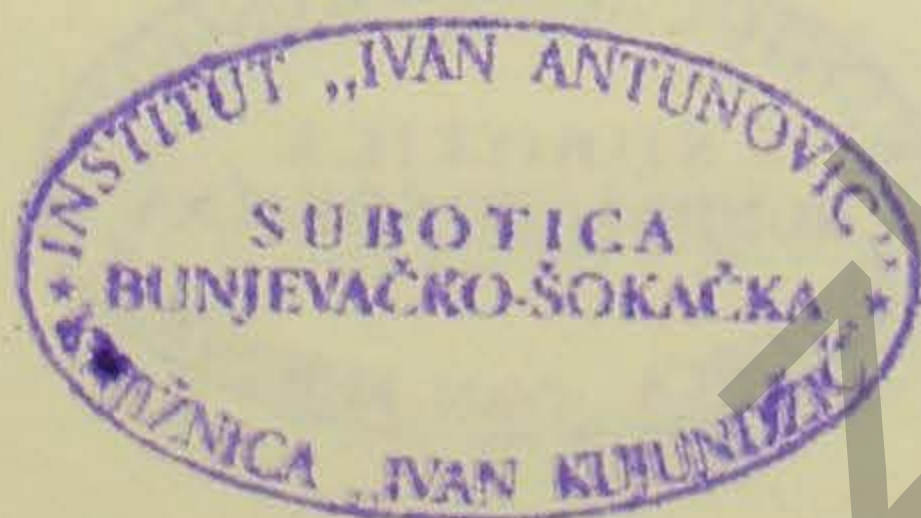
Nastavlja s godišnjim dobima. Proljeće: »Al da mi je umrijet u proljeće«. Ljeto: Svud je kiša, u Ruševu suša«. Jesen: »Ej, ide jesen, idu blatni danci, a u mene traljavi opanci«. I zima: »Gazim blato i zima me bije«.

No, od ovih općih tema ova se požeška poezija specijalizirala i za portretiranje pejisaža i ljudi svog kraja. Požeški pejisaž: »Oj požeška visoka planino, sa tebe se sva Požega vidi« ili »U Požegi na Orljavi patke se peru«. Portreti sela požeškog kraja. Jakšić: »Oj Jakšiću, selo na brdašcu« i »Oj Jakšiću selo u dva reda«. Stražeman: »Stražemanu, selo na bedemu«. Ruševo: »Ruševo je okruglo ko jaje«. Pa portreti sela s potezima karikature: »Alaginci svi su nalagali da Tekići oru na telići«, — »Jaguplije prazne im buklije« ili »Vidovci majdan krastavaca«.

Među općim portretima kakve se može naći diljem Slavonije, među lolama, bečarima, svinjarima i čajama, u ovoj se poeziji može naći skrajnje individualnih portreta tipičnih za Požegu i okolicu: »Lako ti je poznat Jakšićana: šešir mali, šešir mali na oči navali« ili »Bijele guske na livadi pasu, ruševačke cure su na glasu«. Pjesma »Car vezira kroz pendžer doziva« u osnovi je revija portreta seljanka požeškog kraja. Ti portreti su toliko sjajna književna ostvarenja u dvije, tri riječi da citiram cijelu pjesmicu: »Car vezira kroz pendžer doziva da kupi kitu divojaka iz bogata sela Ugarka, crnooke ko Golobrdanke, crnooke kano i Kunovke, a rumene kao i Bankovke. Lipog tila kao Mitrovcanke, a velike kano Veličanke i debele kano Kaptolčanke. Namiguše kano Ramanovke, sitnog lica kano Alilovke, vragoljanke ko Mihaljevcanke.«

II.

Uz portrete pejisaža i ljudi ova poezija s malim izuzecima bilježi životinje i biljke požeškog kraja. Životinje: ševa, patka, vrabac, sokol, golubica, košuta, vuk, jelen, janje, slavuj, svinja, konj, ovca, guja, gavrani, srna, pura, labud, koza, koma-

rac, tele, orao. Biljke: žito, vrba, kukuruz, neven, mak, šeboj, kudelja, ružmarin, kukinje, karamfil, zimzelen, zumbul, zob, ruža, jagoda, ječam, vinova loza, javor, jela, krompir, dinja, kopriva, ljubica.

Napokon ova poezija bilježi i jelo i piće ovog kraja: čorba, valjušci, gibanica, rakija, vino, kava. Jednom riječju: ova poezija obuhvaća prirodu i čovjeka, potpuno.

III.

Čitajući ove pjesme kao u rijetko kojoj knjizi čovjek upoznaje karakter čovjeka Slavonije, požeške okolice. Naoko karakter tog čovjeka je lagodnost pa i bezbriga. No, pažljiviji čitalac će primijetiti da je čovjek požeške okolice komponiran s jedne strane od vitalizma a s druge strane od tragizma. Rezultat: jedno tragikomično osjećanje života. Ne, tog čovjeka nikako ne karakteriziraju sitni uzdasi ljubavi ili još sitniji uzdasi melankolije. Tog čovjeka karakteriziraju ovi jaki nadmoćni stihovi: »Na ledini svinje leže, rokću — ljubio bi, ali neznam kog ću« ili »Istrunit ću ko dinja na stazi, što mi lola više ne dolazi«. »S ovim šorom ništa blata nema, sve dilberi nogama odnijeli«.

IV.

Promatrajući zalet, zavijanje, op-litanje i kovrčanje stihova u vizuelnu viticu i zvučnu arabesku u pismima »Veseli se, čajo moj« (»Veseli se čajo moj, vije ti se vinčac tvoj...«) osjećamo da smo na izvoru jednog originalnog ritma i komponiranja koje je stvorilo male napjeve slavonskih kola, poskočica, svatovaca i velike stranice Kanižlićeve »Svete Rožalije: Ti »vinčaci« rokokooovski pustopašni, puni su jogunaste ikavštine i nevjerovatnih metamorfoza slova: i: »i nevena puljatog i rutvice sitnope i smričice bocike i paprike crvene i nožice malene i vilice dvoroge«.

V.

Ovako vitalna, antitragična i ironična, puna vizuelne vreve i akustičke ustalasanosti — ova poezija da se izrazim muzički: libreto je prvog reda. Već čitajući je, vi je pjevate. I zato nije čudo da danas sabrana u knjizi predstavlja otkriće jednako čovjeku koji se zanima za književnost kao i čovjeku koji se zanima za muziku naroda hrvatskog sjevera.

Matko Peić

IN MEMORIAM

Dr JOSIP ANDRIĆ

14. ožujka 1894. — 7. prosinca 1967. godine

Došao je k nama u Požegu u rujnu 1905, godine i upisao se u prvi razred naše velike gimnazije. Dječak malen, rudlaste kose, u smeđem haveloku, po nošnji vidljivo, da je došljak iz nekog dalekog kraja naše domovine. Bio je kolegijaš, neobičan prvogimnazijalac — harmonikaš!

Rodio se u Bukinu, tada u selu s lijeve obale Dunava, u Ugarskoj. Odanle se vidio pejisaž dunavskih mjesta položenih na desnoj obali Dunava, Šarengrad, osobito Ilok s obroncima Fruške gore. A nije bio samo harmonikaš, u Požegu je došao kao mali tamburaš, jer je još u pučkoj školi udarao na bisernicu. Njegov učitelj Ankenbauer bio je i orguljaš a malog je pučkoškolca vukla želja, da prati orguljanje svoga učitelja. I tako je mali Andrić gazio mjeh na orguljama i stalno zagledavao, kako učiteljevi prsti prebiru po tipkama. Učitelj se dao nagovoriti, da bi mališana podučavao na starom školskom glasoviru ali je mali učenik tu doživio prvo svoje glazbeno razočaranje: ni rašireni

prsti njegove sitne ručice nijesu doizicali svih tipaka, te nije uspio dohvatiti oktavu. Tako je propala ta glasovirska poduka. U prvom razredu gimnazije doživio je drugo svoje glazbeno razočaranje. Učitelj pjevanja i gradski kapelnik Rikard Krestin odbio je da ga uzme u pjevački zbor, da uči note i pjevanje, jer je našao da »nema sluha«. Ipak je, stariji kolegijaš četvrtoškolac Dragan Korenić našao u drugoškolu Andriću dobrog tamburaša i glazbeni talenat i uveo ga u tamburaški zbor »Bisernicu«. Naučio je svirati na sve tamburaške instrumente pa i gusle te se javio s prvim svojim početnim skladbama godine 1909. Iako je u »Bisernici« bilo i starijih tamburaša, Andrić im postaje dirigentom zbora.

Ni u gimnaziji ga ne ostavlja želja za glasovinom. Kako je bio odličan đak, tada šestoškolac, razveselio ga otac na osobit način: poslao mu je iz Kutne Hore u požešku kolegiju novi pianino i tako je bila ostvarena njegova sanja i vruća želja. Obnavlja đачko pjevačko druš-

tvo »Liru«, postaje dirigentom i drugog gimnazijskog tamburaškog društva »Osvit« a kad je sticajem prilika gimnazija izgubila učitelja pjevanja, ravnatelj Josip Sarkotić povjerava Andriću kao sedmogimnazijalcu da zamjenjuje učitelja pjevanja i orguljanja pa on tu dužnost vrši i kao maturant. Požeška je gimnazija rado podupirala glaz-

obrazovanju. Bilo je i prilika, da se pokaže: u đačkim listovima, u požeškom »Slavoncu« i u »Đačkoj liri« u Srijemskim Karlovcima, sisačkoj Stjepušinovoju »Tamburici« objavljuje svoje skladbe (»Ave maris stella«, pa nadgrobnicu za muški zbor s bariton solom u spomen smrti Franje Kuhača), piše dramolet o Haydnu, u čijim skladbama naslu-

bena nastojanja svojih učenika. Bilo je to doba, kad su onih godina bila na požeškoj gimnaziji tri glazbeno nadarena gimnazijalca: bio je to kasnije liječnik Andro Brlić iz Broda na Savi, Ljudevit Weissmann, sin požeškog kantora i kasniji doktor prava i eto Josip Andrić dijete široke bačke ravnice.

Andrić smatra Požegu svojim glazbenim rodnim gradom, jer je s godinom 1909. pojavio se po prvi put sa svojim glazbenim prvijencima. U Požegi je bujao glazbeni život u našim školama, glazbeni osjećaj je potpirivao u mladom talentu pjevački zbor »Vijenca« pa se tako uspinjao u svojem glazbenom

ćuje elemente motiva uzetih iz našeg narodnog melosa (Gradišćanski Hrvati) iako je to bio plod čitanja. Ovdje proživljava g. 1912. đački štrajk i piše dramu s radnjom iz toga štrajka (»Anđela«) a sa svojim nerazdruživim školskim drugom Edom Kürschnerom napisao je »Kosovku djevojku« tragediju u pet činova. Za maturantsku zabavu naučio je svirati i gajde i tim je završio svoje gimnazijsko glazbeno obrazovanje.

Svršivši s uspjehom srednjoškolske nauke želi poći na konzervatorij u Zlatni Prag. Praktičari roditelji (otac vodi vlastiti motorni mlin u Moroviću) nijesu bili skloni da ga

pošalju na te muzičke nauke i tako se Andrić godine 1913. upisuje na pravni fakultet hrvatskog sveučilišta u Zagrebu. Godine 1920. postigao je na tom sveučilištu doktorat prava. Sveučilišne je nauke svršavao u Zagrebu, Pragu i Innsbrucku. Naročito se u Pragu bavi studiranjem glazbe. Njoj posvećuje sve svoje slobodno vrijeme. Proučavao je Beethovena, Wagnera, Listza, Smetanu, Dvoržaka, Fibicha, Suka, Vit, Novaka, Janačka i Čajkovskog. Sa slovačkim skladateljem Mikulašem Schneiderom Trnavskim (kasnije) podržava osobne tijesne veze sve do smrti ovoga velikog slovačkog skladatelja, predstavnika kasne romantike u slovačkoj glazbi. Piše studije o Smetani, Dvoržaku, o ruskoj operi (1923.).

Svoje pravničke kvalifikacije ne koristi na pravnom području nego i kao sveučilištarac i kao visoko kvalificirani pravnik raspršava svoje talente i sposobnosti tokom cijelog svoga života na velike razne kulturne djelatnosti: on je pisac i književnik, novinar i kao takov urednik dnevnih i tjednih novina i publikacija, glazbeni kritičar naročito u revijama (Hrvatska Prosvjeta, Cecilia i dr.), glavni jeronimski urednik kroz 34 godine, za koje vrijeme prolazi kroz njegove ruke preko 500 izdanja, ostvaruje film, vodi naučne ekskurzije po Evropi i izvan evropskog kontinenta, podržava i razvija naročite veze sa slavenskim svijetom izvan granica naše zemlje: s Česima, Slovacima, Poljacima, Lužičkim Srbima. Naravno njegova muzička vila ne miruje.

No u ovom se prikazu ograničujemo samo na Andrićevo glazbeno stvaranje i djelovanje a na tom je području njegov rad razgranat. On je svuda pokretač i nepopustljivi en-

tuziast, neumoran radnik. Za stvar je muzike živo zauzet i rekli bismo zaljubljen. Odano voli svoju Bačku, Srijem i Slovake, Hrvate iz Hrvatskog groba i Slovačke, pa Gradišćanske Hrvate i Hrvate u Americi. Posebna mu je ljubav Požega i naš kraj, jer Požegi zahvaljuje svoj osnovni početak glazbenog stvaralaštva. Njeguje svjetovnu glazbu, narodni melos i motive te tematiku povezanu s narodnom dušom. Imade i sakralnih skladbi, koje su mu u crkvenim zborovima priznate i usvojene. Bio je član Glazbenog zavoda, društva kompozitora Hrvatske, vrhunskih tamburaških organizacija, saradnik Muzičke enciklopedije. Napisao je i izdao djelo »Kako ćemo razumjeti glazbu« (1939.) i prvu povijest slovačke muzike pod naslovom »Slovačka glazba (1944.)

Ipak u ovoj prilici treba istaći neke njegove posebno značajne pothvate, za koje se do posljednjih snaga života i zauzimao i borio, a to mu je na srcu prirasla naročito tamburaška glazba, njeno značenje i njen razvitak. Za tamburaške je orkestre komponirao oko 350 skladbi. U tim skladbama obrađuje pretežno bačku, srijemsku i slavonsku tematiku. Njegova opera »Dužijanca« prva je bunjevačka opera uopće. Opereta »Na vrbi svirala« također se odigrava u Bačkoj i Srijemu, a djelomično izrađena opera »Šijakinja« na riječi Požežanina pjesnika Franje Ciraki, ima radnju iz požeškog kraja. »Raspršeno kolo« je srijemsko—slavonskog sadržaja i tako redom. Takove su mu kantate, simfonije, vokalne i komorne skladbe. No i zanimljivo i važno je njegovo gledanje na tamburašku glazbu. Za nju imade svoje određeno i izrađeno stanovište, koje je stalno naučavao i za koje se borio s uspjehom.

On uči i tvrdi: Tamburašku glazbu treba podići na što viši umjetnički stepen. Samo tako može doći do pravog i trajnog značenja u našoj muzičkoj kulturi. Jer prošlo je doba aranžerskog i potpurijskog tamburaštva, koje je dovelo tamburašku glazbu do stagnacije i oduzelo joj ugled. Jedino umjetničko izvorno glazbeno stvaralaštvo omogućuje tamburaškoj glazbi pravo na opstanak. Svaki instrument u muzičkom životu u historiji muzike vrijedi samo toliko koliko mu vrijedi literatura, koja je za nj stvorena. Imajući to pred očima Andrić i pisanjem o problemima tamburaške glazbe i kao pisac njene povijesti i kao muzički urednik i kao viševrsni funkcioner u tamburaškom životu i kao kompozitor zacrtava sve jasniju liniju umjetničkih težnja u tamburaškoj glazbi. Po njegovu shvaćanju izvorno tamburaško stvaralaštvo treba da ide na jednoj strani smjerom Paje Kolarića i Marka Nešića za stvaranjem u malim formama novih narodnih pjesama i novih narodnih plesova, a na drugoj strani smjerom Ivana Zajca i Emila Adamića za stvaranjem tamburaških glazbenih djela u većim i najvećim muzičkim formama, čak i simfonijskim i muzičko scenskim. Još prije više od četrst stoljeća propagirao je ideju osnivanja Tamburaške filharmonije i spajanje tamburaškog orkestra s instrumentima simfonijskog orkestra. Ideja muzičke afirmacije tambure ide za tim, da se tambura od vulgarnog instrumenta izdigne na umjetnički stepen, na kojem će joj biti priznata jednakopravnost s drugim u svijetu uvažanim instrumentima. Sve to nije u suprotnosti s amaterskim muziciranjem, koje prevladava u izvađačkoj tamburaškoj praksi, jer amaterstvo samo s um-

jetničkim težnjama ima vrijednost, a amaterstvo, koje se oslanja na diletantstvo ostaje bez vrijednosti. Izvođenjem diletantskih bezvrijednih kompozicija tamburaški zbor ne postizava nikakov kulturni cilj, naprotiv samo izvođenjem umjetnički vrijednih kompozicija vrši kulturnu funkciju. Bez muzičkog amaterstva ne bi mogla postojati ni muzička umjetnost i obratno, bez umjetničkog sadržaja nema ni muzičkog amaterizma nego ostaje samo bezlični mutni diletantski talog. Uz te i takove ideje Andrić propagira misao tamburaškog jedinstva: napisao je prvu »Školu za tambure« (1953.) kao i historijski pregled »Tamburaška glazba« (štampano u Požegi 1962.). Zato on teži i nastoji oko upoznavanja i zbliženja svih pojava tamburaškog razvitka, oko jedinstvene tamburaške partiture i literature te oko sinteze najboljega i najvrijednijega a za ostvarenje punog jedinstva. Ove ideje razrađuje u svojoj knjizi štampanoj u Požegi pred drugi osječki festival.

Da svoju ideju provede u život, uređuje i tamburaško glasilo (jedno vrijeme izlazi i štampom u Požegi) komponira djela na visokom nivou i daje ideju o organizaciji tamburaških festivala. Tako Osijek postaje središnje mjesto tih festivala i u njegovu se krilu rađa još i prije toga snažna kulturna organizacija, Tamburaško kulturno društvo Pajo Kolarić, kojem dariva svoje posljednje djelo »Kantata o Paji Kolariću«. Na bolesničkom ga krevetu stvara, s tim djelom izvedenim u dvorani osječkog hrvatskog kazališta pod dirigentom Julijem Njikošem, završava tamburaški festival 1967.

U svečanom govoru, koji je održala na priređenoj komemoraciji 11.

svibnja 1968. u dvorani Glazbene škole u Osijeku tajnica Tamb. kult. društva Pajo Kolarić, prof. Marija Vukelić istakla je iz puna srca osjećaje koje i sama i njeno društvo gaji prema dru Andriću: »Kasnog jesenjeg dana 7. prosinca 1967. smirio je svoj plemeniti i pošten život na obroncima Mirogoja. Još su svježa sjećanja na taj tužni dan, kad smo se rastali s drom Josipom Andrićem, koji je samo fizički nestao iz naše sredine, ali će duhom i kroz svoja djela živjeti i dalje među nama. Živjet će uspomena na neumornog radnika, na jedno uporno stvaranje preobraženo u zvuke, na jednu skromnu i plemenitu ličnost koja je našla mjesta u srcima mnogih ljudi koji vole glazbu i tamburu. O toj velikoj ljubavi svjedoče riječi dra Andrića, koje nam je uputio u posljednjem pismu: »Posebno sam zadovoljan da sam uza sve svoje bolesničko stanje uspio dovršiti ovo svoje posljednje djelo, Kantatu o Paji Kolariću. U njoj sam muzički spojio Kolarićevu i svoju ljubav prema tamburi, koja me evo prati do pri kraja života. Kolarić, pjesma, tambura, Osijek, Slavonija, uzveličano je tim djelom.

Na sahrani dra Josipa Andrića čuli su se mnogi govornici, koji su obrađivali njegov životni rad. Ali kao čovjeka glazbe svestrano ga je ocrtao predstavnik Društva kompozitora Hrvatske. Bio je to kompozitor i dirigent *Miljenko Prohaska*, koji je svojim govorom odao počast njemu (t. j. Andriću), dobrom čovjeku i drugu, još jednom pripadniku one kompozitorske generacije, koja je u vremenu između dva rata velikim samoprijegorom, elanom i stvaralaštvom uzdigla hrvatsku glazbu u sasvim osebujnu razinu. On je re-

kao: danas se opraštamo od čovjeka umjetnika, koji je svojim širokim i toplim ljudskim srcem, svojim talentom i instinktom za narodnu umjetnost ušao u naš glazbeni život neposredno iza prvog svjetskog rata. Djelujući više od četiri decenija na stvaralačkom, kritičarskom, muzikološkom i etnomuzikološkom području, ostao je vjieran idejama koje je već Lisinski zacrtao i svojim je opusom obogatio hrvatsku glazbenu kulturu.

Skladbe i Andrićev glazbeni opus obuhvatao je sav život našeg čovjeka, u dobru i radosti, u patnjama, bolima, borbama i smrti, u slasti rada za slobodu kao i žrtvama danim tom najvišem zemaljskom idealu. Opjevao je i naš Papuk upravo simfonijski. Opjevao je i ljude, koji su trpjeli od fašističkih progona kao i on sam, koga su gestapovci otjerali u njemačke zatvore u Beč i Graz. Da se sve to prikaže, vidjelo bi se da Andrić nije zaboravio ni seljaka ni radnika, jer ih je sve obuhvatio i u kolima i plesovima, u kantatama, simfonijama i u drugim muzičkim oblicima. Potrebno bi bilo da se golemi Andrićev opus sabere i sastavi nesamo popis skladba nego i muzički obradi.

Moramo priznati, da nas je u svoje vrijeme Radio Zagreb često znao razveseliti emitiranjem Andrićevih skladbi, a mi smo Požežani imali i u nekoliko navrata priliku da doživimo vedri ugođaj Andrićevih skladaba i izvedenih napjeva. Kada je 14. ožujka 1964. bila Andrićeva sedamdesetogodišnjica, onda je Radio Zagreb u priznanje njegova glazbenog rada emitirao među ostalim i ove riječi njemu u pohvalu: Muzika Josipa Andrića nada sve je jednostavna, lišena svake kićenosti,

duboko povezana s ugođajem, koji treba da interpretira. Odgovarajući osnovnim raspoloženjem radnje muzički tempo njegovih je kompozicija živ, vedar, svatovski, najbolji izraz sredine i naroda, iz kojega je potekao. Spominje operu »Dužijancu«, pa muzičku komediju »Na vrbi svirala« i kompoziciju baleta »Jurjaši«. Svršava, da treba umjeti doživjeti ljepotu Andrićeve muzike, kojom je umjetnik znao opisati dubinu i snagu ljudskih osjećaja, zanosnu ljepotu raspjevanog rodnog kraja, bjelinu šokačke nošnje i bogatstvo narodnih običaja.

Među naročita nastojanja pok. Andrića treba istaći njegov melografski rad. Ova naša zbirka napjeva požeškog kraja tek je jedan dijelak njegova melografskog rada. Prema poznatim podacima sabrao je Andrić i zapisao do 2000 melodija iz Bačke, bunjevačkih iz Subotice i njene okolice, srijemskih a u ovoj se zbirci nalaze i izabrani obrađeni napjevi iz naše Požeške doline. Oni su izneseni onako i uz onakav tekst su ga pjevali melografu pjevači ili pjevačice i taj tekst pjesama zadržan je onakav kako ga je zapisao Andrić i kako su ga pjevači pjevali bez posebnog uljepšavanja i dotjerivanja. Naročito je ostavljena ikavica, koja je u nekim našim krajevima Požeške doline karakteristično narječje seljačkog govora.

Da nije bilo upravo ustrajnog upornog i mukotrpnog rada Andrićeve, mnoge bi melodije našega kraja bile zauvijek zaboravljene. Mi smo ovu zbirku izvukli iz njegove kulturne ostavštine i eto je Odbor Matice Hrvatske u Požegi izdaje kao posmrtno djelo našega melografa. Ona ima i tehničkih nedostataka a možda će tko i tvrditi, da nije ni

potpuna. Dr Andrić je neobično volio Požegu, u nju je često svraćao na kraće i dulje vrijeme, tražeći u njoj nove poticaje za rad i odmor od napornih dana punih stvaranja i briga. O Požegi, Požeškoj dolini i svojim požeškim doživljajima skladao je više od 50 skladbi počevši od »Požeškog proljeća« iz godine 1909. do smrti. Vokalne je skladbe komponirao na riječi požeških pjesnika Franje Cirakija, dr Zdenke Marković, Dobriše Cesarića, Bore Pavlovića, Stjepana Pavičića, Zlate Kolarić — Kišur, dra Dragana Kraljevića kao i nekadanjih požeških gimnazijalaca Maksa Mrzljaka i Viktora Mlinarića. U Požegi je skladao i više vokalnih skladbi na riječi pjesnika Šenoe, Domjanića, Arnolda, Milakovića i Delorka, komponirao »Požešku suitu«, »Požešku sonatinu«, simfonijski »Šijački ples«, »Požešku uvertiru«, »Požešku berbu«, i »Požešku šljivu«, koju je prvi pjevao slavni baritonista Vladimir Ruždjak. Uglazbio je pjesmu Vladimira Nazora »Požega« kojom je pjesmom taj pjesnik proslavio naš grad pa je ona više put izvađana (pjevao B. Gerbec i dr.). Za popularizaciju Andrićevih skladbi u Požegi imade posebnih zasluga prof. glazbe Branka Sušan, koja je s njegovim kompozicijama u dva navrata priredila i više koncerata u Slovačkoj. Uz opernu pjevačicu Vilmu Nožinić Požežanku, pianisticu Stanu Ristić — Barbulović, kompozitora dra Andru Brlića, ing. Ljubu Kuntarića, pianistu Alfreda Steinera i violinistu Juricu Kürschnera Andrić se broji među ponajistaknutije učenike nekadanjeg požeškog kapelnika Rikarda Krestina.

Priređujući proslave jubilarnih maturlnih godišnjica ostvario je ideju da se na te dane održi traj-

no sjećanje izdanjem u posebnoj knjizi (prvo posebno izdanje!) Cirkijevih »Florentinskih elegija«. Uza sve to ostalo je dakako u našem kraju još neotkrivenog i nezapisanog muzičkog narodnog blaga. Ono sve više nestaje. Pišući o nestajanju naših drevnih napjeva zabilježio je negdje, da opetujem misli iz svojega članka u »Požeškom listu« (prvomajski broj 1969.) pisac Tomislav Macan: U Herderovom djelu »Glasovi naroda u pjesmama« navodi se, kako govore Sidney, Percy i Burney o britanskim narodnim pjesmama: »Nikada nisam slušao stare narodne pjesme, a da mi srce nije bilo ganuto dublje nego od jakog zvuka trublje, a ipak su to pjevali samo slijepi prosjaci hrapavim glasom i stihom. Te su pjesme najljepša i najvjernija slika vremena i narodnog osjećanja. Neki škotski gorštak svaki put bi plakao, kad bi slušao neki tihani škotski napjev.

Ova zbirka napjeva našega kraja neka potakne naš mladi muzički naraštaj da nastavi djelo sakupljanja što većeg broja ovakovih narodnih pjesmica i napjeva: divnih po sadr-

žaju, jednostavnih po obliku a vazda milih i nježnih, makar pjevanih hrapavim glasom i stihom.

Kao što su nekoć Katinelijeve objavljene skladbe zanijele Nijemca Vilima Justa i osvojile ga, da je postao u Požegi po riječima Julija Kempfa pred sto godina pokretačem organizovanog glazbenog života Požege, jer je shvatio bogatstvo melodija hrvatske pjesme, proučavao ih i u svoje kompozicije unosio njihov duh, tako neka ova zbirka utire puteve novim pokoljenjima da nastave, produže i prošire ovaj pionirski rad u našem kraju. Odbor Matice Hrvatske u Požegi smatra ovu zbirku djelom trajne vrijednosti koju prinosi našoj kulturi pa moli našu javnost da ga blagonaklono prihvati bez obzira na kakove sitnije tehničke nedostatke.

Iznesena sjećanja u ovom prikazu posvećujemo kao uzvrat dru Josipu Andriću za njegovu ljubav prema Požegi.

Non est in morte, qui memor sit Tui.

Požega, 15. svibnja 1969.

Dr Đuro Kuntarić

Ispravci u kaligrafiji nota i napisima

- 1) Mjera u pjesmama pod brojevima 7, 29, 35, 40, 44, 58, 78, 94 i 117 mjesto $2 + \frac{3}{4}$ trebalo bi biti $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$.
Mjera u pjesmama pod brojevima 24, 42, 43, 46, 61 mjesto $3 + \frac{2}{4}$ treba $\frac{3}{4}$, $\frac{2}{4}$. Prikazano s razlomkom, kako je vidljivo u notama.
- 2) Pjesmu pod brojem 5) pjevao je Ignjat Horat a ne Horvat.
Pjesmu pod brojem 10) pjevala je Marta a ne Masta Stević.
- 3) U pjesmama pod brojem 39 i 108 iza ponizilice treba dodati mjeru $\frac{2}{4}$.
- 4) U pjesmi pod brojem 35 »Lipo ti je, kad se kuruz sije« treba u naslovu i u tekstu biti »lipo« mjesto »lijepo«.
U pjesmi pod brojem 91 u naslovu i tekstu treba svuda biti »divojko«.
- 5) U pjesmama pod brojevima 53, 93, 94 izmaklo je korektoru kaligrafije da se piše Sovski dol a ne Savski dol.
- 6) U pjesmi pod brojem 55 stalno s pojavljuje riječ »gavrana« a trebalo je biti u naslovu i tekstu »garvana« jer je to narodni izričaj.
- 7) U slovačkom naslovu pjesme »Pri Prešporku na Dunaji« trebalo je pisati velikim slovom »Prešpork«.

Molimo da se ove pogreške uvažavaju i isprave.

S a d r ž a j

S PJESMOM KROZ POŽEŠKU DOLINU PJESME O POŽEGI

Strana

U Požegi na Orljavi

pjevao u Požegi Mirko Kraljević* mgr. phar. 7

Poletiti golubovi kroz Požegu

Velika, Dragica Bošnjaković 8

Kad sam došo iz Požege

Ruševo, Emilija Ergović 9

Pod Požegom izgorila trava

Komušina (djevojke na paši) 10

Jesen stiže, zima bliže

Požega, Ignjat Horat 11

Sitna maglo, ti ne padaj na me

Ruševo, Jozefina Gilih 12

Nadvilo se pero paunovo

Vetovo, Sofija Grbić 13

Oj požeška visoka planino

Doljanovci, Ivo Čakalić 14

Oj Požego željo moja

Doljanovci, Ivo Čakalić 15

Oj Požego, željo moja (kolo" linac")

Drenje, Marija Begović i Marta Stević 16

Oj Požego, varošice mala

Plavna, Eva Maroš 17

Ja se pope' na požeške planine

Plavna, Kata Somborac 18

Slavonijo, al si puna lola

Ruševo, Jozefina Gilih 19

Oj požeško ravno polje

Mihaljevci, Pavao Vutmej 20

Oj požeške uske staze

Požega, Kata Begović 21

LJUBAVNE PJESME

Ništa lipše ni krasnije nije

Požega, Dr Dragan Kraljević 23

Imala sam dragog i dragoga

Požega, Dr Dragan Kraljević 24

* Samo je kod prve pjesme na str. 7 zabilježeno, koje je lice melografu dr Andriću pjevalo odnosnu pjesmu. Da se kod svake pjesme ta riječ »pjevao« ili »pjevala« ne ponavlja, izostala je ta riječ u daljnjem popisu pjesama.

	Strana
<i>Ljubio sam crno oko</i> Požega, Aleksandar Balog	25
<i>U ranu zoru</i> Požega, Aleksandar Balog	26
<i>Zeleni se zimzelen</i> Komušina, djevojke na paši	27
<i>Mene moja naučila mati</i> Ratkovica, jedna djevojka	28
<i>Volim diku, dika mene jako</i> Pleternica, Anka Katušić	29
<i>Zito žela Marica djevojka</i> Požeški Brestovac, Ljubica Marinović	30
<i>Imam diku lipu</i> Pleternica, Kata Jakobović	31
<i>Diko moja, il jesi il nisi</i> Ruševo, Kata Lulić	32
<i>Crna goro, ti su puna lada</i> Ruševo, Kata Lulić	33
<i>Samo, samo, ne karaj me, mamo</i> Ruševo, Kata Lulić	34
<i>Alaj mi je, pa mi je</i> Ruševo, Kata Lulić	35
<i>Zao mi je, a što bi žalila</i> Vetovo, Sofija Grbić	36
<i>Oj Jagodo, ne beri jagoda</i> Doljanovci, Ivo Čakalić	37
<i>Cviće mi polje pokrilo</i> Lukač-Doljanovci, Ivo Čakalić	38
<i>Pivaj mi, sivi sokole</i> Ruševo, Jula Ligenza	39
<i>Slavuj pile, ne poj rano</i> Pleternica, Anka Katušić	40

RATARSKE I COBANSKE PJESME

<i>Crna zemljo, biš se orat' dala</i> Ruševo, Joso Benčević	41
<i>Lipo ti je, kad se kuruz sije</i> Imrijevc, Josip Kovačević	42
<i>Sastale se gazde</i> Ruševo, Joso Benčević	43
<i>Ja ću svoje prodat' vinograde</i> Emovci, Pavo Đurđević	44
<i>Svi svinjari svinje istjerali</i> Emovci, Pavo Đurđević	45

<i>Lako j' Srijemcu sjediti u 'ladu</i> Ruševo, Joso Benčević	46
<i>Braća su se sastala</i> Ruševo, Joso Benčević	47
<i>Divojko moja, napoj mi konja</i> Vetovo, Sofija Grbić	48
<i>Tri livade, nigdi lada nema</i> Ruševo, Kata Lulić	49
<i>Oj redušo, evo žetalaca</i> Vetovo, Sofija Grbić	50
<i>Gazim blato i kiša me bije</i> Imrijevc, Josip Kovačević	51
<i>Crna goro, napuni mi torbu</i> Pleternica, Ivan Filić	52
<i>Kapo moja, kapurino stara</i> Imrijevc, Josip Kovačević	53
<i>Al da mi je umrijet u proljeće</i> Imrijevc, Josip Kovačević	54
<i>Tjera ovce djevojka</i> Pleternica, Ivan Filić	55

PRİČALICE (romance i balade)

<i>Jedna mala kopriva</i> Pleternica, Anka Katušić	57
<i>Oj livado, rosna travo</i> Pleternica, Anka Katušić	58
<i>Oj livado, rosna travo(druga verzija)</i> Pleternica, Kata Jakobović	59
<i>Anica ovce čuvala</i> Pleternica, Kata Jakobović i Anka Katušić	60
<i>Vino piju dva mila brajana</i> Sovski dol, Antun Komarić	61
<i>Titrala se lipa Mara</i> Doljanovci, Jela Pendžić	62
<i>Priletiše dva vrana gavrana</i> Doljanovci, Ivo Čakalić	63
<i>Golub gukće, golubica neće</i> Doljanovci, Ivo Čakalić	64
<i>Oj javore, zelen-bore</i> Lukač-Doljanovci, Ivo Čakalić	65
<i>Išla je divojka</i> Ruševo, Kata Lulić	66
<i>Nemoj, majko, jedinicu kleti</i> Ruševo, Kata Lulić i Jula Ligenza	67

SVATOVSKJE PJESME

Strana

<i>Mila majko, ne daj me daleko</i> Ruševo, Kata Lulić	69
<i>Više imam u selu dušmana</i> Pleternica, Anka Katušić	70
<i>Poleti sivi sokole</i> Doljanovci, Ivan Čakalić	71
<i>Poskoči, zlatna jabuko</i> Trenkovo, Ana Potočanac	72
<i>Golubovi goru prijezdô</i> Lukač, Ivo Čakalić	73
<i>Veseli se, čajo moj</i> Doljanovci, Ivo Čakalić	74
<i>Veseli se, čajo moj (druga verzija)</i> Trenkovo, Ana Potočanac	75
<i>Vinac vismo i savismo</i> Doljanovci, Ivo Čakalić	76
<i>Kad se ženi lipi Stipo</i> Trenkovo, Ana Potočanac	77
<i>O, o, o, pod vincem divojko</i> Doljanovci, Ivo Čakalić	78
<i>Daruj kolo, vinčan kume</i> Trenkovo, Ana Potočanac	79
<i>Stari svate, mili brate</i> Bilač kod Pleternice, Mato Ribičić	80
<i>Stari svate, dragi brate</i> Velika, Marija Fijan	81
<i>Zbogom ostaj, divojačka majko</i> Doljanovci, Ivo Čakalić	82
<i>Čija grudva poljem leti</i> Doljanovci, Ivo Čakalić	83

ŠALJIVE PJESME

<i>Kad se moja udavala strina</i> Imrijevc, Josip Kovačević	85
<i>Vesel'te se divojčice</i> Velika, Mara Grgić	86
<i>Imala sam jednu puru</i> Pleternica, Kata Jakobović	87
<i>Nema lipše tice od krmače</i> Ramanovci, Ivan Šimić	88
<i>Oj poklade, žao mi je na te</i> Pleternica, Anka Katušić	89

KOLOVOĐSKE PJESME

<i>Uranila lipa Mandalina</i> Doljanovci, Ivo Čakalić	91
--	----

	Strana
<i>Oj za gorom, za zelenom</i> Doljanovci, Ivo Čakalić	92
<i>Selo Blacko do koljena blato</i> Kuzmica, Ivan Samaržija	93
<i>Vitar vrbu leluja</i> Lukač, Ivo Čakalić	94
<i>Dvi su druge virno drugovale</i> Doljanovci, Jula Pendžić	95
<i>Dvi su druge virno drugovale (druga verzija)</i> Velika, Mara Grgić	96
<i>Zapaso se za kozama</i> Velika, Mara Grgić,	97
<i>Marko konja poje</i> Pleternica, Anka Katušić	98
<i>Za gorom je zelena livada</i> Pleternica, Kata Begović	99
<i>Oj divojko, zelena jabuko</i> Pleternica, Kata Begović	100
<i>Urodila biber-gora</i> Pleternica, Kata Begović	101
<i>Ljuljala se pelin trava</i> Pleternica, Kata Begović	102
<i>Oj divojko, dušo moja</i> Pleternica, Anka Katušić	103
<i>Oj divojko moja</i> Sovski dol, Manda Kovačević i djevojke	104
<i>Gdi je sinoć sunce zalazilo</i> Sovski dol, djevojke u kolu	105
<i>U proljeće rano</i> Ruševo, Joso Benčević	106
<i>Dika ore, više na volove</i> Ruševo, Marija Crnić	107
<i>Vino piju triest Požežana</i> Kutjevo, Anka Mijatović	108
<i>Orljava je Maru zaniжела</i> Biškupci, Jela Ivanešić	109
<i>Kiša pada, kiša rosi</i> Ruševo, Kata Lulić	110
<i>Lipa Klara šlingovat' je znala</i> Ruševo, Ruža Jurković	111
<i>S večera se dvoje dogovara</i> Ruševo, Ruža Jurković	112
<i>Seka brata na večeru zvala</i> Ruševo, Jula Fašeljak	113
<i>Prelovalo devet divojaka</i> Ruševo, Jula Fašeljak	114
<i>Neven vene</i> Požega, Miro Ivković	115

	Strana
<i>Oj Jakšiću, selo na brdašcu</i> Jakšić, Nada Cvjetičanin	116
<i>Alaj ova tamburica znade</i> Pleternica, Anka Katušić	117
<i>Što si curo oborila oči</i> Velika, Jozo Čardić	118
<i>Alaj volim u kolu igrati</i> Vetovo, Sofija Grbić	119
<i>Da je moja natra na sokaku</i> Pleternica, Kata Begović	120
<i>Moja dika zelena borika</i> Pleternica, Kata Begović	121
<i>Na livadi stari kosi</i> Ruševo, Kata Lulić	122
<i>Kad sam išo na rabetu</i> Ruševo, Kata Lulić	123
<i>Sakajdo</i> Mali Bilač, Mato Ribičić	124
<i>Mista</i> Mali Bilač, Mato Ribičić	125
<i>Kaptolka sam, kaptolački pivam</i> Kaptol, Sofija Lovrić	126
<i>Car vezira kroz pendžer doziva</i> Skenderovci, Ivan Klarić	127
<i>Stražemanu, selo na bedemu</i> Stražeman, Dragica Ivanešić	128
<i>Oj Papuku, brda i doline</i> Doljanci, Malča Glujić	129
<i>Nekoliko bilježaka uz ove pjesme</i>	131
<i>Imena osoba koje su pjevale pjesme ove zbirke</i>	135
<i>Dr Vinko Žganec o ovoj zbirci narodnih pjesama požeškog kraja</i>	137
<i>Miroslav Magdalenić, profesor glazbe i kompozitor:</i>	
<i>Muzikološka analiza pjesama požeškog kraja prema zapisima dra Josipa Andrića</i>	138
<i>Prijegledna tabela muzikološke analize</i>	145
<i>Matko Pejić, književnik: Poezija požeškog kraja</i>	151
<i>Dr Đuro Kuntarić: Dr Josip Andrić, in memoriam</i>	153
<i>Ispravci</i>	160
<i>Sadržaj</i>	161
Crteže i omotnu sliku izradio akademski slikar <i>Emil Robert Tanay</i> .	
Omotna slika je fotografija akvarela, koji prikazuje detalj Šetališta Vlad. Nazora u Požegi.	
Posebna fotografija prikazuje pok. dra Josipa Andrića u njegovoj radnoj sobi, u tekstu kao tamburaša (str. 134) i na odmoru u Velikoj.	

zkvh.org.rs

Ovu je knjigu izdao
ODBOR MATICE HRVATSKE
Slavonska Požega

Glavni urednik
PROF. ANTUN PETKOVIĆ

Ovu je knjigu uredio
Dr Đuro Kuntarić

AUTORSKO PRAVO PRIDRŽANO IZDAVAČU

Tisak: Štamparsko poduzeće »Aleksandar Tajkov« Slav. Požega
Naklada 2000 primjeraka

zkvh.org.rs

